

The Project Gutenberg EBook of The Birds, by Aristophanes

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

Title: The Birds

Author: Aristophanes

Release Date: March 12, 2012 [EBook #27315]

First Posted: November 22, 2008

Last Updated: November 12, 2009

Language: Greek

Character set encoding: UTF-8

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK THE BIRDS ***

Produced by Sophia Canoni. Book provided by Iason Konstantinides

Note: The Table of contents is not included in the book. It has been created to help the reader. Numbers in parenthesis relate to the footnotes that have been transferred at the end of the book. Their wording, wherever it refers to book pages or other footnotes, has been changed according to the new numbering. The changes are included in brackets. Brackets within the play are used by the translator for words not included in the ancient text to help the rhyming.

The tonic system has been changed from polytonic to monotonic. Spelling mistakes noted in a table at the end of the book have been taken into account. The spelling of the book has not been changed otherwise.

Σημείωση: Ο πίνακας περιεχομένων δεν υπάρχει στο βιβλίο. Δημιουργήθηκε προς διευκόλυνση του αναγνώστη. Οι αριθμοί σε παρενθέσεις αφορούν στις υποσημειώσεις που έχουν μεταφερθεί από το τέλος κάθε σελίδας στο τέλος του βιβλίου. Το λεκτικό τους, όπου αναφέρεται σε σελίδες ή άλλες υποσημειώσεις, έχει αλλάξει σύμφωνα με την νέα αρίθμηση. Οι αλλαγές περικλείονται από αγκύλες[]. Μέσα στο βιβλίο, οι αγκύλες χρησιμοποιούνται για λέξεις εκτός αρχαίου κειμένου που χρησιμοποιεί ο μεταφραστής για να διευκολύνει την ομοιοκαταληξία.

Ο τονισμός έχει αλλάξει από πολυτονικό σε μονοτονικό. Τα παροράματα που είχαν σημειωθεί στο τέλος του βιβλίου, έχουν διορθωθεί. Κατά τα άλλα

έχει διατηρηθεί η ορθογραφία του βιβλίου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΦΕΞΗ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΟΙ ΟΡΝΙΘΕΣ

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΠΟΛΥΒΙΟΥ Τ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

(POL ARCAS)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΕΞΗ

1910

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΣΚΗΝΗ Α'.	(1) - (6)
ΣΚΗΝΗ Β'.	(7) - (9)
ΣΚΗΝΗ Γ'.	(10) - (24)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΣΚΗΝΗ Α'.	(25) - (58)
ΣΚΗΝΗ Γ' " * "	(59) - (69)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΣΚΗΝΗ Α'.	(70) - (74)
ΣΚΗΝΗ Β'.	(75) - (82)
ΣΚΗΝΗ Γ'.	(83) - (86)
ΣΚΗΝΗ Δ'.	
ΣΚΗΝΗ Ε'.	
ΣΚΗΝΗ ζ'.	(87) - (90)
ΣΚΗΝΗ Ζ'.	(91) - (92)

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΣΚΗΝΗ Α'.	(93) - (97)
ΣΚΗΝΗ Β'.	(98) - (101)
ΣΚΗΝΗ Γ'.	
ΣΚΗΝΗ Δ'.	(102) - (108)
ΣΚΗΝΗ Ε'.	(109) - (118)
ΣΚΗΝΗ ζ'.	(119) - (121)

ΣΚΗΝΗ Ζ'.	(122) - (123)
ΣΚΗΝΗ Η'.	(124) - (127)
ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ	
ΣΚΗΝΗ Α'.	(128) - (129)
ΣΚΗΝΗ Β'.	(130) - (139)
ΣΚΗΝΗ Γ'.	(140) - (142)
ΣΚΗΝΗ Δ'.	(143) - (146)
ΣΚΗΝΗ Ε'.	(147) - (149)
ΣΚΗΝΗ ς'.	(150)
ΣΚΗΝΗ Γ'."*	

(*) Λάθος αρίθμηση

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ «ΟΡΝΙΘΑΣ»

Διά της κωμωδίας ταύτης σατυρίζει δριμύτερον ο ποιητής την επικρατήσασαν εν Αθήναις πολιτικήν και κοινωνικήν διαφθοράν, παρουσιάζων δύο πολίτας Αθηναίους εξοριζομένους εκουσίως και καταφεύγοντας εις τα πτηνά προς ίδρυσιν νέας πολιτείας με ηρεμώτερον βίον και με αγνότερα ήθη· σατυρίζει δε φαιδρώς και τας αποδιδόμενας εις τους θεούς ανθρωπίνους αδυναμίας.

ΠΡΟΣΩΠΑ

πολίται Αθηναίοι:

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

ΤΟ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ (Τροχίλος)υπηρέτης του Τσαλαπετεινού.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ (Εποψ)

ΧΟΡΟΣ ΟΡΝΙΘΩΝ

ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟΠΟΥΛΙ (Φοινικόπτερον)

(ΚΗΡΥΚΕΣ)

Ο ΙΕΡΕΥΣ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Ο ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

ΜΕΤΩΝ Γεωμέτρης

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Ο ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ

ΑΓΓΕΛΟΙ

ΙΡΙΣ

Ο ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

ΚΙΝΗΣΙΑΣ διθυραμβοποιός

Ο ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

ΗΡΑΚΛΗΣ

Βωβόν πρόσωπον: Ο ΥΠΗΡΕΤΗΣ του Πεισθεταίρου

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

Ο Ι . Ο Ρ Ν Ι Θ Ε Σ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

_(Η σκηνή παριστά οδόν πετρώδη.- Εις απόστασιν δένδρα, θάμνοι και λίθοι
- Εισέρχεται ο Πεισθέταιρος και ο Ευελπίδης κρατούντες ο εἰς Κουρούναν
και ο ἕτερος Καρακάξαν. Ακολουθεῖ ο θεράπων κρατῶν στρωμνάς, χύτραν και
ἄλλα μαγειρικά σκεύη). _

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ _(Προς την Καρακάξαν)_
Να πάμε ἴσια προς τα εκεί, που το δενδρί προβάλλει.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _(προς την Κουρούναν)_
Να σκάσης!-Η κουρούν'αυτή [ἄκουσε] σκούζει πάλι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ
Γιατί μωρέ κακόμοιρε, πέρα και δώθε τρέχουμε;
θα τσακιστούμε· γνέματα για διάσιμο δεν ἔχουμε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Εγώ, που στης Κουρούνας μου ἐπίστεψα το στόμα
επήρα χίλια στάδια ως τώρα, πες κι' ἀκόμα.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ
Αμή κ'εγώ, που να πεισθῶ στην Καρακάξα βιάσθηκα,
για ιδέες, ἐξενυχιάσθηκα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Δεν βλέπω πού βρισκόμαστε, σε ποιόν του κόσμου τόπο.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ
Να βρούμε την πατρίδα μας ξέρεις κανένα τρόπο;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Σε τούτο θα βρισκότανε ἀκόμα μπερδεμένος
και ο Εξηκεστίδης (1) [ο κοσμογυρισμένος].

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ
Αλλοίμονο!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _(παρατηρών προς το βάθος)_
Για τράβα 'ς αυτό το μονοπάτι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ _(προς το κοινόν)_
Και τον χρωστάμε όλον ετούτον τον μπελιά

στον υποχονδριασμένον αυτόν τον Φιλοκράτη (2)
που μας πουλεί στο πιάτο τα πειο παχειά πουλιά·
γιατί μας είπ' [Ορθά κοφτά]
το πως με τα πουλιά του αυτά
θα βρούμε τον Τηρέα (3) τον Τσαλαπετεινό
που ήταν πρώτα όρνιο [κι' αυτός ανθρωπινό],
και την Κουρούνα εφούσκωσε τρεις οβολούς 'ς εμένα,
την Καρακάξα δε αυτή στον Θαρρελείδη, (4) ένα·
κι' άλλο δεν ξεύρουν [τόσην ώρα]
παρά να μας φορτώνουνε δαγκώματα.

(Προς την Κουρούναν)

Έλα, μωρή! τι χάσκεις τώρα;

θα μας τραβάς ακόμα στα πετρώματα;

(Προς τον Πεισθέταιρον)

Πήρες κανένα δρόμο με το μάτι;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μπα! δεν υπάρχει ούτε μονοπάτι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

θα βρούμε, λέ' η Κουρούνα σου, δρόμο 'ς αυτήν τή χώρα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ο,τι έλεγε προτήτερα, το ίδιο λέει και τώρα.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Σαν τι σου λέει δηλαδή;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τι άλλο τάχα ξέρει, παρά πού μου κατάκοψε με δαγκωνιές το χέρι;

Τι φοβερό! γυρέψαμε του κάκου

να πάμε μια φορά «κατά κοράκου»,

κ' ετοιμασίες κάναμε, και όμως

δεν ξέρουμε πούθε τραβά ο δρόμος!

(Προς το κοινόν)

Γιατί ημείς, — ώ άνδρες, που ακούτ' εμέ [τον βλάκα] —

επάθαμεν αρρώστια αντίθετη απ' του Σάκκα. (5)

Γιατί αυτός δεν ήτανε πολιτογραφημένος

και γύρευε με το στανιό να τον ειπούν πολίτη·

κ' εμείς, που είχαμε τιμές από φυλή και γένος,

πολίτες, δίχως να μας μπη κανένας και στη μύτη,

πήραμε τα δυο πόδια μας καθένας και πετάξαμε·

μα τούτο δεν το πράξαμε

ούτ' από μίσος τάχα για την πόλι,

γιατί έχει από τη φύσι προτερήματα,

ούτε πως δεν μοιράζει 'ς όλους χρήματα.

Η τζιτζικές 'ς ένα χρόνο

τραγουδούν δυο μήνες μόνο,

μα οι Αθηναίοι τώρα πέρασαν και της τζιτζικές,

γιατί 'ς όλο τους το βίο τραγουδούνε μόνο δίκες!

Γι' αυτό λοιπόν τραβήξαμε κ' εμείς 'ς αυτά τα μέρη

με χύτρα και με κάνιστρο και με μυρτιές 'ςτο χέρι, (6)

[να χτίσουμε την πόλιν μας] κ' εδώ κ' εκεί γυρνάμε
να βρούμε τόπον ήσυχο, που να καλοπερνάμε.

Με δρόμο μακρυνό
εκείνον τον Τηρέα τον Τσαλαπετεινό
καθένας μας ζητάει,
να τον παρακαλέσουμε αν θέλη να μας πη,
εκεί όπου πετάει,
αν είδε καμμιά πόλι με τέτοια προκοπή.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (ερχόμενος προς τον Ευελπίδην)_
Ε!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ
Τι;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Τούτ' η Κουρούνα μου [ρίχνει ψηλά το μάτι]
και ώρα είνε κάμποση, που απάνω δείχνει κάτι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ
Κ' η Καρακάξα χάσκοντας [ψηλά το μάτι ρίχνει]
κι' απάνω κάτι δείχνει.
Δεν ξέρω αν βρίσκονται πουλιά στον τόπο αυτόν [που μπαίνουμε],
μα μ' ένα κρότο στη στιγμή, νομίζω, το μαθαίνουμε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Α, κάμε τούτο πρώτο!
χτύπησε με το γόνα σου την πέτρα τη μεγάλη.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ
Δεν την κτυπάς καλήτερα εσύ με το κεφάλι;
διπλό θα κάνη κρότο.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Σκύψε λοιπόν, σου είπα,
πάρε λιθάρι κτύπα!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ
Αφού το θέλεις, νά κ' εγώ...

(Λαμβάνει λίθον και κτυπά επί του βράχου, φωνάζων :)
Παί! παί!...

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Για να σου ειπώ,
παιδί τον λες τον Έποπα; Για πες του : πω-πω-πω!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ _ (κτυπών)_
Πώ-πω-πω-πάω!... πω-πω-πω-πάω!
ακόμη θέλεις να κτυπάω;
πω-πω-πω-πάω!... πω-πω-πω-πάω!...

_(Εξέρχεται επί του βράχου το Τρυποκάρυδον).-

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΤΟ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ και οι ΑΝΩΤΕΡΩ

ΤΟ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ

Τ' είνε τούτοι [που κτυπάνε;]
τον αφέντη ποιοί ζητάνε;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ω Απόλλων μου! τι στόμα είνε τούτο που ανοίγει;

ΤΟ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ

Συμφορά μου! είν' άνθρωποι, οπού βγήκαν στο κυνήγι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Βρε τι βλέπεις φοβερό;
δεν μπορούσες να ειπής τάχα ένα λόγο τρυφερό;

ΤΟ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ

Νά!... να πάτε να χαθήτε!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μα δεν είμαστε άνθρωποι.

ΤΟ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ

Αμ τι είσθε τότε; ειπήτε!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Είμαι όρνιο της Λιβύας που το λενε φοβιτσάρη. (7)

ΤΟ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ

Τίποτε μ' αυτό δεν είπες [κ' έλα, κάνε μας τη χάρη]...

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ _ (δεικνύων τα σκέλη του)_

[Τα πουλιά] δώ κάτω πούνε,
δεν ρωτάς να σου το ειπούνε;

ΤΟ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ _ (δεικνύων τον Πεισθέταιρον)_

Τ' είδους όρνιο είνε τούτος κι' από ποιο τραβάει γένος;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νά, εγώ που βλέπεις είμαι Φασιανικός (8)(χεσμένος.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Και σύ τι θηρίον είσαι; σε παρακαλώ πολύ.

ΤΟ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ

Είμαι δουλικό πουλί.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μήπως τάχ' από κανένα ενικήθης πετεινό;

ΤΟ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ

Από τότε που ο αφέντης ήλθε κ' έγινε πτηνό,
παρακάλεσε κ'εμένα Τρυποκάρυδο να γίνω
κ' είδος τι ακόλουθός του κ' υπηρέτης του να μείνω.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τα πουλιά έχουν ανάγκη από δούλους;

ΤΟ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ

Καθώς ξέρω

ήταν άνθρωπος· και όταν μου γυρεύη να του φέρω
της μαρίδες του Φαλήρου, παίρνω αμέσως ένα πιάτο
και της φέρνω από κει κάτω.

Κι' όταν φάβα θέλη πάλι,
βρίσκω χύτρα και κουτάλι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τρέχα-τρέχ' αυτός [ο φίλος]
έγινε πουλί τ ρ ο χ ί λ ο ς (9).

Ξέρεις τώρα τι να πράξης;
τον αφέντη σου να κράξης.

ΤΟ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ

Μά τον Δία, εκοιμήθη· μόλις είνε στιγμές λίγες,
πούφαγε σμυρτιές και μυίγες.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μολαταύτα ζύπνισέ τον.

ΤΟ ΤΡΥΠΟΚΑΡΥΔΟ

Αχ! θα τον στενοχωρήσω,
μα για χάρι σας πηγαίνω στη στιγμή να τον ζυπνίσω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

(εξαφνιζόμενος από το πέταγμα του Τρυποκάρυδου)

Απ' τον τρόπο, που να σκάσης! μού κοψες τα ύπατα μου.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

(βλέπων την Καρακάξαν του αφιπταμένην εκ των χειρών του)

Νά τη! πάει η Καρακάξα απ' το φόβο, συφορά μου!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βρε δειλότατο θηρίο! τος' είν' η παλληκαριά σου
πού άφησες την Καρακάξα;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μήπως δα κ' η αφεντιά σου
δεν αφήκες την Κουρούνα, όταν τούμπα είχες φάη;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δεν την άφησα.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Πού είνε;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Έκαμε φτερά και πάει.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μόνη της φτερό είχε πάρη;
μπράβο!... είσαι παλληκάρη!..

(Εμφανίζεται ο Τσαλαπετεινός).
_

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ και οι ΑΝΩΤΕΡΩ

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Τα χόρτα μου άνοιξε να βγω!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ _(μετά κωμικού φόβου)_

Τι τρομερό θηρίο!

Ω Ηρακλή! τι φτερωσά! τι τρίδιπλο λοφίο!

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ποιός με γυρεύει;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Οι θεοί μαζί και με τον Δία

σ' έχουν μαδήση, φαίνεται.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ωραία κοροϊδεία

για τα φτερά [που βλέπετε αυτά τα μαδημένα].

μα ήμουν άνθρωπος κ' εγώ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ποιος κοροϊδεύει εσένα;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ποιόν κοροϊδεύεις τάχα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τη μύτη σου μονάχα.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ο Σοφοκλής που μ' έφερε 'ς αυτό το χάλι φταίει,
που όλο στής τραγωδίες του για τον Τηρέα λέει.(10)

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Συ είσαι ο Τηρέυς λοιπόν; Τι είσαι γινωμένος,

όρνειο, παγώνι...

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πουλί.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μπα! γιατί είσαι μαδημένος;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Εμάδησα.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Και από τι; από αρρώστιαν;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Όχι

αλλά το γένος των πουλιών [που λέτε, έτσι τώχει]:
μαδούν στη βαρυχειμωνιά, βγάζουν φτερά κατόπι.
Μα πέτε μου ποιοί είσθε σεις;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Εμείς; θνητοί, άνθρωποι.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ποιά είνε η πατρίδα σας;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Είμαστε από την πόλι
που βγαίνουν όλο στόλοι.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μην τύχη κ' είσθ' ηλιασταί; (11)

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Το εναντίον βρήκες
είμαστε απηλιασταί, [σχαινόμεθα της δίκες],

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μπα! βρίσκεται τέτοια σπορά στου τόπου σας το χώμα;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Αν φέρης γύρα τους αγρούς, κάτι θα βρης ακόμα.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Και τι λοιπόν γυρεύετε που ήλθατ' εδώ πέρα;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Γυρεύουμε να μείνουμε μαζί σου [νύχτα-μέρα].

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Γιατί;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Γιατ' ήσουν σαν εμάς άνθρωπος μια φορά
κ' έτσι το είχες, σαν εμάς, και συ κρυφή χαρά,
όταν τα ξένα χρήματα, καθώς εμείς, συγύριζες,
και τα 'παιρνες για δανεικά και πίσω δεν τα γύριζες·
κατόπιν έγινες πουλί, πήρες τον κόσμο γύρα,
και του ανθρώπου απόκτησες και του πουλιού την πείρα.
Γι' αυτό ικέται ήλθαμε 'ς εσένα να μας πης
για καμμιά πόλι τριχωτή που ναν' της προκοπής,
κι' ως είδος τι γουναρικό, που νάχουμ' [όλον τον καιρό]
ξαπλωταριό γερό.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Γυρεύεις μεγαλείτερη από την πόλι εκεί των Κραναών; (12)

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Α, όχι δα, μα πειο συμφερτική.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Α, θα γυρεύης, φαίνεται, την αριστοκρατία.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Δεν θέλω ούτε για το γυιό ν' ακούσω του Σκελλία.(13)

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ἦγουν ποια πόλι θέλατε να κατοικήτ' ευχάριστα;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Εκείνην που τα πράματα τα πειο τρανά και άριστα
θάσαν αυτά : Αυγή-αυγή
όξω άπ' τη θύρα μου να βγη
ένας από τους φίλους μου, κι' αυτά να ειπή' ς εμένα :
«Πάρε και τα παιδάκια σου μαζί, καλολουσμένα,
κ' έλα, για όνομα θεού, στο σπίτι [γείτονα μου],
πούχω τραπέζι γάμου·
πρόσεξε μήπως δεν φανής, γιατί αν τύχη μια φορά
να μου 'ρθη κάποια συμφορά,
στο λέω, δεν θα σε δεχθώ.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Γυρεύεις, μα τον Δία,
πράγματα λυπηρά. — Και συ!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μια τέτοια αηδία
κ' εγώ γυρεύω.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Δηλαδή;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Όταν πατέρας θα με ιδή
που έχει όμορφο παιδί,
να 'ρθή κοντά μου με ντροπή
και τέτοια λόγια να μου πη:
«Α Στιλβωνίδη,(14) φίλε μου, [είμαι προσβεβλημένος].
γύριζε άπ' το γυμνάσιον ο γυιόκας μου λουσμένος,
και όταν τον απάντησες καθόλου δεν του μίλησες,
και ούτε τον αγκάλιασες, και ούτε τον εφίλησες,
δεν του πιασες ταρχίδια,
μα ούτε και στο σπίτι σου τον πήγες [για παιγνίδια],
κ' είσαι και φίλος πατρικός!...

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Τι λες! βρε τον καϋμένο!
που ένα πράμα γύρεψε και τούτος σιχαμένο!
Υπάρχει όπως τη θέλετε μια πόλι ευτυχισμένη·
πούνε κοντά στη θάλασσα την Ερυθρά χτισμένη» (15)

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Πω, πω! σε θάλασσα κοντά να βρούμε κατοικία,
κλητήρες να μας δέχονται με τη Σαλαμινία!(16)
Δεν ξέρεις πόλι ελληνική;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Τον Λέπρεον (17) της Ήλιδος· γιατί δεν πάτ' εκεί;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Σιχαίνομαι τον Λέπρεον, γιατί αρκεί που είδα
τον [ποιητή] Μελάνθιον.(18)

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Να πάτε στη Λοκρίδα,
που είνε οι Οπούντιοι, να μείνετε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Να μείνωμε;
και μ' ένα τάλαντο χρυσό Οπούντιος (19) δεν γίνομαι
[να πέσω στο κατάντι
του Οπουντίου του στραβού, τεμπέλη, συκοφάντη.]
Για πες μου τώρα: πως περνά, ζώντας κανείς με τα πουλιά;
εσύ θα ξέρης βέβαια.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Δεν είνε κι' άσχημη δουλειά·
πρώτον, δεν θέλεις χρήματα για έξοδα και για φαΐ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Αμ' τότε κίβδηλα πολλά αφαιρέσεις απ' τη ζωή.(20)

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Τρώμε στους κήπους της μυρτιές, το άσπρο το σουσάμι,
και δυόσμο, [που χωρίς αυτόν δεν γίνονται οι γάμοι]
και παπαρούνες.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Δηλαδή σαν νεοπανδρεμένοι
περνάτε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μωρέ τι μας λες!; εις των πουλιών τα γένη
βλέπω μεγάλη φρόνησι και δύναμι πολλή,
και πειο τρανοί θα γίνετε με μια μου συμβουλή.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Τι συμβουλή!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τι συμβουλή θ' ακούσετε ρωτάτε;
πρώτον τρυγύρω χάσκοντας ποτέ να μή πετάτε·
δεν είναι και το έργο αυτό τιμητικό πολύ·
γιατί «τ' είν' τούτο το πουλί;»
κανένας αν ρωτούσε,
θάβγαιν' ευθύς ο [παστρικός] Τελέας (21) ν' απαντούσε:
«τούτο είν' ανθρωπορνίθι
όπου άστατο γεννήθη,
θέσι δεν κρατεί να μείνη
κι' ούτε ίχνος δεν αφήνει.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μα τον Διόνυσον! λαμπρά η κοροΐδεια όλη.
Μα τι λοιπόν να κάνουμε;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Να χτίσετε μια πόλι. (22)

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μα τα πουλιά μονάχα
τι είδους πόλι, [λέτε σεις], μπορεί να χτίσουν τάχα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τι κουταμάρα φοβερή μας είπες τούτ' την ώρα!
Για κύττα κάτω.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ_(εκτελών)_

Βλέπω, νά!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κύττα κι' απάνω τώρα.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ_(εκτελών)_

Να, βλέπω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τώρα κύτταξε και γύρω σου ως τόσο.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ_(εκτελών)_

Καλά, κι αν κοψολεμιασθώ στο τέλος τι θα νοιώσω;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τι είδες;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Είδα σύγνεφα και τουρανού [το θόλο].

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μα πως; -δεν έχουν τα πουλιά στον ουρανό τον πόλο;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πόλο; Τι πόλο δηλαδή;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νά, σαν να λέμε, χώρα·
τόπος που τριγυρνάνε
κι' όλ' άπ' αυτόν περνάνε,
λέγεται πόλος τώρα·
και αν τον κατοικήσετε
και τον μανδρογυρίσετε,
ο πόλος πόλις γίνεται.
Και στους ανθρώπους άρχοντες και κύριοι θα μείνετε,
ακρίδες σαν να ήσανε·
κι' όπως στη Μήλο μια φορά της πείνας εσοφήσανε, (23)
το ίδιο θα ψοφήσουνε και οι θεοί μια μέρα.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πώς;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μέσο ουρανού και γης έχουμε τον αγέρα·
όπως εμείς, σαν θέλουμεν εις τους Δελφούς να πάμε,
το δρόμο να μας δώσουνε οι Βοιωτοί ζητάμε,
έτσι κι' όταν προσφέρουμε θυσίας [κατά κόρον]
εις τους θεούς, αν οι θεοί δεν σας πληρώσουν φόρον,
σεις δεν θαφήσετε ποτέ να πάη απάνω ίσα
στο χάος απ' τας πόλεις τους, των θυσιών η κνίσα.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ (μετά θαυμασμού)_

Πρε! μα τη γή! τα σύγνεφα! τα δίχτυα! την παγίδα
ως τώρα σκέψι απ' αυτή σοφώτερη δεν είδα.
εάν και τάλλα τα πουλιά
εγκρίνουν τούτη τη δουλειά,
θα είμαι πρόθυμος μαζί να χτίσουμε τη χώρα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Και θα τους εξηγήση ποιός το σχέδιο μας τώρα;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ο ίδιος συ. Τόσον καιρό μαζί μ' αυτά που μένω,
μια που ήταν γένος βάρβαρο [και μη γραμματισμένο.],
και να μιλάνε τά μαθα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Και πως θα τα καλούσες;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Α! εύκολα. Μέσ' από δω 'ς οχτιές πυκνοφυλλούσες
αμέσως θα πηδήσω,
τ'αηδόني θα ξυπνίσω
και κελαδώντας τότε αυτό θα προσκαλέση τάλλα,
που σαν ακούσουν τη φωνή θαρθούν εδώ τρεχάλα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ω συ, απ' τα πουλιά ταγαπητότερο,
κάμε μ' αυτήν τη χάρι, μην αργήσης,
κ' έμβα μέσ' στην οχτιά το γρηγορώτερο
ταηδόني να ξυπνήσης.

(Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ προχωρών προς την λόχμην των θάμνων και λαμβάνων την κατάλληλον θέσιν αρχίζει τας κάτωθι στροφάς:)

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πάυσε τον ύπνο, σύντροφε [από παληούς καιρούς] (24)
και χύσε ήχους από ύμνους ιερούς,
που με το θείο σου το στόμα
τον Ίτυ τον πολύκλαυστο θρηνείς ακόμα,
τον Ίτυ τον δικό μου και δικό σου,
και με το ράμφος το ξανθό σου
τον κλαις γλυκά
με μοιρολόγια αρμονικά.
Μέσ' από τα πυκνόφυλλα πουρνάρια

στους θρόνους του Διός
υψώνετ' η φωνή σου η καθάρεια
κι' ο χρυσομάλλης Φοίβος ο θεός
στους θρήνους τους λυπητερούς
μ' άλλο τραγούδι απαντά, και στένει
με τη [χρυσή] τη λύρα του την λεφαντοδεμένη
θεών χορούς·
και τοτ' αντιφωνεί
από τα στόματά τους τα αιώνια
κοινά τραγούδια και εναρμόνια
η θεία των θεών φωνή.

(Ακούεται έσωθεν αυλός ως άσμα αηδόνος)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ω, τι ωραία το πουλί,
Ζευ βασιλειά, όπου λαλεί!
ολόκληρη τη λαγκαδιά
εγέμισε από μέλι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ε! συ!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τι τρέχει;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τσιμουδιά!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Γιατί;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ο Τσαλαπετεινός να τραγουδήση θέλει.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Εποποί! ποποπό! ποποί! ποποί!
Ιώ! ιώ! ίτω-ίτω! ίτω ίτω! ίτω-ίτω!

Έλα, έλα εδώ κανένα
φτερωμένο σαν εμένα!
όσα τους αγρούς τρυγάτε
με της φύτρες της πολλές
κριθαροφάγοι, αναρίθμητες φυλές, —
κι όσα σεις σπορολογάτε
και πετάτ' εδώ κ' εκεί

γοργόφτερα, και με φωνή μελωδική· —
και σεις, που με λεπτή φωνή και μ' ένα στόμα,
γλυκολαλείτε μέσ' στις αυλακιάς το χώμα
που αφίνει το ζευγολατιό —
τιό-τιό-τιό! τιό-τιό-τιό! τιό-τιό-τιό!

Και σεις, που μέσ' στων περβολιών πετάτε
της κισσοσκέπαστες μεριές, — -
και σεις που στα βουνά τρυγάτε

ταγρίληα και της κουμαριές —
πετάχτ' εδώ που σας ζητώ —
τοτοβρίξ! τριοτό! τριοτό! τριοτό!
Και σεις, που [κυνηγάτε
και] τα κουνούπια χάφτετα τα βλαβερά,
και μέσ' στων βάλτων τα νερά
και στις κοιλάδες πάτε· —
κι' όσα στα μέρη μένετε της γης τα δροσερά,
και μέσ' στου Μαραθώνα
τον μαγικό λειμώνα, —
και συ, λιβαδοπέρδικα, με τα πολύχρωμα φτερά!
Και όσες φυλές στις θάλασσες [γυρίζετε
και] με της αλκυόνες φτερουγίζετε
απάνω από τα κύματα τα φουσκωμένα,- —
ελάτε τα νεώτερα να μάθετ' από μένα. —
ελάτ' ελάτ' από το κάθε μέρος
όλα τα μακρολαίμικα πουλιά,
γιατ' ένας πονηρός έφθασε γέρος
με νέες γνώμες γι' άγνωστη δουλειά!
Όλα στους λόγους μου τρέχατε!
ελάτ', ελάτ' ελάτε!

_(Ο Τσαλαπετεινός εισέρχεται εις την λόχμην, ενώ ταυτοχρόνως ακούεται
έσωθεν ο χορός των Πτηνών, αδόντων εις ποικίλας φωνάς)_

ΧΟΡΟΣ ΠΤΗΝΩΝ

Τόρο-τόρο-τόρο-τοροτίξ!
κικκαβαύ! κικκαβαύ!
τόρο-τόρο-τόρο-τορολιλιλίξ...

_(Πίπτει η αυλαία υπό τα βήματα των πτηνών, ενώ ο Πεισθέταιρος και ο
Ευελπίδης παρατηρούν αλλήλους μετ' ευαρέστου εκπλήξεως.)_

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

_(Η αυτή σκηνογραφία. — Ο Πεισθέταιρος και ο Ευελπίδης φαίνονται
επανερχόμενοι εκ των παρασκηνίων, κατόπιν ερεύνης προς ανεύρεσιν των
πτηνών.)_

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ — ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ — και μετ' ολίγον το ΚΟΚΚΙΝΟΠΟΥΛΙ και ο
ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Βλέπεις συ πουλί κανένα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τίποτε δεν διακρίνω αν και χάσκω ολονένα
βλέποντας τον ουρανό.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τώρα χάσαμ' από μπρος μας και τον Τσαλαπετεινό·
άδικα να σκούξη μπήκε, σαν την κλώσσα στην οχτιά,
όπως τα κιτρινοπούλια [οπού ζουν στη ρεματιά].

Το ΚΟΚΚΙΝΟΠΟΥΛΙ _ (εμφανιζόμενον εις ύψωμα) _
Τοροτίξ! Τοροτοτίξ;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Να ένα πουλί σιμώνει·
αλλά τι πουλ' είνε τούτο; είνε τάχατε παγώνι;

_(Εμφανίζεται ο Τσαλαπετεινός). _

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (δεικνύων τον Τσαλαπετεινόν) _

Νάτος! — Τι πουλί είνε τούτο, θα μας το εξηγήσης τώρα;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Δεν είν' απ' αυτά τα ντόπια, όπου βλέπετε στη χώρα·
είν' ένα πουλί της λίμνης.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μωρέ, σούνε μια χαρά!,
κ' έχει κόκκινα φτερά.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Με το δίκηο του- [καϋμένε]·
Κοκκινόπουλο το λένε.

_(Εμφανίζεται ο Πετεινός της Περσίας). _

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ε! για κύττα!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τι φωνάζεις;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Κι άλλο ιδές εκεί πουλί.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μα τον Δία! από τόπο θάνε μακρυνό πολύ.

_(Προς τον Τσαλαπετεινόν). _

Και ποιος 'είνε τάχα τούτος, ο παράξενος βουνήσιος,
που, σαν ποιητής και μάντις, στέκει κορδωμένος, [ίσιος];

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μήδος είνε τόνομά του.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μήδος αι; ώ Ηρακλή μου! πως επέταξ' έδώ κάτου,
δίχως ναν' [όπως οι Μήδοι] στην καμήλα του καβάλλα; (25)

_(Εμφανίζεται πτηνόν με λοφίον, όπως ο Τσαλαπετεινός). _

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Να κ' ένα πουλί που βγαίνει με λοφίο [στην κεφαλα].

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποιό να είν' αυτό το τέρας;
Είνε κι άλλος σαν εσένα;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ήταν ποιητής πατέρας
και αυτού ο Φιλοκλής, (26)
[κι ο δικός μου ο Σοφοκλής]
κ' είμ' εγώ δικός του πάππος·
σαν να λέμεν έτσι κάπως
[για περισσότερη ευκολία]
ο Καλλίας Ιππόνικου, κι ο Ιππόνικος Καλλία. (27)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ο Καλλίας είναι τούτος δηλαδή, και επομένως
πρέπει νάνε μαδημένος.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Με το νανε πειο γενναίος [και να σπέρνη τον παρά του]
συκοφάντες και γυναίκες του μαδούνε τα φτερά του.

(Εισέρχεται έτερον πτηνόν με χρωματιστά πτερά)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποσειδώνα! τ' είνε τούτο, πούχει στα φτερά του χρώμα;
πώς το λένε;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Φ α τ α ο ύ λ α. (28)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κι' άλλος βρίσκεται ακόμα
Φαταούλας, ή μην είνε ο Κλεώνυμος; (29)

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Α, όχι!
Ω Κλεώνυμος αν είνε το λοφίο δεν θά τόχη!
[τρέχα-τρέχα, δος του νάχη
τόχασε σε κάποια μάχη.]

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βρε, λοφία που τα έχουν,
στους αγώνες σαν να τρέχουν.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ζούνε, βλέπετε, στους λόφους νάχουν κάποια σιγουριά,
σαν τους Κάρες. (30)

(Εισβάλλει πλήθος πτηνών εις την σκηνήν)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποσειδώνα! [απ' την κάθε μια μεριά]
τι πουλί και τι κακό
που μαζεύθη!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ω Απόλλων! Σύγγεφο είνε ξαφνικό!
απ' το πέταγμα που κάνουν
δεν τα βλέπω πούθε φθάνουν.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Νά μια πέρδικα, νά κ' ένα τηγανάρι του λειμώνα,
κοκκινόπαπια είνε τούτο, να, και τούτ' είν' αλκυόνα...

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Κι από πίσω της ποιός είνε;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Τούτος; είν' ένας κηρύλος.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μπα! πουλί είν' ο κηρύλος :

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πώς δεν είνε ο σποργίλος; (31)

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Νά και μια κουκουβάγια.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Πρε, τι λες; ποιός έχει φέρη
κουκουβάγια στην Αθήνα;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Νά, τρυγόνι, περιστέρι,
μούφος, νεκροπούλι, κίσσα, κοκκινόπουλο, αμπελίδα,
φάσσα και κοκκινολαίμης, όρνειο, κούκος, κολυμπίδα,
νά και μία καρδερίνα, και κοκκινοποδαράκι,
νά κ' ένας βελανιδιάρης, σκορδαλός, νά και γεράκι,
νά κ' ένας ανεμογάμης.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τι κοτσίφια και πουλιά!
Τι τρεχάλες πέρα-δώθε, τι φωνές και τι λαλιά!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τάχατε μας φοβερίζουν;
ωχ! 'ς εμάς τους δυο γυρίζουν
χάσκοντας κι' αγριεμένα!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Έτσι φαίνεται κ' εμένα

ΧΟΡΟΣ

Πόπο-πόπο-πόπο-πού
με γυρεύουνε; και τούτοι μας έφθασαν από πού;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Βρίσκομαι καιρό 'δώ πάνω,
μα τους φίλους δεν ξεχάνω.

ΧΟΡΟΣ

τι-τι-τι-τι:

θέλεις τάχα; κ' έχεις πράμα να μου ειπής καλό και τι;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μιάν υπόθεσι καλή
και ωφέλιμη και δίκη και κοινή και ασφαλή.
Δυο σοφοί μας ήλθαν άνδρες κ' είν' η γνώμες του καλές.

ΧΟΡΟΣ

Από πού και πώς; τι λες;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ήλθαν από τους ανθρώπους δύο γέροι [γάλι-γάλι]
κ' ένα σχέδιον μας φέρουν για υπόθεσι μεγάλη.

ΧΟΡΟΣ

Βρε, κολασμένε γέρο!
πούχεις απ' όσους ξέρω
της αμαρτίες πειο πολλές —
τι κάθεσαι και λες;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μ'όσα θ' ακούσης να σου ειπώ φόβο, να μη σε πιάση.

ΧΟΡΟΣ

Τι τάχα μου 'χεις φτιάση;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Δυο άνδρας υποδέχθηκα, που ζήτησαν να ρηθήτε
κ' εδώ να μαζευθήτε.

ΧΟΡΟΣ

Και το καμες αυτό εσύ,

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Για το δικό μας το καλό.
και χαίρομαι.

ΧΟΡΟΣ

Και είν' εδώ;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Όσο κ'εγώ που σας μιλώ.
Δεικνύει τον Πεισθέταιρο και τον Ευελπίδην.

ΧΟΡΟΣ

Άι! άι! πάθαμε κακό!
έγκλημα προδοτικό!
Αυτός που φίλος ήτανε μαζί μας,
και μοιραζόταν πάντα τη βοσκή μας,
της συμφωνίες της παληές επάτησε
και των πουλιών τους όρκους δεν εκράτησε!
Με δολερούς μ' έφερε τρόπους
και μ' έρριψε στους παληανθρώπους.
που από γενετής μ' επολεμήσανε
και για τροφή τους μ' εξεκοκκαλίσανε

Κι' όσο γι' αυτόν, όπου τους έχει φέρη,
κατόπιν θα τα λογαριάσουμε,
αφού πληρώσουν πρώτα οι δυο γέροι
που θα τους κατακομματιάσουμε!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (έντρομος)_
Χαθήκαμε

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ [προς τον Πεισθέταιρον]
'Σ' εσέ χρωστώ την τύχη τούτη την κακή·
γιατί με πήρες από κει
μαζύ σου εδώ να τρέχω;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Για σύντροφο να σ' έχω.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ
Ναι, για να κλάψω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Βρε τι λες; Και πώς θα κλάψης τάχα,
σαν θα σου βγάλουν τα πουλιά τα μάτια σου, βρε χάχα;

ΧΟΡΟΣ
Ω! ω! εμπρός! προχώρα! χτύπησε τον,
με ορμή πολέμου, φοβερά,
κι' από παντού περιτριγύρισέ τον
με τα φτερά!
Πρέπει να κλάψουν τούτ' οι δυο πρεσβύτες
κ' έτσι να δώσουμε τροφή και στις δικές μας μύτες.
Ούτε βουνό βαθυσκιωμένο
ούτε του αιθέρα σύγνεφο και πέλαγ' αφρισμένο
να μου κρυφθούν, θα τους δεχθή. Λοιπόν ας μην αργήσουμε
κι ας πέσουμε με δαγκανιές να τους σουρομαδήσουμε!
Πούν' ο ταξίαρχος; ας προχωρήση
με το δεξί το κέρασ να κτυπήση

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ _ (έμφοβος)_
Νά τα! και πού ο δύστυχος θα στρίψω για να φύγω;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Βρε! δεν θα μείνης;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ
Έτσι αι; για να με φαν [σε λίγο];

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Ποιός τρόπος τάχα να σωθής σου ήλθε στο κεφάλι;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ
Ξέρω κ' εγώ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Λοιπόν εγώ έχω μια γνώμην άλλη :
εδώ να μείνουμε κ' οι δυο, της χύτρες να κρατήσουμε

και πόλεμο να στήσουμε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Κ' η χύτρα τι ωφέλεια θα μας δώσει;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Η κουκουβάγια δεν θα μας ζυγώσει.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

΄Σ αυτά πού έχουν νόχια τι θα δείξουμε;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Εδώ μπροστά της σούβλες μας θα μπηξουμε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Και για τα μάτια τι θα κάμω πάλι;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τη χύτρα βάλ' εμπρός ή το τσουκάλι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Σοφώτατε! επέτυχες σπουδαία στρατηγήματα,
και τον Νικία (32) πέρασες κι' αυτόν στα μηχανήματα!

ΧΟΡΟΣ

Προχώρα! δόσε!

τη μύτη χώσε!

με γρηγοράδα

[κοντά τους σύρε]!

τράβα και μάδα!

χτύπα και δείρε!

πρώτ' από τάλλα,

σπάσ' την τσουκάλια!

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ _επεμβαίνων προς τα πτηνά:_

Για πέστε μου, τι θέλετε να φτιάσετε;

να καταστρέψετε, να κομματιάσετε,

χωρίς κακό κανένα να σας κάνουνε,

ώ σεις, χειρότερα θεριά του κόσμου!

αυτούς τους δυο, όπου για φίλοι φθάνουνε

κ' είνε και συγγενείς της γυναικός μου! (33)

ΧΟΡΟΣ

Και πρέπει να τους λυπηθούμε

περσσότερο κι' από τους λύκους;

ποιούς άλλους θα εκδικηθούμε

πειο φοβερούς εχθρούς [κι' αδίκους];

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Απ' τη γενειά τους είν' εχθροί, μα είνε φίλοι στην ψυχή,

και θα σε μάθουν πράματα, που θα σε κάνουν ευτυχή.

ΧΟΡΟΣ

Πού ξέρω αν θα μας μάθουνε ό,τ' είν' ωφέλεια μας,

που πάντοτε ήσαν εχθροί με τα προγονικά μας;

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Απ' τους εχθρούς τους οι σοφοί μεγάλη παίρνουν γνώσι
και πάντοτ' η προφύλαξις κατώρθωσε να σώση·
ο φίλος όμως τίποτα στο νου σου δεν σου βάζει,
και να μαθαίνει ο εχθρός μονάχα τ' αναγκάζει.
Κ' η πόλεις μόνο απ' τους εχθρούς εμάθανε καλά,
κ' όχι από τους φίλους τους, τείχη να χτίζουνε ψηλά,
και νάχουν πλοία μακρυνά. Αυτά είνε τα μαθήματα
που πάντα σώζουν τα παιδιά, το σπίτι και τα χρήματα.

ΧΟΡΟΣ

Ας δούμ' από τα λόγια τους τ' όφελος μας βγαίνει·
πάντα κανείς κάτι σοφό κ' απ' τον εχθρό μαθαίνει.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (προς τον Ευελπίδην) _

Σαν να τους πέρασε ο θυμός· για γύρισε ποδάρι.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ _ (προς τον χορόν) _

Έτσ'είνε δίκηα, και γι'αυτό να μου χρωστάτε χάρι.

ΧΟΡΟΣ _ (προς τον Τσαλαπετεινόν) _

Μα κι' ό,τι τώρα εξήτησες ποτέ δεν σ'τ'αρνηθήκαμε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (προς τον Ευελπίδην) _

Σαν να φιλιωθήκανε.

Για βάλε τώρα κάτω

τη χύτρα και το πιάτο.

κ' αυτό το δόρυ, δηλαδή τη σούβλα, ας την κρατούμε,

νάμαστε μέσ' στα όπλα μας εδώ που περπατούμε,

κ' ας ρίχνουμε λοξή ματιά με προσοχή μεγάλη

σε τούτο το τσουκάλι·

δεν πρέπει να το χάσουμε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Καλά, κι' αν σκοτωθούμε

πού τάχα θα ταφούμε;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Να, και τους δυο θα μας δεχθή αμέσως ο Κεραμεικός

και θα μας θάγουν δωρεάν,

αν πούμε εις τους στρατηγούς πως πέσαμεν ηρωικώς

μαχόμενοι εις Ο ρ ν έ α ν! (34)

ΧΟΡΟΣ

_ (ο Κορυφαίος τακτοποιών την γραμμήν των λοιπών πτηνών) _

Μπήτε στη θέσι σας καθένας, και το θυμό με την οργή,

όπως το κάνουν κ' οι οπλίτες, να καταθέσετε στη γη,

κι' ας μάθουμε ποιοι ναν αυτοί και τι μας φέρνουνε καλό.

— Άρχισε, Τσαλαπετεινέ! εσένα πρώτα προσκαλώ

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Θέλεις ν' ακούσης;

ΧΟΡΟΣ

Ποιοί 'ν' αυτοί και πούθε είνε φερμένοι;

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Απ' την Ελλάδα τη σοφή είνε κ' οι δυο οι ξένοι.

ΧΟΡΟΣ

Τάχα ποιά τύχη στα πουλιά τους φέρνει και τους δυο;

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Από αγάπη στων πουλιών τους τρόπους και το βίο
ήλθαν να κατοικήσουν
μαζύ σου, και να ζήσουν.

ΧΟΡΟΣ

Μπα, έτσι αί! μωρ' τι μας λες; ποιά τάχα νάχουν γνώμη;

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Απίστευτα θ' ακούσετε και πειο πολύ ακόμη.

ΧΟΡΟΣ

Κάποιο κέρδος θα του βγαίνει
για να θέλη εδώ να μένη.
τους εχθούς του να νικήση,
ή τους φίλους να ωφελήση!

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Για μεγάλην ευτυχία κ' ανεξήγητη μιλεί
πουν απίστευτη πολύ,
και δικά σας όλα θάνε κατά τη δική τους γνώμη
και τα δώθε και τα κείθε και τα παραπέρα ακόμη.

ΧΟΡΟΣ

Ποιος από τους δύο σας χρωστά;

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Α, τάχουμε πολύ σωστά.

ΧΟΡΟΣ

Πού είν' η φρονιμάδα σας;

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Είνε πασπαλισμένοι
απ' όλα, πονηροί, σοφοί και κωλοπετσωμένοι.

ΧΟΡΟΣ

Πες του, πες του να μιλήση·
με φτερά τα όσα είπες μούχουν την ψυχή γεμίση·

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ (προς τους Αθηναίους):

Έλα, καθένας από σας τα όπλα του ας πάρη,
κ' ας τα κρεμάση, με καλό, εκεί στο κρεμαστάρι
του μαγειρείου, κοντά στη 'στιά. — Συ τώρα μίλησε τους,
και του μαζεύματος αυτού το λόγο εξήγησε τους.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Όχι, μα τον Απόλλωνα, αν ίσως δεν θελήση
μ' εμέ να συμφωνήση,

όπως με τη γυναίκα του υπόσχες' είχε δώση
ο πίθηκος ο μαχαιράς, (35) — ούτε να με δαγκώση,
μήτε ταρχίδια να μου 'γγίση
μα ούτε και να μου τρυπήση,
τον....

ΧΟΡΟΣ

[Α, καταλαβαίνω,] τον....
να μη φοβάσαι όσο γι' αυτόν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τον οφθαλμόν θέλω να ειπώ —

ΧΟΡΟΣ

Ε, συμφωνώ μαζί σου.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καλά λοιπόν ορκίσου.

ΧΟΡΟΣ

Εύχομαι νικητής να βγης για όλους τους κριτάς
και για τους θεατάς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καλά.

ΧΟΡΟΣ

Κι' αν δεν κρατήσω
τον όρκο μου, μ' ένα κριτή μονάχα να νικήσω.

Ο ΚΗΡΥΞ_(ή Πεισθέταιρος)_

Ακουσε, λαέ! ας πάνε οι οπλίται τώρα πάλι
με τα όπλα τους στα σπίτια· κι' αν ανάγκη εἶνε [μεγάλη]
για καινούργια προσταγή,
στα πινάκια θα βγη.

ΧΟΡΟΣ

Πάντοτε δολερό με κάθε τρόπον
γεννήθηκε το γένος των ανθρώπων.
Για πες· κάτι καλό μπορεί να μου προτείνης
οπού 'ς εμένα το διακρίνεις,
ή βλέπεις νάχω δύναμι μεγάλη,
που δεν τη νοιώθει το ξερό μου το κεφάλι.
Πες ότι βλέπεις 'ς όλους μπρος· κ' αν τύχη
ο λόγος σου καλό να μας πετύχη,
θάνε καλό για όλους μας αντάμα.
Λέγε λοιπόν με θάρρος [για να ιδώ]
για ποιό μας ήλθες πράμα
τη γνώμη σου να ειπής εδώ·
κανένας τη συνθήκη δεν θα λύση
προτού [καθένας από σας μιλήση.]

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Και λοιπόν, μα τον Δία, την ώρα

[καθώς βλέπεις] δεν χάνω,
θα ζυμώσω το λόγο μου τώρα
και καρβέλια θα κάνω.
— Φέρε στεφάνι, βρε παιδί! κι' άλλος ας κουβαλήση
νερό το γρηγορώτεο, στα χέρια μου να χύση.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ε! πρόκειται να φάμε λοιπόν ή τίποτ' άλλο;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ω, μα τον Δία, θέλω λόγο να ειπώ μεγάλο
με ζύγγι, την ψυχή τους βαθιά να τη λυγώση·
γατ' είσθε βασιληάδες, και θλίψιν έχω τόση....

ΧΟΡΟΣ

Τι; βασιληάδες, [είπες]; σε ποιόν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Σε κάθε πράμα.
Σ'εμέ, 'ς αυτόν, στον Δία, και πειο παλαιοί συνάμα
του Κρόνου, των Τιτάνων, κι' από της γης το χώμα..

ΧΟΡΟΣ

Της γης;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μα τον Απόλλωνα!

ΧΟΡΟΣ

Δεν τώχα μάθη ακόμα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Γιατί εγεννήθης αμαθής και δεν εσπούδασες πολλά,
ούτ' Αίσωπον (36) εδιάβασες, που 'λεγε σώνει και καλά,
πως εγεννήθ' η σκορδαλλού προτήτερα και [χωριστά]
απ' όλα τάλλα τα πουλιά, και από τον κόσμο πειο μπροστά,
κ' από αρρώστιαν έχασε κατόπι τον πατέρα·
κ' εκείνος έμειν' άταφος έως την πέμπτη μέρα
με το να μην υπάρχει γη·
μ' από τη στενοχώρια της μη ξέροντας το πως να βγη,
άνοιξε τάφο να τον βάλη
μέσ'στο δικό της το κεφάλι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Που πάει να πη, πως ο πατέρας πούχε αυτή,
εκεί στον Δήμον Κ ε φ α λ ώ ν (37) έχει θαφτή.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αφού εγεννηθήκανε κι' από τη γη προτήτερα,
κι' απ' τους θεούς, και βγαίνουνε απ' όλους μεγαλείτερα,
δεν είνε πρόπον [να γυρεύουν]
μόνον αυτά να βασιλεύουν;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ω ναι, μα τον Απόλλωνα· πρέπει να κατορθώσης

τώρα, λοιπόν τη μύτη σου και συ να δυναμώσης.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Αμ' δε θα δώση ο Ζευς με ευκολία
στον ξυλοφάγο αυτόν την βασιλεία; (38)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κι' ότι δεν ήσαν οι θεοί στα χρόνια τα παληά
εις τους ανθρώπους άρχοντες, μα ήσαν τα πουλιά
κ' εκείνα βασίλευανε, σημάδι έμεινε τρανό·
και πρώτα πρώτ' ας φέρουμε παράδειγμα τον πετεινό·
Δαρείο και Μεγάβυζον αυτός ετυραννούσε,
και Πέρσας διοικούσε,
γι' αυτό καθένας τον καλεί
και Περσικό πουλί. (39)

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Για τούτο επομένως
πηγαίνει κορδωμένος
σαν τον Μεγάλο Βασιλεία,
κ' έχει στην κεφαλή του
ολόρθο το λειρί του,
μόνος απ' όλα τα πουλιά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τόσο πολύς και μέγας είχε γίνη
και είχε τέτοια δύναμι μεγάλη,
που την παληά τη δύναμί του εκείνη
και σήμερα τη ανακρίνεις πάλι,
γιατί στην πρωινή του τη λαλιά
σηκώνονται και μπαίνουν στη δουλειά
οι τσουκαλάδες και οι σιδεράδες,
οι παπουτσήδες και οι τομαράδες,
κ' οι λουτρατζήδες και οι ψωμάδες,
κ' οι ασπιδολυροτορνευτάδες,
και φεύγουν όσοι νύχτες βγαίνουν
και για βρωμοδουλειές πηγαίνουν].

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Αμ δεν ρωτάς εμένα
που έχασ' από τούτο [το πουλί]
ο άμοιρος μια χλαίνα
και ήταν κ' από φρυγικό (40) μαλλί!
Γιατ' είχα μισοκοιμηθή, κ' ήμουν κουτσοπιωμένος,
'ς ενός παιδιού δεκάμερα (41) στην πόλι καλεσμένος,
και πριν να φάνε οι άλλοι,
τούτος ο πετεινός εδώ ακούσθηκε που ελάλει·
θαρρώντας το λοιπόν κ' εγώ πως είχε πεια φωτίση,
στην Αλιμούντα (42) ετράβηξα· λίγο είχα προχωρήση
έξω απ' το τείχος, που άξαφνα εις τα πλευρά μου πέφτει
μια μαγκουριά από 'να νυκτοκλέφτη·
κυλιέμαι χάμου έτοιμος να σκούζω· μα τραβάει

εκείνος το μανδύα μου, και πάει κ' ακόμα πάει].

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τότε λοιπόν ο γέρακας (43) εις τον καιρόν εκείνον
θα ήταν ίσως βασιληάς και άρχων των Ελλήνων.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πώς; των Ελλήνων;!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βέβαια, κ' εδίδαξε καλά
πως πρέπει να κατρακυλά
κανείς στο γέρακα μπροστά.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μα τον Διόνυσο, σωστά,
κ' εγώ σαν είδα γέρακα, κυλίσθηκα [στο χώμα·]
κ' όπως ανασκελώθηκα, με χάσκοντας το στόμα,
κατάπια έναν οβολό,(44) [το μόνο μου λεφτούλι]
κ' εγύρισα στο σπίτι μου με αδειανό σακκούλι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μα πάλι και στην Αίγυπτον εκείνη
και στη Φοινίκη βασιληάς ο Κούκκος είχε γίνη·
κ' οι κούκκοι όταν «κουκκουκού» αρχίζανε,
οι Φοίνικες εβγαίνουν και θερίζανε
στους κάμπους τα σιτάρια
καθώς και τα κριθάρια.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Α.! ώστε αυτό που λέμ' εμείς [σαν βγαίνουνε στο θέρος.
οι θεριστάδες μας γυμνοί] θάρθε απ' αυτό το μέρος :
«Κούκκου! ψωλές στους κάμπους μας!» (45)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Και δύναμ' είχαν τόση,
ώστε και ο Μενέλαος, κι ο Αγαμέμνων, κι όσοι
μέσα σε πόλι ελληνική βασίλεψαν [και χώρα],
είχαν πουλί στο σκήπτρο τους, με μερδικό στα δώρα

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Κύττα! κι αυτό δεν τόξερα· για τούτο κι απορούσα
όταν να βγαίνει ο Πρίαμος στο θέατρο θωρούσα
και το πουλί που εκράτει
εγύριζε και κύτταζε κατά τον Λυσικράτη (46)
όπου δωροδοκεί.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Να και το σπουδαιότερο : ο Ζευς που τώρα διοικεί,
μ' όλη τη βασιλεία του, έχει στην κεφαλή (47)
αητό, που πάει να πη πουλί·
κ' η Αθηνά η κόρη του [την] κουκουβάγια [θέλει]
και ο Απόλλωνας κρατεί γεράκι, σαν κοπέλλι. (48)

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μα τη θεά τη Δήμητρα, τα λες με πολλή γνώσι·
μα για ποιό λόγο τα πουλιά έχουνε χάρη τόση;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Γιατί, βλέπεις, σαν κανέννας στους θεούς θυσία φέρη
και, συμφώνως με το νόμο, ζώων σπλάγχνα τους προσφέρει
τρέχουν τα πουλιά με βία

και αρπάζουνε τα σπλάγχνα πειο μπροστά κ' από τον Δία,
και κανέννας δεν μπορούσεν όρκο στον παλιόν το χρόνο
στους θεούς του πεια να κάνη, παρά στα πουλιά και μόνο.

Μα κ' ο Λάμπων [που μαντεύει] (49)

εις τη χήνα παίρνει όρκο σαν κανένα κοροϊδεύη.

Κ' έτσι για τρανούς αγίους σας περνούσαν μια φορά·
τόρα σας περνούν για δούλους, για κοπέλια, για μωρά.

σας κτυπούν ['ς αυτά τα χρόνια]

σαν ζουρλούς με τα κοτρώνια.

Κ' εκεί μέσα στα ιερά

κάθε κυνηγός που μπαίνει στήνει ξόβεργα [γερά],
φράχτρες και πλακοπαγίδες, βρόχια, δίχτυα, πλέχτρες, κόλλα·
κ' έπειτα που σας τσακώνουν σας πουλάνε μαζί όλα,

κι' ο αγοραστής σας ψάχει

για να σας ευρή τα πάχη.

κ' ύστερα, όταν σας ψήσουν, τούτο πάλι δεν τους φθάνει·

παίρνουνε τυρί τριμμένο και μυρουδικό βοτάνι,

βάζουν λάδι, βάζουν ξείδι, κ' όταν όλα γίνουν ένα

σάλτσα φτιάχνουνε γερή

και γλυκειά και λιπαρή,

και ζεστά σας περιχύνουν, σαν να είσθε βρωμισμένα.

ΧΟΡΟΣ

Πολλές, πολλές μας φέρνουν λύπες,

ώ άνθρωπε, αυτά που είπες·

και θλίψι αισθάνομαι βαρειά

στην πατρική κακομοιριά

που κληρονόμησαν τιμή μεγάλη

και μας την άφησαν 'ς αυτό το χάλι.

Κάποιος θεός και κάποια μοίρα

'ς εμένα σ' έστειλαν σωτήρα·

θα σ' αναθέσω να διοικήσης

κ' εμέ και τα πουλιά μου επίσης.

Μα τι θα κάμω [για να νικήσω]

πες μου· δεν θάμαι άξιος να ζήσω,

εάν δεν πάρω με κάθε τρόπον

την βασιλείαν [θεών κι ανθρώπων].

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Και λοιπόν εγώ σας δίνω πρώτα-πρώτα συμβουλή,

μια πόλις να υπάρχη που να ζη κάθε πουλί·

να μανδρώσετε κατόπιν γύρω-γύρω τον αέρα,

κ'ότι βρίσκει' εκεί πέρα,
σε τρανές ψημένες πλίθες, όπως εις τη Βαβυλώνα.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

[Γιγαντόσωμα εσείς όρνεια!] Πορφυρίων! Κεβριώνα! (50)
τρομερά που θάνε πάλι!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κι'όταν σεις τη φτιάσετ' έτσι, τότε ν' απαιτήσετ' όλοι
την αρχήν από τον Δία· κ' αν απάντησι δεν δώση
και τον δυνατώτερό του δεν θελήση να τον νοιώση,
πόλεμο ιερό κηρύχτε, που να μην επιτραπή
από το βασίλειό σας να περνούν [χωρίς ντροπή],
κ' όπως πρώτα καυλωμένοι κατεβαίνανε [με τρέλλες]
και πλακώνανε Αλκμήνες, και Αλόπες, και Σεμέλες! (51)
Κ' αν δεν το παραδεχθούνε,
στην ψωλή να σφραγισθούνε
για να παύσουν να γαμούνε. Έχω κ' άλλη συμβουλή :
στους ανθρώπους κήρυκά σας άλλο στείλατε πουλί,
κι' αφού θάχουνε το γένος το δικό σας βασιληά,
να προσφέρουν στα πουλιά
της θυσίες οι άνθρωποι,
και εις τους θεούς, κατόπι·
κ' ύστερα πουλιά να πάρουν, όπως πρέπει σε καθένα,
και εις των θεών τη θέσι να τα βάλουν ένα-ένα.
Κι' όποιος εις την Αφροδίτη έκανε θυσία πρώτα,
στάχνα να δωρή ψημένα στη φαληρική την κόττα·
κι' όποιος εις τον Ποσειδώνα τη γουρούνα του προσφέρει,
στάχνα στο παπί(52) να φέρη,
και στον Ήφαιστον εκείνος όπου θυσιάζει κάτι,
εις το γλάρο (53) να προσφέρει πίττα [στο εξής] μελάτη·
κ' αν στον βασιληά τον Δία εθυσιάζε κριάρι,
τόρα βασιληά έχει χάρι
το α ρ χ ι δ ο π ο ύ λ ι, (54) κι' όλοι να του σφάζουν εδώ κάτω,
πιο μπροστά κ' από τον Δία, έναν κούνουπ' αρχιδάτο! (55)

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Α, του κούνουπα η θυσία όλο γλύκα με γεμίζει·
τόρα ο Ζευς ας μπουμπουνίζει!

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πως για θεούς οι άνθρωποι θα μας νομίσουν μια φορά,
κι' όχι κουρούνες βρωμερές, που έχουν σαν εμάς φτερά;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αυτά που λες είνε ζουρλά· φτερά δεν έχει σαν πουλί
και ο Έρμής πούνε θεός, κ' άλλοι θεοί παρά πολλοί;
Έχει κι η Νίκη που πετά χρυσά φτερά στο σώμα,
κι ο Έρωτας ακόμα.
Έψαλε για την Ίριδα κ' ο Όμηρος εγκώμια
και έλεγε πως ήτανε με περιστέρι όμοια.

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Δεν θα βροντήση απάνω μας ο Ζευς από τον ουρανό
το φτερωτό του κεραυνό;

ΧΟΡΟΣ

Και αν δεν καταλάβουνε
και παν με τους παληούς θεούς κ' υπ' όψει δεν μας λάβουνε;
Σύγνεφ' από σπορολόγους και σπουργίτια να υψωθή,
στα χωράφια τους να πέση κ' η σπορά τους να χαθή.
Και η Δήμητρ' ας ορίση,
σαν ψοφήσουνε της πείνας, το σιτάρι να μετρήση.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μα τον Δία [δίκηον έχεις], ούτε καν θα το θελήση,
και να ιδής και τι προφάσεις που [θα βγή να] τους πουλήση!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κ' ύστερα τη δύναμί σας για να νοιώσουν τη μεγάλη,
κόρακες να 'βγούνε πάλι
και τα βώδια που οργώνουν
και ταρνιά τους να στραβώνουν,
που για να τα θεραπεύη
κ' ο γιατρός τους ο Απόλλων, πληρωμή θα τους γυρεύη

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Όχι, πριν πουλήσω πρώτα δυο βοϊδάκια.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κι' αν θελήσουν
σένα για θεό, και σένα για ζωή ν' αναγνωρίσουν,
σένα και για γη, για Κρόνο, και για Ποσειδώνα εσένα,
δώστε ταγαθά σας όλα.

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πες απ' ταγαθά μας ένα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Η ακρίδες τους αμπελανθούς ποτέ δεν θα τρυγάνε,
μα η κουκουβάγιες θα της τρών' και θα της κυνηγάνε
με τους ανεμογάμηδες. Οι κούνουπες κ' η σκνίπες
στα σύκα δεν θα πέφτουνε να τα γεμίζουν τρύπες,
μα η τσίχλες σαν κοπάδι θα γυρίζουν,
κ' απ' όλ' αυτά θα τα ξεκαθαρίζουν.

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πώς τάχα θα τους δώσουμε και πλούτη;
γιατί τα χρήματ' αγαπάνε τούτοι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Όταν ζητήσουν συμβουλή θα μάθουν [μ'ευκολία]
που είνε τα πιο πλούσια μεταλλεία·
θα λένε και στους μάντιδες επίσης
ποιες φέρνουν κέρδη πλειότερα απ' της επιχειρήσεις,
κ' έτσι από τους ναυτικούς να μη χαθή ούτ' ένας.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πώς τάχα δεν θα χάνεται;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πάντα ρωτάει καθένας

για τα ταξίδια τα πουλιά: — «Τώρα μην ξεκινήσης·
θα κάνη βαρυχειμωνιά.» — «Ξεκίνα, θα κερδίσης».

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Παίρνω καράβι τότ' εγώ, μαθαίνω να τραβώ κουπιά,
κ' έτσι με σας δεν μένω πια.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τους θησαυρούς που οι πρόγονοι 'ς άγνωστους θάψαν τόπους,
θα δείξουν στους ανθρώπους,
γιατί τους ξέρουν τα πουλιά· και λενε μάλιστα πολλοί:
«το θησαυρό που έχω εγώ, τον ξέρει μόνο το πουλί».

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Α, το καράβι το πουλώ,
και παίρνω ένα τσαπί καλό
της στάμνες να ξεχώνω.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Και πως μπορούν να δώσουνε υγεία, πούνε μόνο
στο χέρι των θεών αύτη :

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Και πως; η ευτυχία
τάχα δεν είν' υγεία;
Να το ξέρης, πως κανέναν δεν θα ιδής ποτέ γέρο,
όταν ζη με μόνο κέρδος τον κακό του τον καιρό.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Και στο γήρας πως θα φθάνουν,
που και τούτο κατοικεί
εις τον Όλυμπον εκεί; (56)
παιδαρέλια θα πεθαίνουν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τα πουλιά θα τους προσθέσουν μια ζωή τριών αιώνων.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ ,

Με ποιόν τρόπο;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Με ποιόν τρόπο; με τον εαυτό τους [μόνον]
Και δεν ξέρεις πως ανθρώπων πέντε γενεές μαζί
η γλωσσού η κουρούνα ζη;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Αντε! τότ' από τον Δία βέβαια πιο άξια θάνε
τα πουλιά να κυβερνάνε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποιός αμφιβάλλει πια γι' αυτό;
Με μάρμαρο [πελεκητό]
ναούς δεν θα υψώνουμε,
και ούτε θα χρυσώνουμε
την κάθε μια τους πόρτα·
θα κατοικούνε μια χαρά,
σε πουρναράκια [δροσερά],
χαμόκλαδα [και χόρτα].
Κι' αυτά τα πιο σεμνά πουλιά
θάχουν ναό τους την ελιά·
και ούτε πια τον Αμμωνα και τους Δελφούς θα πιάνουμε
θυσίες να τους κάνουμε·
στης αγριληές και κουμαριές
θα φέρνουμε μ' απλοχεριές
σιτάρι και κριθάρι
και με τα χέρια σηκωτά
ευχή θα κάνουμε 'ς αυτά
μερίδι' απ' όλα ταγαθά να δίνουνε [για χάρι]
και ταγαθά μας θα τα ξαναπαίρνουμε,
με λίγο σιταράκι που θα φέρνουμε.

ΧΟΡΟΣ

Ω φίλτατέ μου γέροντα, που εχθρό μου [τόσην ώρα]
σε νόμιζα, και φίλος βγαίνεις τώρα,
ποτέ δεν θα θελήσω
τη γνώμη σου ν' αφήσω·
Περήφανο με κάμανε τα λόγια σου πολύ,
κ' έκαμα όρκο με απειλή,
πως αν εσύ, οπού μου είπες όλο
άγια και δίκηα λόγια, δίχως δόλο,
έπαιρνες την απόφασι με τη δική μου γνώμη
να πολεμήσης τους θεούς μαζί μου,
αυτοί δεν θα μπορούσανε πολύν καιρόν ακόμη
να την ποδοπατούν τη δυναμί μου.
Και όσα θέλουν δύναμι να γίνουνε, είνε δουλειά
όπου ανήκει στα πουλιά·
μ' αν χρειασθούν σοφίσματα τρανά και μετρημένα
ανήκει αυτό 'ς εσένα.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μα το θεό δεν πρέπει να νυστάζουμε
ακόμα τώρα,
και νίκες αυριανές να λογαριάζουμε
δεν είνε ώρα.
Δεν πρέπει πια ν' αργήσουμε
και κάτι ας ενεργήσουμε.
Μα πρώτα μπήτε μέσ' στη φωλιά μου,
στα φρύγανά μου και στ' άχυρά μου.
Και τώνομά σας πέτε μας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μπα, εύκολο το πράμα.
Εμένα λεν Πεισθέταιρο.

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ
Και τούτος πούν' αντάμα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Ο Ευελπίδης [είν' αυτός] απ' τον Κριό. (57)

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ
Καλή ώρα
και εις τους δυο.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Νάσαι καλά.

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ
Ορίστε μέσα τώρα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Πάμε, μα πέρνα οδηγός.

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ
Και με χαρά μεγάλη..

_ Προχωρεί και επανέρχεται._

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Μωρέ να πάρη η οργή! θα τα πρυμνίσω πάλι!
— Πες μας να ιδούμε : πως εγώ και τούτος θα τα πάμε
με σας, πουλιά πετούμενα, εμείς που δεν πετάμε;

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ
Λαμπρά!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Μα γι' άκου τώρα συ το μύθο του Αισώπου,
μας λέει κάτι, όπου
το λένε όλοι τακτικά:
η Αλεπού με τον Αετό συντρόφεψε πολύ κακά.

Ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ
Να μη φοβάσθε τίποτε· όταν θα φάτε μια φορά
τη ρίζα [κάποιου χορταριού], ευθύς θα βγάλετε φτερά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Χεμ, σαν ην' έτσι, μπαίνουμε. Μανόδωρε! Ξανθία!
αρπάξατε τα στρώματα [και μπήτε κατ' ευθεία]!

_(Εισέρχονται οι δύο υπηρέται φέροντες στρώματα και και προχωρώντες
εξέρχονται εκ του ετέρου παρασκηνίου.- Ο ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ και ο ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ
διατίθενται ν' ακολουθήσουν τους υπηρέτας, και ο ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ
κατέρχεται εκ του υψώματος, ότε ο ΧΟΡΟΣ λαμβάνει τον λόγον,
απευθυνόμενος προς τον ΤΣΑΛΛΑΠΕΤΕΙΝΟΝ)._
_

ΧΟΡΟΣ
Σε φωνάζω! σε φωνάζω!

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Τι φωνάζεις συ;

ΧΟΡΟΣ

Να πάτε

και μαζί να καλοφάτε·
το γλυκόλαλον αηδόνι, οπού με της Μούσες μοιάζει,
φέρ' το εδώ και άφησέ το, για να μας διασκεδάζη.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μα τον Δία άκουσέ τους, [δίχως άργητα καμμιά],
κράξε στο πουλάκι νάβγη, απ' τη βοϊδοκαλαμιά.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ναι, για το θεό, για φέρ' το να το ιδούμε το πουλί.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ε, κι αυτό θα σας το κάνω, σαν το θέλετε πολύ.

Αποτεινόμενος προς το βάθος.

— - Έβγα, Πρόκνη απ' τη φωλιά σου

και μπροστά στους ξένους στάσου!

_ Εξέρχεται η Αηδών, η οποία είναι εταίρα φέρουσα μόνον προσωπίδα
πτηνού._

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ω Ζευ μου πολυτίμητε! πόσο μου φαίνεται καλό,

και τι λευκό και απαλό!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

_ Ερευνών το σώμα της Αηδόνος στρέφεται ταυτοχρόνως προς τον
Πεισθέταιρο _

Βρε, ξέρεις τούτο το πουλί

θαρρώ πως θα το πλάκωνα και μ' ευχαρίστησι πολλή.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (πλησιάζων)_

Χρυσάφι πούχει απάνω της, σαν νάτανε παρθένα,

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Πως θα της δώσω ένα φιλί μου φαίνεται κ' εμένα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αλλά, μωρέ κακόμοιρε, έχει τη μύτη σουβλερή.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τότε, μα το θεό, μπορεί

να πιάσω το κεφάλι της να το ξεκαθαρίσω,

όπως το τσώφλι του αυγού, κ' ύστερα να φιλήσω.

Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ

Ελάτε, πάμε τώρα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ε, τράβα συ λοιπόν μπροστά με την καλή την ώρα.

_ Ο ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ, ο ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ και Ο ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ αποσύρονται

δεξιόθεν (58)_

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Η ΑΗΔΩΝ ΧΟΡΟΣ ΠΤΗΝΩΝ

ΧΟΡΟΣ

Ἦλθες, ὦ φιλενάδα μου. ὦ ξανθή μου.
που εἶσαι ἡ πιό ἀγαπητή μου
εσύ ἀπ' ὅλα τα πουλιά·
ὅπου στους ὕμνους συντροφιά μου κάνεις
καὶ στα τραγούδια μου, -ἦλθες, εφάνης
για να μου φέρης τὴ γλυκειά σου τὴ λαλιά.
— Ω, εσύ! που λάλημ' ἀνοιξιάτικο καλό
φυσάς με τον γλυκόλαλον αὐλό,
έλα τους ἀναπαίστους
ἀρχίνησε καὶ πες τους!

Ακούεται αὐλὸς συνοδευῶν τὰς κάτωθι στροφάς

Σκοτεινὸζῶοι ἄνθρωποι, που με φύλλων ὁμοιάζετε γένη,
λιγοδύναμοι, λασποφτιασμένοι,
ἴδιοι μ' ὄνειρα, εφήμεροι κ' ἀφτεροὶ εσεῖς, ὅπου ζήτε' με
λύπες πολλές,
ὦ θνητοί, ἀσθενεῖς σαν τὸν ἴσκιο φυλές.
προσοχή στους ἀθάνατους δόσατε εμάς που μιλούμε
στους αἰθέριους, που υπάρχουμε πάντα κ' ἀγέραστοι ζούμε,
καὶ θ' ἀκούσετε σεις ἀπὸ μας τὰ σωστά, για τὸ κάθε κρυφὸ τουρανοῦ,
που ἀθάνατην ἔχουμε σκέψι στο νοῦ·
κι ἀφοῦ μάθετε τὴν ἀπό μένα
τὸ πως εἶνε θεοὶ καὶ πουλιά καὶ ποτάμια πλασμένα.
χάος κ' ἔρεβος, πέστε του Πρόδικου (59) σεις [του ἀστρονόμου
να πάψη]
καὶ να κάτση να κλάψη.
Ἦταν ἔρεβος, νύχτα ὀλοσκότεινη,
πλατὺς τάρταρος, χάος, [σιγή],
κ' οὐτ' ὑπήρχανε τότε [ὀλοφώτεινοι]
ὁ ουρανὸς κ' ὁ ἀγέρας κ' ἡ γη.
Στου ἐρέβους τὸν ἀπειρο χῶρο
ἡ μαυρόφτερη Νύχτα [περνά],
κ' αὐτὴ πρώτη γεννά
ἐν' αὐγὸ δίχως σπόρο,
που στὸν χρόνον τους γύρους τὸν Ἐρωτα βγάζει —
που ἡ ψυχὴς τὸν ποθοῦν καὶ που φέρνει στὴς πλάτες φτερά
χρυσοστόλιστα κ' ἀστραφτερά,
καὶ μ' ἀνέμου στροβίλους ὁμοιάζει.
Κι' ἀφοῦ ἡ Νύχτα με ἀγάπη [πολλή]
με τ' ὀλόφωτο Χάος ἐνώθη,
στὸν Ταρτάρου τὰ βάθη ἐκλώθη
καὶ στὸ φῶς πρώτη ἐβγήκε ἡ δική μας φυλή.

Των θεών δεν υπήρχε το γένος πριν ο Έρωτας βγή
για να σμίξει τα πάντα· και αυτά του ήσαν ξένα,
μεταξύ τους σαν βρέθηκαν όλα σμιγμένα.
ουρανός εγεννήθη, και πόντος, και γη,
κ' όλα αυτά των μακάρων ταθάνατα γένη·
κ' έτσι εμείς πιο μπροστά, γεννηθήκαμε χρόνια πολλά,
από κάθε θεό· μα κ' ότ'είμαστε όλοι βγαλμένοι
απ' τον Έρωτα, φαίνεται τούτο καλά :
γιατί πάντα πετάμε και ζούμε μαζί γοργοπτέρωτα
μ' όσους έχουν τον έρωτα μέσ' στην καρδιά·
κ' όσα όμορφα ήσαν ακόμα παιδιά,
αλλά μπήκαν στα χρόνια κι αυτά κ' αρνηθήκαν τον έρωτα,
με το μέσο μας οι ερασταί τα γαμήσαν κ' εκείνα
ή ορτύκι προσφέροντας ή πετεινό, ή προσφέροντας πέρδικα ή χήνα.
Από μας τα πουλάκια [και μόνα]
βγαίνει πάντα καλό κάθε τι,
και της ώρες μετρούν οι θνητοί
φθινοπώρου, ανοίξεως, χειμώνα.
Σαν ο γερανός κράζοντας πάη
στη Λιβύα, ο άνθρωπος σπέρνει,
και του ναύτη του λέει να κρεμάη
το τιμόνι και ύπνο να παίρνη.
Και του Ορέστη (60)του λέει μια χλαίνα δική του να υφάνη
να μη γδύνη τους άλλους κρυφά όταν ρίγος τον πιάνη.
Το γεράκι εποχή δείχνει άλλη και βγαίνει να ειπή,
το μαλλί το καλοκαιρινό των αρνιών να κοπή
πότε πρέπει· και ύστερα πάλι
χελιδόνι προβάλλει,
για να ειπή πότε πρέπει κανείς να πουλήση τη χλαίνα,
και χιτώνα ελαφρό ν' αγοράση κανένα.
Είμαστ' Άμμων και Φοίβος Απόλλων εμείς τα πουλιά
και Δελφοί και Δωδώνη· για κάθε δουλειά
κ' ό,τι χρήσιμο θέλετ' εσείς της ζωής ν' αποχτάτε,
για εμπόρια, για γάμους, εμάς πρώτα-πρώτα ρωτάτε.
Όρνια πάντα τα λέτ' όσα έχουν για σας μαντική·
κάθε φήμη έχει γούρι σαν όρνειο' άκουτ' από κει
ένα φτέρνισμα, γούρι κ' αυτό· κι όσα βλέπετε γούρια
κ' η φωνή και οι δούλοι, κι' αυτά τα γαιδούρια.
Απ' αυτές της μαντείες που κάνουμε κάθε φορά
ο Απόλλων ο μάντις δεν είμαστ' εμείς φανερά;
Εάν θεών μας δώσετε τιμάς,
θα βρήτε μάντιες πάντοτε 'ς εμάς
για της Μούσες, για τ' αγέρι
και για όλη τη χρονιά,
για δροσές, για καλοκαίρι
και για βαρυχειμωνιά.
Και δεν θα σας ξεφύγουμε, γεμάτα περηφάνεια.
όπως ο Ζευς'ς τα σύγνεφα κι' απάνω 'ς τα ουράνια·
μα πάντοτε κοντά σας

'ς εσάς και 'ς τα παιδιά σας
και 'ς των παιδιών σας τα παιδιά, καθένα μας θα δίνη
και ευτυχία, και ζωή, και πλούτο, και ειρήνη,
υγεία, νειάτα και χορούς, γέλια και γλέντια κι άλλα,
και του πουλιού το γάλα,
που από τα τόσα αγαθά θα βγήτε κουρασμένοι,
μα κ' όλοι πλουτισμένοι.

[Στροφή]

Ω Μούσα εσύ της λαγκαδιάς! με την πολύτροπη λαλιά,
όπου καθήμενος με σε εις την πυκνόφυλλη μελιά, —
τιό-τιό-τιό-τιοτίγξ!
μέσ' στα λιβάδια ταπαλά και στων βουνών της κορυφές, —
τιό-τιό-τιό-τιοτιγξ!
από το ράμφος το ξανθό με τραγουδιών γλυκές στροφές,
δείχνω τους νόμους του Πανός, τους [θείους και] ιερούς,
και τους σεμνούς της Ορεινής μητέρας (61) [μας] χορούς, —
τοτοτοτοτοτοτοτοτοτίγξ!
Κι' ο Φρύνιχος (62) [ο ποιητής] επήγε κ' έκοψε από 'κει
των τραγουδιών του τον καρπό, που έχουν αρμένισμα γλυκύ,
τιό-τιό-τιό-τιοτίγξ!

[Παράβασις]

Αν, ω θεαταί, θελήση
από σας κανείς να ζήση
τη ζωή ευτυχισμένη,
ας ερθή μ' εμάς να μένη.
Κάθε τι, που εδώ στην πόλι
για κακό το παίρνουν όλοι
και οι νόμοι το εμποδίζουν,
στα πουλιά το συνηθίζουν.
Αν οι νόμοι εδώ πέρα
τώχουν για κακό, το τέκνο να χτυπάη τον πατέρα,
επιτρέπουμε και τούτο· κι'αν ποτέ κανείς ορμήση
το γονιό του να κτυπήση
θα του ειπή: «και συ στη μύτη, βάλ' ένα κεντρί (63) επίσης
κι' αν μπορής, να πολεμήσης».
Κι' αν κανένας δραπετεύση από σας στιγματισμένος,
κ' έρθη στων πουλιών το γένος,
τότε αυτόν θα τον καλώ
τηγανάρι παρδαλό.
Κι' αν κανείς απ' τη Φρυγία, εις τον τόπον μας φερμένος
'σαν το Σπίθαρο μαζί μας θέλει στα πουλιά να μείνη
φρυγικό πουλί θα γίνη,
του Φιλήμονος (64) το γένος.
Κι' αν κανείς απ' την Καρία δούλος, και 'ς εμάς ανέβη,
κ' όπως ο Εξηκεστίδης πάππους και αυτός γυρεύη,
θα τους βρη τους συγγενείς του λίγο τι να ψάξη κάπως,
[γιατί μέσ' 'ς της τόσες πάππιες] θα βρεθή και κάποιος

[π ά π π ο ς (65)]

Μα κι' αν ο Πεισίου (66) δείξη
εις τους άτιμους της πύλες, ότι θέλει για' ν' ανοίξη,
περδικόπουλο να γίνη [ο καθείς θα τον ιδή],
του πατέρα του παιδί,
γιατί δεν είν' αμαρτία για της πέρδικες βαρειά,
ο πατέρας να μαθαίνη στο παιδί την πονηριά.

[Αντιστροφή]

Έτσι κ' οι κύκνοι κάνουν με χαρά —
τώ-τιό-τιό-τιό-τιό-τιό-τιό-τιοτίγξ!
όταν μαζί χτυπούνε τα φτερά,
κ' υμνούνε τον Απόλλωνα σε μια φωνή ενωμένοι, —
τιό-τιό-τιό-τιοτίγξ!
εκεί στου Εύρου (67) ποταμού την όχθη καθισμένοι.
τιό-τιό-τιοτίγξ!
Τα αιθήρια νέφη προσπερνά το λάλημα που χύνεται·
με φόβο στέκουν τα θεριά
και ήσυχ' απ' την ξαστεριά
τ' άγριο κύμα σβύνεται.
τοτοτοτοτοτοτοτοτοτίγξ!
Ο Όλυμπος το αντιλαλεί κ' οι αθάνατοι απορούνε,
κ' η Μούσες και η χάριτες γλυκά το αντιφωνούνε,
τιό-τιό-τιό-τιοτίγξ!

[Παράβασις]

Γλυκύτερο καλό και πιο μεγάλο
παρά φτερά να κάνης δεν είν' άλλο.
Κι' αν από σας κανείς, ω θεαταί,
είχε φτερά 'ς την πλάτη του ποτέ,
σαν θα τον θέριζεν η πείνα,
με το ν' ακούη τακτικά
όλα τ' ατέλειωτα εκείνα
της τραγωδίας χορικά,
θα πέταγε στο σπίτι του καλά να τη γεμίση,
και πάλι μέσ' 'ς το θέατρο χορτάτος να γυρίση.
Κι' αν σε κανέναν από σας τουρχότανε χεσίδι,
δεν θα' χεζε το ρούχο του, ωσάν τον Πάτροκλείδη, (68)
μα θα πετούσε στα ψηλά με βιάσι του μεγάλη,
να κλανε, να ξεθύμαινε και να ξανάρθη πάλι.
Και αν κανέναν από σας νάνε μοιχός τυχαίνη,
και στο Βουλευτικό ιδή το σύζυγο να μένη
της γυναικός, αυτός μπορεί γοργό φτερό να βάλη,
να την γαμήση γρήγορα και να ξανάρθη πάλι.
Βλέπετε τώρα καθαρά
πως για κανέναν άνθρωπο συμφέρουν τα φτερά.
Κι' ο Διτρέφης, (69) που κανε φτερά σαν το πουλί
πλέκοντας βέργες λυγαριάς, έγινε πρώτος σε φυλή
και ίππαρχος, που ήτανε μηδενικό στη χώρα,

και φτιάνει τόσα πράματα και κόκκορας είν' τώρα.

Αυλαία

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

_(Σκηνή η αυτή. Εισέρχονται ο Πεισθέταιρος και ο Ευελπίδης φέροντες πτέρωμα και παρατηρούντες μετά περιέργειας αλλήλους). _

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ — ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ_(καγχάζων)_

Να το λοιπόν το θάμα!

Μα πίο αστείο πράμα
ως τώρα, σου το βεβαιώ,
δεν είχα ιδή, μα το θεό!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Γιατί γελάς, παρακαλώ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ_(παρατηρών τον Ευελπίδην)_

Γελώ με τα φτερά σου·
ξέρεις με τι κατάντησες να μοιάζης [συφορά σου;],
μ' ένα χηνάρι [σπιτικό] κακοζωγραφισμένο.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Συ μοιάζεις μ' ένα κότσυφο σύρριζα μαδημένο.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Θαρρώ πως θα την πάθουμε κ' οι δυο μας μια χαρά,
σαν του Αισχύλου το ρητό, από τα ίδια μας φτερά. (70)

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Και τι θα κάνουμε; για πες.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πρώτον, να κατορθώσουμε
μεγάλο κ' ένδοξ' όνομα 'ς την πόλι μας να δώσουμε,
και 'ς τους θεούς να κάνουμε θυσίασμα και δώρα.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Έτσι κ' εμέ μου φαίνεται. Μα για να ιδούμε τώρα,
τι όνομα θα βάλουμε 'ς την πόλι μας;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Να βάλουμε
από τη Λακεδαίμονα και Σπάρτη να τη βγάλουμε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ω Ηρακλή! [δεν σου 'ρθε τίποτ' άλλο;]
Σπάρτην εγώ την πόλι μου να βγάλω;
με σπάρτα χαμοκρέββατο κι' αν είχα για να πέσω,

κι' αν είχ' ακόμα ένα σχοινί μονάχα, να το δέσω,
Σπάρτη δεν θα την έβγαζα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τότε λοιπόν να ιδούμε
πώς πρέπει να την πούμε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Κάποιο να βρούμε όνομα τρανό, με περηφάνεια,
παρμένο από τα σύγνεφα και από τα ουράνια.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νεφελοκοκκυγία, (71) βρε, σ' αρέσει να τη βγάλω;.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Πώ, πω! μωρέ τι όνομα ωραίο και μεγάλο!
Νεφελοκοκκυγία, ναι! πες μου, 'ς την πόλι τούτη
του Θεαγένη τάχατε δεν βρίσκονται τα πλούτη
και του Αισχίνη; (72)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βέβαια· μα βρίσκονται ακόμα
[σπαρμένα μέσ' 'ς το χώμα]
στη Φλέγα, [που οι ποιηταί στη Θράκη την εφτιάσανε]
και τους Τιτάνας οι θεοί εκατακομματιάσανε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μωρέ τι πόλις! και θεό ποιόν σκέπτεσαι να βάνουμε
για πολιούχο, και για ποιόν τον πέπλο θα υφάνουμε; (73)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ε, δεν αφίνουμε κ' εμείς εις την δική σας πόλι
την Αθηνά, [που έχουνε κ' οι Αθηναίοι όλοι;]

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

[Πώ, πω! θεός φυλάξοι!]
Και πως μια πόλι θα μπορεί να βρίσκεται σε τάξι,
που νάχη από δω θεό, γυναίκ' αρματωμένη,
και τον Κλεισθένη (74) από 'κεί με τ' αργαλειού το χτένι;
Κι' απάνω στα πετρώματα ποιούς θάχης διωρισμένους;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ένα πουλί θαν' από μας, του Περσικού του γένους,
οπού το λένε δυνατό, και το φωνάζουν ούλοι
για κλωσσοπούλι του Άρεως.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ _ (μετά κωμικής ικεσίας) _

Ω κύριε κλωσσοπούλι!
να τέλος πάντων και θεός, [και όχι σαν αυτούς εκεί],
που και 'ς της πέτρες μια φορά μπορεί να κατοική.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Έλα λοιπόν τώρα,
πέτα 'ς τον αέρα,
πήγαιν' εκεί πέρα

που οι μαστόροι χτίζουν τείχη για τη χώρα
φέρε τους μαζί σου
και χαλίκια, — γδύσου·
δούλεψε τη λάσπη, — -στάμνες τους κουβάλα, — -
γλίστρ' από της σκάλες, πέσε κουτροβάλα, —
βάλε και φυλάκους, — σύμπα τη φωτιά. — -
γύρνα με κουδούνια, ρίχνε μια ματιά
φύλακας τους νάσαι,- —
πέφτε να κοιμάσαι!
Μα και κήρυκας να στείλης 'ς τους θεούς απάνω ένα,
κ' άλλον κάτω 'ς τους ανθρώπους, κι' απ' αυτούς πάλι 'ς εμένα.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Και συ μένοντας 'δω χάμου
κάτσε κι' ούρλιαζε κοντά μου.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πήγαιν' εκεί που σ' έστειλα, γιατί χωρίς εσένα
απ' όλ' αυτά που είπαμε δεν θα γενή κανένα.
θα μείνω εγώ δω πάνω
'ς αυτούς τους νέους μας θεούς θυσία για να κάνω.
προσκάλεσε λοιπόν να μη
κι' ο ιερεύς για την πομπή.
— Παιδί! παιδί! έλα κοντά· σήκωσε το παναίρι αυτό
και τη λεκάνη να νυφτώ.

(Ο ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ εξέρχεται. — Εισέρχεται ο ΙΕΡΕΥΣ οδηγών τράγον ισχνόν και κατεσκληκότα).
_

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ — ΙΕΡΕΥΣ

ΙΕΡΕΥΣ

Είμαι σύμφωνος μαζί σου
και της γνώμης της δικής σου·
και μεγάλα και ωραία 'ς τους θεούς θα φέρω τώρα
και ποιήματα και δώρα·
και για χάρι τους θα πιάσω
το τραγί να θυσιάσω.
Εμπρός! εμπρός! η Πυθική φωνή ας ακουστή,
και το τραγούδι [το σαχλό] του Χαίρη του κιθαριστή.

(Εμφανίζεται εις Κόραξ φυσών αυλόν κακοζήλως και παρατόνως)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (προς τον Κόσσυφον). _

Παύσε, μωρέ! αυτήν την αηδία!
Ω Ηρακλή! τ' είν' τούτος; μα τον Δία,
πολλά κακά είδα κ' εγώ, αλλά δεν είδ' ακόμα
φλογέρα μ' επιστόμιο 'ς ενός κοράκου στόμα!

(Ο Κόραξ εξαφανίζεται).
_

— Ε, ιερέα! εμπρός! στην εργασία!
κάμε 'ς τους νέους μας θεούς θυσία.

ΙΕΡΕΥΣ

θα το κάμω· ποιός θα φέρη
της θυσίας το παναίρι;

_(Υψοί τας χείρας προς τον ουρανόν και εύχεται με κωμικήν κατάνυξιν). _

Ευχηθήτε 'ς την Εστία την πουλερική, —
'ς το γεράκι πούν' εκεί
κι' από της εστίας ζη,
'ς του Ολύμπου τους αθανάτους, —
'ς τα ολύμπια παιδιά τους, —
πάντων και πασών μαζί!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ω συ, γεράκι του Σουνίου! βασιληά
Πελαργικέ! (75) χαίρε απ' όλα τα πουλιά!

ΙΕΡΕΥΣ! _(ως ανωτέρω)_

Ευχηθήτε [απ' ευθείας]
κ' εις τον Δήλιον τον κύκνο, κ' εις τον κύκνο της Πυθίας
'ς τη Λητώ ορτυκομάννα κι' Άρτεμι την Καρδερίνα. —

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

[Βλέπεις τα ονόματά της τ' άλλαξ' η θεά κ' εκείνα]:
Κολαινίς (76) για την Αθήνα,
κ' εδώ πέρα Καρδερίνα.

ΙΕΡΕΥΣ

Και στο Βάκχο τώρα πάλι
που Σαβάζιο τον λένε εις τους φρυγικούς τους τόπους,
κ' ευχηθήτε 'ς τη μεγάλη
τη Σπουργίταινα, μητέρα 'ς τους θεούς και 'ς τους ανθρώπους. —

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Χαίρε, δέσποινα Κυβέλη, που σπουργίτα είσ' [εδώ πέρα],
του Κλεόκριτου (77) μητέρα!

ΙΕΡΕΥΣ

Εύχομαι να δώσουν όλοι 'ς τους Νεφελοκοκκυγιάτες
σωτηρίαν και υγείαν, όπως και 'ς αυτούς τους Χιώτες! (78)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δεν ξέρεις τι ευχαρίστησιν αισθάνομαι μεγάλη,
που έχουν την ουρίτσα τους παντού οι Χιώτες βάλη.

ΙΕΡΕΥΣ _(ως ανωτέρω)_

'Σ τους Ήρωας και 'ς τα πουλιά [ευχή τώρα θα κάνω]
και 'ς των Ηρώων τα παιδιά, και εις τον πελεκάνο,
και εις τον Πορφυρίωνα, κ' εις το παγώνι εκείνο,
και εις τον ξυλοπετεινό, και εις τον πελεκάνο,
και εις την άγριοπαππια, κ' εις το κοκκινοπούλι,
και εις το μελανόσκουφο, και εις το κλαυσοπούλι,

[ευχή και 'ς τα πουλιά τα δυο]
'ς τον ελασά κ' αιγιθαλό, 'ς τον καταρράχτη κ' ερωδιό!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (με έκρηξιν στενοχωρίας)_
Αεί 'ς την οργή! τι προσκαλείς, με όλ' αυτά που είπες,
και τι θα φάνε, δύστυχε, τόσοι αητοί και γύπες;
Δεν βλέπεις πως και μοναχά μπορεί ένα γεράκι
ν' αρπάξει το τραγάκι;
τράβ' από 'δώ και χάσου
συ και τα στέμματά σου!
Τον τράγο αυτό, με τάχος,
θα σφάξω εγώ μονάχος.

ΙΕΡΕΥΣ
Πρέπει κατόπι πάλι
ευχή να κάμω κι' άλλη
και ράντισμα με βάγιο,
να ειπώ τραγούδι δεύτερο θεοσεβές και άγιο,
και να καλέσω τους θεούς [με ιερές στροφές],
ή ένα μόνον απ' αυτούς, αν έχετε' αρκετές τροφές,
γιατί ο τράγος τούτος 'δώ δεν έχει τίποτ' άλλα,
παρά τη γενειάδα του και κέρατα μεγάλα!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Θα ευχηθούμε τούτη τη φορά
'ς τους νέους μας θεούς με τα φτερά!
(Εισέρχεται ο Ποιητής. Είν' ρακένδυτος και φέρει μακράν κόμην).

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ - ΙΕΡΕΥΣ - ΠΟΙΗΤΗΣ

ΠΟΙΗΤΗΣ _ (στομφωδώς)_
Την Νεφελοκοκκυγία την πολυευτυχισμένη
με ωδές και ύμνους, Μούσα, κράτησε την δοξασμένη.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Τ' είν' αυτό το πράμα, θε μου!
— -Τ' είσαι συ, μωρέ, για πε μου!

ΠΟΙΗΤΗΣ _ (πάντοτε στομφωδώς)_
Εγώ γράφω τους ύμνους μελιρρύτων γλωσσών
κ' είμ' ακούραστος δούλος των εννέα Μουσών —
κατά που λέει ο Όμηρος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
Εγώ ποτέ δεν είδα
κανένα δούλο ακούρευτο (79) με τόση δα κοτσίδα.

ΠΟΙΗΤΗΣ
Όχι είμεθα όμως διδάσκαλοι ούλοι,
των Μουσών των εννέα ακούραστοι δούλοι —

κατά που λέει ο Όμηρος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Και μόνο η αφεντιά σου;
μα δούλος είν' ακούραστος κι' αυτό το φόρεμά σου.
Και ως εδώ, κυρ ποιητή,
εξεκουμπίσθηκες, γιατί;

ΠΟΙΗΤΗΣ

'Σ της Νεφελοκοκκυγίες έφερα ωδές γραμμένες
με συνέχειες μεγάλες,
κ' έφερα ακόμη κι' άλλες
για να ψάλουν η παρθένες.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πότε την σκάρωσες αυτήν την εσοδείαν όλη;

ΠΟΙΗΤΗΣ

Από καιρό, πολύν καιρό, την ψέλνω αυτήν την πόλι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βρε συ, μόλις τη βάφτισα, σαν το μωρό, τη χώρα,
κι' ακόμα τα δεκάμερα δεν γιώρτασα ως τώρα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Φήμη στα αυτιά μου μεγάλου λόγου
με γρηγοράδα ήλθεν αλόγου : (80)
«της Αίτνας κτίστη και πατέρα,
[Ιέρων]! όνομα ι ε ρ ώ ν» - —
δος και 'ς εμένα εδώ πέρα
με προθυμίαν θησαυρόν,
κ' απ' όλα δος μου ταγαθά σου,
πούχεις και για την αφεντιά σου

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (καθ' εαυτόν)

Ου! απ' αυτό το βάσανο πολλές δουλειές θα ιδούμε,
αν κάτι δεν του δώσουμε να τον ξεφορτωθούμε.
— Συ, πούχεις και γουναρικό,
μα και χιτώνα παστρικό,
γδύσου και δόσε κάτι τι
και 'ς το σοφό τον Ποιητή·
μα κράτει το γουναρικό [με τούτον τον ψυχρό καιρό],
γιατί μου φαίνεται και συ πως έχεις τούρτουρα γερό.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Η φίλη Μούσα δέχεται τη χάρι,
κ' αυτό που της προσφέρεις, θα το πάρη.
Ακούστε τώρα μια ωδή Πινδαρική, που θα σας πω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αυτός να μας ξεφορτωθή, δεν θάχη, φαίνεται σκοπό.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Μέσα 'ς τους Σκύθες τους νομάδες,(81)

εδώ κ' εκεί ο Στράτων τρέχει·
ρούχο απ' τους ανυφαντάδες
να ρίξη απάνω του δεν έχει,
κ' άδοξος ζη θέρος, χειμώνα,
με δίχως γούνα και χιτώνα. (82)
Κατάλαβες τι εννοώ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καταλαβαίνω κάτι·
'κείν' το χιτώνα έβαλες, μου φαίνεται, 'ς το μάτι.

(Προς τον Ιερέα)

Γδύσου, [καιρό μη χάνουμε]
πρέπει 'ς αυτόν το Ποιητή κάποιο καλό να κάνουμε

_(Ο Ιερεύς παραδίδει τον χιτώνα του εις τον Ποιητήν. ούτος δε σπεύδει
να τυλιχθή δι' αυτού). _

Πάρ' τον αυτόν, παρακαλώ,
και άμε τώρα 'ς το καλό.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Φεύγω· κ' όταν στη πόλι μου θα φθάσω
ακούστε τι τραγούδι θα σας φτιάσω :
Δόξασε, ώ χρυσόθρονη, την πόλι
πούνε φρικτή και παγωμένη όλη.
Στους κάμπους της επήγα μια φορά
τους πολυχιονισμένους —
και πολυσποριασμένους, -
τραλαραρά!... τραλαραρά!...

_(Απέρχεται επαναλαμβάνων την στροφήν). _

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (προς τον εξελθόντα ποιητήν). _

Μα το θεό τη γλύττωσες για τούτον το χειμώνα
μ' αυτόν που μας εβούτηξες 'δώ πέρα τον χιτώνα.

_(Προς τον ιερέα). -

Σε βεβαιώ δεν πίστευα τέτοιο κακό να ιδώ :
να πάρη αμέσως μυρουδιά την πόλι μας εδώ
— Πάρε λοιπόν τον αγιασμό τριγύρω να γυρίσης.

ΙΕΡΕΥΣ _ (ετοιμαζόμενος διά την θυσίαν)_

Προσέχετε και σιωπή!

_(Εισέρχεται ο ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ, καθ' ην στιγμήν ο Πεισθέταιρος σύρει προς
εαυτόν τον τράγον). _

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ - ΙΕΡΕΥΣ — ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Τον τράγο μη τον 'γγίσης!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποιος είσαι συ;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Ποιος είμ' εγώ; Ο Χρησμολόγος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Χάσου

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Μην παίζης, ώ κολότυχε, και με τα ιερά σου.

Για τη Νεφελοκοκκυγία αυτή υπήρχε μια φορά
ένας χρησμός του Βάκιδος, (83) που τόπε καθαρά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μπορώ να σε ρωτήσω

γιατί δεν είπες το χρησμό προτού την πόλι χτίσω;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Το θείον μούχε αποκλεισμό.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Για πες, ν' ακούσω, το χρησμό.

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ (εφεξής πομπωδώς)

«Όταν λύκοι κατοικήσουν
και κουρούνες άσπρες ζήσουν
μεταξύ της Σικυώνος και Κορίνθου (84)»

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Εδώ πέρα

τι δουλειά με Κορινθίους έχω εγώ;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Για τον αέρα

ήθελε να ειπή ο Βάκις

(πομπωδώς)

«Για θυσία [και για δώρα]
ασπρομάλλικο κριάρι να προσφέρης στην Πανδώρα· (85)
κ' όποιος μάντις ειπή πρώτος τη μαντεία μου, για χάρι
υποδήματα καινούργια και χιτώνιον να πάρη».

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μπα! υπάρχουν και παπούτσια μέσα στο χρησμό του Βάκι;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ (εξάγων φύλλον παπύρου)

Πάρε, διάβασ' το χαρτάκι.

(αναγινώσκει ο ίδιος)

«Να του δώσουν και μποτίλλια, και στο χέρι του να βάλη
τα εντόσθια του τράγου». —

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μπα! το λέει και τούτο πάλι;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ _ (τείνων τον πάπυρον)_

Πάρε, διάβασ' το χαρτάκι.

_(Εξακολουθεί πομπωδώς).-

«Κι' αν αυτά που σου προστάζω
εκτελέσης, νεανία, εις τα ύψη σ' ανεβάζω
σαν αητό· δεν θα σε κάνω, αν δεν φάγω κ' εγώ τράγο,
ούτ' αητό, ούτε τρυγόνι, παρά μόνο ξυλοφάγο!»

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ο χρησμός λοιπόν του Βάκι μέσα όλ' αυτά τα βάζει;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ _ (ως ανωτέρω).-

Πάρε, διάβασ' το χαρτάκι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Όμως ο χρησμός δεν μοιάζει
και μ' αυτόν, που απ' τον ίδιο τον Απόλλωνα έχω πάρη,
[και δεν λέει τέτοια χάρι].

_(Εξάγει φύλλον παπύρου και αναγινώσκει, μιμούμενος το πομπώδες ύφος
του Χρησμολόγου, και υπό πνεύμα απειλής).-

«Αν κουβαληθή κανένας φαφλατάς και φουσκωμένος
δίχως ναν προσκαλεσμένος,
φέρνοντας στενοχωρία
όταν κάνης τη θυσία,
κ' από του ψητού τα σπλάχνα μεζεδάκια σου γυρέψη,
δος του κλωτσοπατηνάδες στα πλευρά, ως που να ρέψη!»

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ _ (απαθώς)_

Το κοψες το ψεματάκι!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (τείνων τον πάπυρον)_

Πάρε, διάβασ' το χαρτάκι.

(αναγινώσκει ως ανωτέρω)

«Ούτε και αητός θα πάρη από τους μεζέδες, μήτε
και ο Λάμπων, και ο μέγας Διοπίθης, οι προφήται».

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Όλα, όλ' αυτά τα είπε του Απόλλωνος το στόμα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (ως ανωτέρω)_

Πάρε, διάβασ' το χαρτάκι! — Ε, δεν έφυγες ακόμα;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Ω, κακότυχος που ήμουν!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (ωθών αυτόν προς έξοδον)_

Τράβα ζ' άλλες πολιτείες
να πουλήσης προφητείες!

_(Ο Χρησμολόγος φεύγει θρηγών. — Εισέρχεται εκ του αντιθέτου μέρους ο Μ
έ τ ω ν, (86) φέρων πίνακα, κανόνας γεωμετρικούς και διαβήτης).-

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ — ΙΕΡΕΥΣ — ΜΕΤΩΝ

ΜΕΤΩΝ

Να πούρχομαι κ' εγώ σε σας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Άλλος μπελάς και πάλι!
τ' ήλθες να κάμης; εύρηκες εφεύρεσι μεγάλη;
τι τάχατε βουλήθηκες
και πήρες τα παπούτσια σου κ' εδώ μας κουβαλήθηκες;

ΜΕΤΩΝ

Να σας μετρήσω θέλω τον αγέρα,
και δρόμους να χαράξω εδώ πέρα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Για το θεό! ποιος είσαι συ;

ΜΕΤΩΝ

Ποιος είμ' εγώ; ο Μέτων,
που δεν τον ξέρει ο Κολωνός, μα η Ελλάς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Για ιδέ τον!
Και δεν μου λες, σαν τ' είν' αυτά που έχεις εκεί πέρα;

ΜΕΤΩΝ

Τα μέτρα του αγέρα,
Σαν φούρνος γύρω από τη γη
ο αγέρας τη γυρολογεί·
τούτ' τον κανόνα τον κυρτόν απάνωθε θα βάλω,
τον διαβήτην ύστερα καρφώνω [τον μεγάλο]...
νοιώθεις;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δεν νιώθω τίποτα, [και ούτε θα μπορέσω]

ΜΕΤΩΝ

Κανόνα ύστερα ορθόν σε τούτα θα προσθέσω
να σου γενή τετράγωνον ο κύκλος [μια χαρά],
Στο κέντρον θαν' η αγορά
και θάρχωνται ακόμη
ορθοί στο μέσο οι δρόμοι,
τα ίδια όπως γίνεται στο στρογγυλό σταστέρι,
που απ' όλα του τα μέρη
αστράφτουν η αχτίνες,
όλες ορθές κ' εκείνες!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αυτός ο Μέτων [ο γνωστός]
σου είν' ένας Θαλής σωστός!

ΜΕΤΩΝ

Τι τρέχει;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ξέρεις βέβαια το πόσο σ' αγαπώ,
έ, άκου αυτό που θα σου ειπώ :
Να πάρης πόδι γρήγορα.

ΜΕΤΩΝ

Και τι θα πάθω; για να ιδώ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Όπως στη Λακεδαίμονα, το ίδιο κάνουμε κ' εδώ·
τους δέρνουμε, τους σπρώχνουμε
τους ξένους, και τους διώχνουμε.

ΜΕΤΩΝ

Μην έχετε' επανάστασι, [κ' ελεύθερα της βρέχετε];

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Α, όχι δα, μα τον θεό!

ΜΕΤΩΝ

Τότε λοιπόν τι έχετε;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Έχουμε πάρει απόφασιν εδώ να μην αφήσουμε
κάθε ψωροπερήφανο, κ' όλους να τους τσακίσουμε.

ΜΕΤΩΝ

Όστε πρέπει να του δίνω απ' τον τόπο τούτο τώρα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μα δεν ξέρω αν θαύρης ώρα.

(τον δέρνει)

Να που άρχισ' η βροχή!

ΜΕΤΩΝ

Συμφορά στον δυστυχή!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δεν σου τόπα; τράβα τώρα και του λόγου σου επίσης
τα πλευρά σου να μετρήσης!

_(Ο Μέτων φεύγει δερόμενος.- Εισέρχεται εκ του αντιθέτου μέρους ο
επίσκοπος κρατών δύο αμφορείς ψηφοφορίας και ενδεδυμένος με φόρτον
πολυτελείας)._
_

ΣΚΗΝΗ ς'

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ – ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Πού είν' εδώ οι Πρόξενοι; (87) [για πέτε μου ν' ακούσω].

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποιός είσαι, Σαρδανάπαλε,(88) πούρθες με τέτοιο λούσο;

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Επίσκοπος (89) κληρώθηκα Νεφελοκοκκυγίας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Επίσκοπος; ποιός σ' έστειλε [με τέτοιας οδηγίας];

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Μ' έστειλ' ένα παληόχαρτο εκείνου του Τελέα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

[Τι λες; πολυ ωραία!]

Θέλεις να πάρης το μισθό τη ράχη να μας δείξης,
πριν ιστορίες τίποτα στην πόλι μας ανοίξης;

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Μα τους θεούς, να γύριζα το ήθελα πολύ,
γιατί έχω κάμει πρότασι σπουδαία 'ς τη Βουλή
για τον Φαρνάκη (90) των Περσών, [πούχει μεγάλο πλούτο].

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (ραπίζων αυτόν αιφνιδίως)_

Ορίστε!... πάρε το μισθό και τράβα!

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Τ' είνε τούτο!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νά, τώρα ένα ψήφισμα για τον Φαρνάκη παίρνεις.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Διαμαρτύρομαι φρικτά! τους επισκόπους δέρνεις;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βρε δεν θα φύγης από δω με τούτα τα σταμνιά σου;

[και έπειτα, για στάσου,]

στέλνουν επίσκοπο ποτέ σε πολιτείες [και λαούς]

πριν πιάσουνε οι κάτοικοι να θυσιάσουν στους θεούς;

_(Ο Πεισθέταρος αποδιώκει τον Επίσκοπον διά ραβδισμών. Εισέρχεται εκ του ετέρου μέρους ο Ψηφισματοπώλης αναγινώσκων ψήφισμα επί πατύρου). _

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΩΤΕΡΩ

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ _ (αναγινώσκων)_

Αν Νεοελοκοκκυγιώτης Αθηναίον αδικήση...

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τι παληόχαρτο είνε τούτο, που μας έχει κουβαλήση;

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ

Είμαι Ψηφισματοπώλης, κ' ήλθα εδώ [να συμφωνήσω]

και τους νόμους να πουλήσω

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποιούς;

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ (αναγινώσκων)

«Να μεταχειρισθούνε οι Νεφελοκοκκυγιώτες
μέτρα και σταθμά και νόμους, όπως κ' οι Ολοφυξιώτες (91)
[της Χαλκιδικής πολίτες]

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Διάβασε και συ τους νόμους, όπου έχουν οι Σκουξίτες! (92)
(τον δέρνει)

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ

Τι έπαθες;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

[τι θες να πάθω;]

αν δεν πας εις την δουλειά σου, μαύρους νόμους θα σε μάθω.

_(Ο Ψηφισματοπώλης αποσύρεται δερόμενος, ενώ αντιθέτως επανέρχεται ο
Επίσκοπος κρατών πάντοτε τας εκλογικὰς κάλπας)_

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Μηνύω τον Πεισθέταιρον, και τον Απρίλη μήνα
να έλθη [στην Αθήνα]
να δικασθή ως υβριστής.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βρε συ! τι τσαμπουνάς αυτού; δεν θα ξεκουμιστής;

(Ο Ψηφισματοπώλης εμφανίζεται εκ του ετέρου μέρους)

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ(αναγινώσκων)_

«Και όποιος διώξη άρχοντες [κι' απλήρωτους τους στείλη]
και αψηφή το ψήφισμα, που πέρασε στη στήλη,
[που γράφονται οι νόμοι]...

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μπα, συφορά που μ' εύρηκε! βρε είς' εδώ ακόμη;

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Δέκα χιλιάδες πρόστιμο δραχμές θα σου προσθέσω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

(λαμβάνων τους δύο αμφορείς εκ των χειρών του Επισκόπου)

Κ' εγώ θα κάτσω γρήγορα στα δυο σου αγγεία να χέσω.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Να μου το θυμηθής αυτό, [που κάθισες στους δρόμους]
τη νύχτα, και κατάχεσες τους ψηφισμένους νόμους.

_(Ενώ ο Πεισθέταιρος κάθεται αλληλοδιαδόχως επί εκατέρου των
δοχείων και αφοδεύει, ο Ψηφισματοπώλης και ο Επίσκοπος
αναγκάζονται να φύγουν κρατούντες την μύτην των.)_

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

(προσποιούμενος ότι καταδιώκει)

Πιάστε τον! πιάστε τον αυτόν! — - Βρε βλάκα! πού πηγαίνεις;
γιατί μ' εμάς δεν μένεις;

(Επανέρχεται. — Προς τον Ιερέα)

— Ε, ας τραβήξουμε κ' εμείς και τον καιρό μη χάνουμε
κι' αυτόν τον τράγο στους θεούς θυσία να τον κάνουμε!

(Ο Ιερέυς και ο Πεισθέταιρος σύρουν τον τράγον εκτός της σκηνής)

ΑΥΛΑΙΑ

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Σκηνογραφία η αυτή.

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΧΟΡΟΣ ΠΙΤΗΝΩΝ

ΗΜΙΧΟΡΟΣ

Στον παντεπόπτη εμένα τώρα,
που πήρα όλες της εξουσίες,
θα κάνη ο κόσμος ευχές και δώρα,
θεών λατρεία, θεών θυσίες.
Από τα ύψη εγώ και μόνο
θα βλέπω κάθε της γης μεριά,
καρπούς θα σώζω, και θα σκοτώνω
όλα τα γένη απ' τα θεριά,
που, με ταχόρταγό τους το στόμα,
πέφτουν και τρώνε κάθε φορά
και τα βλαστάρια της γης ακόμα
κι' όλα τα δένδρα τα καρπερά.
Φονιάς θα γίνω του κάθε γένους
που φαρμακώνει με το κεντρί,
μέσα στους κήπους τους μυρωμένους,
κάθε λουλούδι, κάθε δεντρί.
Σαύρες και φίδια, κ' ό,τι δαγκάνει
θα πάθουν όλεθρο φοβερό,
κ' όσα θα βλέπω, κ' όσα θα φθάνη
το ελαφρό μου γοργό φτερό.

(Παράβασις)

ΧΟΡΟΣ

Σήμερα που ακούτε όλοι μια προκήρυξι στη χώρα :
όποιος από σας σκοτώση το Μηλιό το Διαγόρα (93)
[που ασέβησε στις Κόρης και στις Δήμητρας τη χάρι],
ένα τάλαντο θα πάρη
Κι' όποιος πάλι θα σκοτώση τύραννο νεκρόν κανένα
[για το ανδραγάθημά του] τάλαντο θα πάρη ένα.

Κι' από μέν' ακούστε πάλι·
μια προκήρυξι μεγάλη:
Φιλοκράτη τον Σπουργίτη (94) όποιος από σας σκοτώση,
ένα τάλαντο θα πάρη· ζωντανόν αν τον τσακώση
θαν' ακόμα πιο καλό,
και το τάλαντο το ένα τετραπλό θα το κερδίζη,
γιατί εφτά στον οβολό
τα πουλάει τα σπουργίτια, κ' έτσι τα εξευτελίζει·
και της τσίχλες μας προσέτι
της φυσά, της βασανίζει, και κατόπι της εκθέτει·
και των κοτσυφιών της μύτες της τρυπά κάθε φορά
με τα ίδια τους φτερά,
και κρατεί φυλακισμένα
μέσ' στα δίχτυα και δεμένα
όσα περιστέρια πιάνει,
όπου κράχτες με τη βία 'ς τάλλα τα πουλιά τα κάνει.
Τούτα θέλαμε να ειπούμε· κι' όσοι έχουνε συνήθεια
νάχουνε φυλακισμένα μέσα στις αυλές ορνίθια,
να ταφήσουνε να πάνε στη δική τους τη δουλειά.
Και αν δεν το παραδεχθήτε, θα σας πιάσουν τα πουλιά,
μεσ' 'ς τα δίχτυα θα σας δέσουν,
κ' έτσι, με τους ίδιους τρόπους,
είδος κράχτες θα σας θέσουν
για να πιάνουν τους ανθρώπους.

ΗΜΙΧΟΡΟΣ

(Αντιστροφή)

Γενειά των όρνειων ευτυχισμένη
και των πουλιών μας, που δίχως χλαίνη
κάθε χειμώνα περνάει βαρύ,
και ούτε ζέστη ποτέ μας φέρει
το πυρωμένο το καλοκαίρι
κ' η κάθε αχτίνα του η λαμπερή.
Μέσα 'ς των φύλλων πάντοτε μένω
τον κάθε κόρφο τον πυκνωμένο
του ανθισμένου του λιβαδιού,
όταν ο τζίτζικας, με άσματα μύρια,
κράζει, καϋμένος απ' τα λιοπύρια
που ανάφτει ο ήλιος μεσημεριού
Μέσα σε άντρα βαθιά φωλιάζω
και με της Νύμφες ξεχειμωνιάζω·
κι' όλο σε μύρτα παρθενικά
βρίσκω τροφή μου πάντα 'ς το θέρος,
που η Χάρες σπέρνουν σε κάθε μέρος,
με τα λουλούδια τους τα λευκά.

ΧΟΡΟΣ_(Παράβασις)_

Για τη νίκη θέλω κάτι στους κριτάς μου να ορίσω :
τα καλά που θα μας βρούνε, όλα θα τα δώσω πίσω·

και του Αλέξανδρου (95) τα δώρα
θα τα ξεπερνούν η χάρες που από μας θα ιδούνε τώρα.
Πρώτον, θάχετε από 'κείνο, που γυρεύουν οι κριταί :
του Λαυρείου η κ ο υ κ ο υ β ά γ ι ε ς (96) δεν θα λείψουνε ποτέ ·
μεσ' 'ς τα σπίτια σας θα μένουν, και στις τσέπες σας πολλούς
θα κλωσάνε οβολούς·
και τα σπίτια σας θα γίνουν
σαν ναοί πελεκητοί
γιατί θάρχωνται να στήνουν
αετώματα (97) οι αητοί.
Κι' αν ορέγεσθε καμμία
να βουτήξετ' εξουσία,
θα σας βάζουμε στο χέρι
έν' αχόρταγο ξεφτέρι.
Κι' αν κανένας φαγοπότι από σας τυχαίνη νάχη.
πάντα δανεικό θα παίρνη το δικό μας το στομάχι.
Μ' αν κανένας τη γυρίση
εναντίον μας την κρίσι,
ας φροντίση για να βάλη,
όπως και στους ανδριάντας, ένα σκιάδι 'ς το κεφάλι,
γιατί όποιος δεν θα τόχη και μιαν άσπρη φέρνη χλαίνα,
θα μου το πληρώση εμένα
όταν θάρθουν τα πουλιά
να τον κάμουν από πάνω έως κάτω, κουτσουλιά!
(Εισέρχεται ο Πεισθέταιρος και ο Ευελπίδης)

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ — ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ (98) — ΧΟΡΟΣ και μετά μικρόν ΑΓΓΕΛΟΣ Α'.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ε, η θυσία, βρε πουλιά, είχε καλή την τύχη.
Αλλά κανείς δεν φαίνεται να φθάνη από τα τείχη,
να μάθουμε 'σαν τι δουλειά
κάνουν 'κεί πέρα τα πουλιά.
Μα να που λαχανιάζοντας κάποιος εκεί προβάλλει
κ' έρχεται 'σαν τον Αλφειό με δύναμι μεγάλη.

(Εισέρχεται ο Αγγελος Α'. ασθμαίνων)

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'.

Πού ναν', πού νάνε τάχα
ο άρχων ο Πεισθέταιρος;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Να, δεν με βλέπεις, χάχα;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'.

Ε, τέλειωσε· το χτίσανε το τείχος τα πουλιά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Λαμπρά!

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'.

Τι μεγαλοπρεπής και τι καλή δουλειά!
και τέτοιο πλάτος έχουν,
που θα μπορούν να τρέχουν,
ο Θεαγένης από 'δω, με μια ορμή μεγάλη,
και νάρχεται ο φαφλατάς απ' την μεριά την άλλη,
ο Προξενείδης, μ' άρματα και άλογα ζεμένα,
που ναν' από τον Δούρειο τρανότερο καθένα. (99)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ω Ηρακλή!

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'.

Το μάκρος του το μέτρησα κι' αυτό:
οργυιές είν' εκατό·

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ_(ή ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ)_

Τι μάκρος, Ποσειδώνα μου! ποιοι τάχατε να ήσανε
εκείνοι που το χτίσανε;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'

Ήσαν μονάχα τα πουλιά· πλιθοκουβαλητάδες
Αιγύπτιοι (100) δεν ήσανε, ούτε και λιθαράδες,
ούτε και χτίστες· τόχτισαν [μεγάλο και σωστό]
το τείχος, μόνα τα πουλιά με τρόπο θαυμαστό.
Βάλαν της πέτρες Γερανοί και το θεμέλιο φτιάσανε,
που απ' τη Λιβύα φθάσανε
σωστές τρεις μυριάδες,
και την επελεκήσανε την πέτρα οι Μυταράδες,
και κάθε Ρεματόπουλο, και όποιο στα ποτάμια ζη,
εις τον αέρα το νερό το κουβαλήσανε μαζύ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Και πηλοφόρι απ' αυτά ποιο ήξερε να κάνη;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'

Ήλθαν ευθύς Ερωδιοί καθένας με λεκάνη.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Και πώς μπορούσαν τον πηλό να βάλουν μ' ευκολία;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'

Κι' αυτό ευρέθη, φίλε μου, και με πολλή σοφία·
οι Χήνες τον δουλέψανε με τα πλατειά ποδάρια
και 'ς της λεκάνης ύστερα τον ρίχνανε σαν φτυάρια.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ_(ή Ευελπίδης)_

Τα πόδια τι δεν φτιάνουνε!

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'.

Μα το θεό, σωστά·
και τα Παππιά εζώσανε άσπρες ποδιές μπροστά·
και Χελιδόνια με ξυστριά επέταξαν ακόμα,

όπως ταγίζουν τα πουλιά, με τον πηλό στο στόμα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (ή Ευελπίδης) _

Έτσι [με τέτοιους όρους]

δεν είναι ανάγκη με μισθό να πάρης και μαστόρους.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μα πες μου τώρα, ποιό πουλί απ' όλα τούτα ξέρει
του τείχους να κατεργασθή τα ξύλινα τα μέρη;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'.

Αρχιμαστόροι πάνσοφοι οι Πελεκάνοι ήσανε
και με της τόσες μύτες τους της πόρτες πελέκησανε,
οπού ενόμιζε κανείς, με της χτυπιές που κάνανε,
πως ναυπηγείο στήσανε και πως καράβια φτιάνανε.

Και τώρα η πύλες μπήκανε

κι' όλες μανταλωθήκανε·

γίνετ' η έφοδος καλά·

κουδούνια έχουνε πολλά, (101)

να στέκουν 'ς όλες της μεριές οι φύλακες δεν παύουν,

κ' εκεί στους πύργους γύρωθε πολλές φωτιές ανάβουν.

Εγώ πηγαίνω μια στιγμή για να νιφθώ τρεχάλα.

Συ, κάμε τώρα τάλλα.

(Ο Άγγελος Α' απέρχεται)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΧΟΡΟΣ — ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ — ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ και μετ' ολίγον ΑΓΓΕΛΟΣ Β'

ΧΟΡΟΣ

Συ αυτού τι κάνεις τώρα;

τάχα θαυμασμό σου αφίνει,

που το τείχος έχει γίνη

τόσο γρήγορα στη χώρα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ε, βέβαια, μα τους θεούς! και να θαυμάζω πρέπει,
ψέμμα θα το θαρρή κανείς ακόμα κι' αν το βλέπη.

(ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ)

Σταλμένον κάποιο φύλακα εδώ κοντά θωρώ,
που έρχεται χορεύοντας πολεμικό χορό.

(Εισέρχεται ο Άγγελος Β')

ΑΓΓΕΛΟΣ Β' _ (ασθμαίνων και έμφοβος)_

Ωχ! Ωχ!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποιό σούρθε ξαφνικό;

ΑΓΓΕΛΟΣ Β'

Επάθαμε τρανό κακό :

Εφάνηκε κάποιος θεός
απ' τους συντρόφους του Διός·
της Καρακάξες γέλασε, που ήσαν σκοποί τη μέρα,
κ' από της πύλες πέρασε πετώντας στον αγέρα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (ή Ευελπίδης)_

Πρε, τι κακή ψυχρή δουλειά πάθαμε τούτη τη φορά!
Ποιός ήτανε;

ΑΓΓΕΛΟΣ Β'.

Δεν ξέρουμε· είχε στις πλάτες του φτερά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Έπρεπε να του στείλετε της περιπόλους πρώτες.

ΑΓΓΕΛΟΣ Β'.

Πώς; τρεις χιλιάδες στείλαμε γεράκια ιπποτοξότες
και κάθε απ' τα πουλιά αυτά
πούχουν τα νύχια αγκυλωτά
επήγαν σε λιγάκι, —
Ανεμογάμης, Γυψ, Αητός, τριάρχιδο Γεράκι,
Χαλκοκουρούνα, — πέταξαν με ορμή στην ίδιαν ώρα,
και ο αιθέρας έτριξεν απ' των φτερών τη φόρα,
όταν εξεκινήσανε προς τον θεό να πάνε.
Αλλά δεν είνε μακρά, κάπου δω πέρα θάνε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τόξα, σφενδόνες γρήγορα να πάρετε στο χέρι,
και τα κοπέλια μας εδώ να ρθούνε χέρι-χέρι.
Ρίξε το τόξο! χτύπησε! δος μου [για τον αγώνα]
κ' εμένα τη σφενδόνα!

(Ο Αγγελος Β' απέρχεται βιαστικός)

ΧΟΡΟΣ

Πόλεμος σηκώθηκε
π' ούτε ξαναειπώθηκε!
Βάλτε τούτη τη φορά
στον αγέρα μια φρουρά,
τον νεφοτριγυρισμένο, που Έρεβος τον έχει φτιάση,
μήπως και θεός κανένας ξεγλιστρήση και περάση·
και προσέχετ' ένα γύρω, γιατί ακούσθη ως εδώ πέρα
θεικής φτερούγας χτύπος, πούρχεται απ' τον αγέρα.

(Εμφανίζεται η Ίρις)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΧΟΡΟΣ — ΙΡΙΣ — ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ — ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ε, ε! πού πας του λόγου σου και πού πετάς τρεχάτη;
μην το κουνάς!... στάσου αυτού και την ορμή σου κράτει!...

ποιά είσαι και πούθ' έρχεσαι και από τόπους ποίους;

ΙΡΙΣ

Έρχομαι από τους θεούς εγώ, τους Ολυμπίους.

(Ο Πεισθέταιρος και ο Ευελπίδης πλησιάζουν και την παρατηρούν γύρωθεν περιέργως)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καράβι είνε άρα γε ή κράνος τώνομά σου; (102)

ΙΡΙΣ

Η Ίρις είμαι η γρήγορη [που βρίσκομαι σιμά σου].

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Σαλαμινία, Πάραλος (103), τι είσαι;

ΙΡΙΣ

Τάχεις χάση!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ_(προς τον Χορόν)_

Δεν πάει ένα τριάρχιδο (104) γεράκι να την πιάση!

ΙΡΙΣ

Εμέ να πιάση ένα πουλί!

γιατί;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Να κλάψης και πολύ.

ΙΡΙΣ

Τι έκαμα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πως άνοιξες, μωρή καταραμένη,
της πύλες, και στα τείχη αυτά μας βρίσκεσαι χωμένη;

ΙΡΙΣ

Δεν ένοιωσα να πέρασα τίποτα πύλες.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Άκου!

αυτή με κοροϊδεύει εδώ, κ' εγώ μιλώ του κάκου!

Στον Καρακαξοφρούραρχο επήγες εκεί 'πάνου;

μίλει! επήρες κανενός σφραγίδα (105) Πελεκάνου;

ΙΡΙΣ

[Παρακαλώ, Για στάσου]

Πούν' το κακό;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ_(ή Ευελπίδης)_

Δεν έχεις, αι;

ΙΡΙΣ

Μα είσαι στα σωστά σου;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δεν σού βαλε ο Ορνίθαρχος σημάδι του κανένα;

ΙΡΙΣ

Όχι· κανείς σημάδι του δεν έδωκε 'ς εμένα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κ' έτσι λοιπόν επέταξες από το χάος τώρα,
μέσα 'ς την ξένη χώρα.

ΙΡΙΣ

Χεμ 'να πετάη ο θεός 'ς το χάος, έτσι τώχει.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Εγώ δεν είμαι σύμφωνος μ' αυτό τον τρόπον, όχι.

ΙΡΙΣ

Με αδικείς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ξέρεις λοιπόν, μωρή κατακαυμένη,
που απ' όλες συ της Ίριδες πιά δίκηα πεθαμένη
θα ήσουν, αν το άξιζες;

ΙΡΙΣ

[Μ' αυτό πως θα το κάνης·
που] είμ' εγώ αθάνατη;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μπορεί και να πεθάνης·
γιατί νομίζω πως πολλά θα πάθουμε κακά,
να μαστ' εμείς αφεντικά
και σεις να φτιάνετε δουλειές 'σαν το κακό καιρό σας,
χωρίς ν' ακούτε κάποτε και τον καλήτερό σας.
Αλλά για πες μου, [στάσου]:
τι τ' αρμενίζεις έτσι δα μπροστά μου τα φτερά σου;

ΙΡΙΣ

'Στους ανθρώπους εκεί πέρα
τρέχω, τώρ' αποσταλμένη απ' τον θείο μου πατέρα,
να τους πω να θυσιάζουν
και αρνιά 'ς τους Ολυμπίους, όπως πάντοτε, να σφάζουν
'ς τους βωμούς των θυσιών,
που η κνίσα ν' ανεβαίνει ως της μύτες των θεών.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τι μας λες! σε θεούς ποίους;

ΙΡΙΣ

Να, 'ς εμάς τους ουρανίους.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τα πουλιά ευρήκαν τρόπους
θεοί νάνε στους ανθρώπους,
και να γίνετ' η θυσία
μοναχά 'ς αυτά, και όχι και στον Δία — μα τον Δία!

ΙΡΙΣ

Βλάκα, βλάκα! μην τα βάζεις με τη θεϊκὴν οργή,
γιατ' ἡ Δίκη δεν αργεῖ,
καὶ ὁ Ζεὺς εξωργισμένος
ἠμπορεῖ νὰ καταστρέψῃ σένα κι ὅλο σου το γένος·
ένα κεραυνὸ Λυκίμνου (106) στο κεφάλι σου ἀν ἀνάψῃ,
εἶνε ἄξιός και το σῶμα και το σπίτι νὰ σου κάψῃ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κάτσε ἤσυχα! τα λόγια πάψε πεια τα φουσκωμένα·
για Λυδὸ ἢ και για Φρύγα συ μ' ἐπέρασες ἐμένα,
που θαρρεῖς πως ἡ φοβέρα την ψυχή μου θα κλονίση;
Μάθε πως ὁ Ζεὺς, ἀν ἴσως και με παραενοχλήση,
θα του κάμω τα παλάτια στάχτη, μα κι' αὐτὸ ἀκόμα
τοῦ Ἀμφίωνος (107) το δῶμα,
με αητούς πυρπολητάδες. Πορφυρίωνες τρανοὺς
ἐναντίον του θα στείλω ἀψηλά στους ουρανοὺς
ἐξακόσιους, και ντυμένους με παρδάλεων δορά.
Τούφτιασ' ἕνας Πορφυρίων φασαρίες μια φορά. (108)
Κι' ὅσο για την ἀφεντιά σου,
ἀν μου παραμπής στη μύτη, θα σ' ἀνοίξω τα μεριά σου,
— πούσαι κι' ἀγγελιοφόρος — κι' ὅταν θα σε βάλω χάμου,
θα στο σκίσω, αὐτὸ που ἔχεις, μ' ὅλα τα γεράματά μου.
που θα παραξενευθῆς
πως σαν ἐμβολο τοῦ πλοίου μου σηκώθηκεν ευθύς.

ΙΡΙΣ

Ου, νὰ σκάσης, κουτομόγια!
Καλέ κύτταξε τι λόγια!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δεν τραβάς λοιπὸν δουλειά σου; θα φας ξύλο και γαμήσι

ΙΡΙΣ

Μα ὁ πατέρας μου, θα ἰδοῦμε, νὰ το κάνῃς ἀν σ' ἀφήση.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Συφορά μου! πέτα τώρα για νὰ κάψῃς και κανένα
πειο γερὸν και ἀπὸ μένα.

ΧΟΡΟΣ

Εβγάλαμε προκήρυξιν, ὅσο θεοὶ και νάνε,
ποτέ νὰ μὴ περνάνε
την πόλι μας αὐτή·
κι' οὔτε νὰ στέλλουν οἱ θνητοὶ
ἀπὸ τῆς γῆς καμμιά μεριά
την κνίσσα τῆ βαρειά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ἀνησύχως)

Πολύ κακό μου κάνει,
που ἀκόμα δεν ἐφάνῃ
ὁ Κήρυκας, που στείλαμε νὰ πάῃ στους ἀνθρώπους.

(Εισέρχεται ὁ Κήρυξ, κομίζων χρυσοὺν στέφανον)

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΧΟΡΟΣ — ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ — ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ — ΚΗΡΥΞ

ΚΗΡΥΞ

Πεισθέταιρε μακάριε! που ξέρεις τόσους τρόπους!
σοφώτατ' ενδοξότατε και τρισμακαρισμένε!...
δος μου, να πάψω, προσταγή...

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τι τσαμπουνάς, καϋμένε;

ΚΗΡΥΞ

Οι λαοί σου στέλλουν όλοι το χρυσό στεφάνι τούτο,
δίκαια να στεφανώση της σοφίας σου τον πλούτο.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δέχομαι· μα γιατί τάχα οι λαοί να με τιμάνε;

ΚΗΡΥΞ

Έφτιασες αιθέρια πόλι τόσο δοξασμένη νάνε,
που δεν ξέρεις πως τιμάται από τους ανθρώπους τώρα,
κ' απ' αυτούς ακόμα πόσοι την ποθούν αυτήν τη χώρα!
Προτού φτιάσης'συ την πόλι
από λακωνομανία είχαν παλαβώση όλοι·
έσερναν μακρές μαγκούρες, είχαν τα μαλλιά κοτσίδες,
εσωκράτιζαν, (109) πεινούσαν κ' είχαν γίνη κουρελήδες·
τώρα τα γυρίσαν πάλι
και μια ορνιθομανία τους κυρίεψε μεγάλη,
και δεν έχουνε δουλειά
παρά με ευχαρίστησί τους να μιμούνται τα πουλιά.
Μόλις το πρωί ξυπνήσουν και ανοίξουνε τα μάτια.
φεύγουν από τα κρεββάτια,
τρέχουν στα βοσκίσματα·
κ' όταν θάρθουνε στην πόλι
στα βιβλία σκύφτουν όλοι, —
βόσκουνε ψηφίσματα!
Και τέτοια η μανία τους κατάντησε να γίνη,
που τα ονόματα πουλιών επήρανε κ' εκείνοι.
Πέρδικα (110) ήταν κάπελας, που είχ' ένα ποδαράκι·
και ο στραβός Οπούντιος (111) λεγότανε κοράκι·
και χελιδόνι ο Μένιππος (112) λεγόταν του λοιπού·
και σκορδαλλός ο Φιλοκλής·(113) ελέγανε χηναλεπού
τον Θεαγένη (114)· έβγαλαν Αιγύπτιο λελέκι
και το Λυκούργο (115) νυχτερίς ο Χαιρεφών (116) παρέκει·
κίσσα τον Συρακούσιο (117) κι' ορτύκι τον Μειδία,(118)
γιατ' ήταν αηδία
μ' εκείνο το κεφάλι του, που ήταν κτυπημένο
σαν ορτυκιού πολεμιστή, και σουρομαδημένο.
Κι' από την πολλήν αγάπη όπου έχουν στα πουλιά
να τα τραγουδάνε όλοι είν' η μόνη τους δουλειά,

κι' όπου βλέπουν περιστέρι, χελιδόνι, ή και κάποια
βγη μπροστά τους χήνα ή πάπια,
ή μονάχα ένα φτερό,
ή και πούπουλο ξερό!
Να, αυτό εκεί συμβαίνει και θα ιδής 'ς αυτούς τους τόπους
δέκα νάρθουν χιλιάδες να γυρέψουνε φτερά,
και να μάθουνε τους τρόπους,
οπού ξέρουνε τα όρνεια, — να βουτάνε στα γερά!
Ώστε πρέπει φτερά νάβρης, έτσι που να κατορθώσης
όσοι θάρθουν μετανάστες γρήγορα να τους φτερώσης.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μπα! και κάθουμαι ακόμα [μ' όλ' αυτά που έχω μάθη];

(Προς τον Κήρυκα)

Και το κάθε μας κοφίνι, και το κάθε μας καλάθι
τρέχα γέμισε γερά
ως απάνω με φτερά·
κι' ο Μανής μου χέρι-χέρι
ως τη θύρα να τα φέρη,
γιατί εγώ τους ερχομένους
πρέπει να δεχθώ, τους ξένους.

(Ο Κήρυξ απέρχεται)

ΧΟΡΟΣ

Γρήγορα η πόλι τούτη
από άνδρες θάχη πλούτη,
φθάνει μόνο λίγη τύχη
και τα πάντα θα πιτύχη,
κι' όλοι θα την αγαπήσουν
και 'ς αύτη θα κατοικήσουν

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ_(προς τον υπηρέτη)_

Έλα συ, καιρό μη χάνης!
κι' ό,τι σου είπα να το κάνης.

ΧΟΡΟΣ

Τι καλό μας λείπει τώρα
από τούτη εδώ τη χώρα
τάχα, που δεν θα θελήσουν
άνδρες να την κατοικήσουν;
και ο Πόθος κ' η Σοφία,
κάθε Χάρι θεϊκιά,
και η φρόνιμ' Ησυχία
με την όψι τη γλυκειά!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

_προς τον υπηρέτην βραδέως και ανεπιτηδείως εκτελούντα την διαταγήν
του)_

Τι βλακείες φτιάνεις! στάσου!...

κάμε γρήγορα δουλειά σου!

ΧΟΡΟΣ

Ας μη χάνουμε καιρό
ας το φέρη το καλάθι ένας με γοργό φτερό,
και ας τρίψη αυτού τη μούρη
οπού φαίνεται πως είνε αργοκίνητο γαϊδούρι!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (προς τον χορόν) _

Είνε βλάκας ο Μανής
και δειλός, όσο κανείς.

ΧΟΡΟΣ

Τα φτερά εσύ να βάλης τακτικά
ός' από πουλιά εβγήκαν μουσικά
κι' από μαντικά μαζύ,
κ' όποιο άλλο συνηθίζει εις της θάλασσες να ζη·
κ' έπειτα τον κάθε άνδρα, που το μάτι σου θα βλέπη,
τον φτερώνεις όπως πρέπει.

_(Εισέρχεται ο Πατραλοίας). _

ΣΚΗΝΗ ς'.

ΧΟΡΟΣ — ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ — ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ — ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

Ω! ήθελα να γίνω αητός και να πετώ με τα φτερά
στης λίμνης της απέραντης τα γαλανά νερά!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (προς τον χορό) _

Αυτός που' πε πως έγινα μέγας και πολύς
ήτανε άγγελος σωστός, δεν ήτανε ψ ε υ τ α γ γ ε λ ή ς (119)
Να πούρχετ' ένας απ' αυτούς
και τραγουδάει τους αητούς.

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

Χε! Χε! τίποτα δεν είνε σαν το πέταγμα γλυκό!
Ορνιθομανία τώρα μ' έχει πιάση και κακό!
και μ' αρέσουνε ακόμη
όλοι των πουλιών οι νόμοι,
και πετώ, και θα ζητήσω
με πουλιά να κατοικήσω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Με ποιούς νόμους; γιατί τέτοιους έχουν τα πουλιά πολλούς.

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

Όλους· μάλιστα εκείνους που νομίζουν πειο καλούς :
τον πατέρα όταν θέλης από τον λαιμό να πιάνης
και βαθιά να τον δαγκάνης.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μα τον Δία! όσο δέρνουν τον πατέρα πειο βαριά

το περνούν τα κλωσσοπούλια για τρανή παλληκαριά!

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

Να, γι' αυτό να κατοικήσω ήλθα στα ψηλά 'δω πέρα,
γιατί θέλω να τον πνίξω τον δικό μου τον πατέρα
κι' ό,τι έχει να του πάρω. (120)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μα κι' αυτό να ξέρης όμως :
εις των Πελαργών της πλάκες παλαιός υπάρχει νόμος :
«Όταν Πελαργός πατέρας αναθρέψη τα πουλιά,
και τα κάμη να πετάξουν από μέσ' απ' τη φωλιά,
τότε πεια με προθυμία τρέχουνε κι' αυτά μεγάλη
τον πατέρα τους το γέρο να τον θρέψουνε και πάλι».

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

Τότε τάχω κάμη ρόιδο! κ' ήλθα εδώ να καταντήσω,
τον πατέρα να βοσκήσω;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Όχι, όχι, κακομοίρη! μ' αφού θέλεις πεια ως τόσο,
'σαν αυτό τωφανοπούλι γρήγορα θα σε φτερώσω.
Δεν θ' ακούσης, βρε παιδί μου,
την κακή τη συμβουλή μου·
θα σε μάθω εγώ να κάνης ό,τι έκανα παιδί :
τον πατέρα σου μη δέρνης· πάρε τούτο τα ραβδί,
πάρ' και τη φτερούγα τούτη, βάλε μια φορά στο νου
ότι έχεις στο κεφάλι το λειρί του πετεινού,
γίνου στρατιώτης, φρούρει, παίρνε και μισθό μαζί
για να τρως — και άφησε τον τον πατέρα σου να ζη!
Κ' επειδ' είσαι παλληκάρι, πέταξε στη Θρακική
για να πολεμάς εκεί.

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

Μα το Βάκχο! θα το κάμω: μου πες πράμα πειο καλό.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κάμε το λοιπόν, να δείξης ότι έχεις και μυαλό!

(Ο Πατραλοίας απέρχεται. — Εισέρχεται ο Κινησίας (121))

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΧΟΡΟΣ — ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ — ΚΙΝΗΣΙΑΣ

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Πετάω μ' ελαφρά
στον Όλυμπο φτερά·
παίρνω και δρόμους άλλους
των τραγουδιών μεγάλους.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ναί· μα για να πετάς καλά

φορτίο σου χρειάζεται από φτερά πολλά.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Πετώ 'μ' άφοβο σώμα και με νου
στο νέο τούτο δρόμο τουρανού.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τον Κινησία ασπάζομαι τον φλαμουρένιον! στάσου!
κάνει στροφές το πόδι σου 'σαν τα ποιήματά σου.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ_(τραγουδών)_

Επιθυμώ πολύ
αηδόνι να με κάνης, γλυκόλαλο πουλί.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πάψε τες, σε παρακαλώ, της μελωδίες της πολλές,
κ' εξήγει τ' είν' αυτά που λες.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Γυρεύω από σένα
φτερά να πάρω [ξένα]
στα σύγνεφα πετώντας
να υψωθώ, ζητώντας
στροφές να πάρω νέες αεροκλονισμένες
και χιονοσκεπασμένες!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

[Για κάνε 'μου τη χάρη
και πες μου] ποιός μπορεί στροφές στα σύγνεφα να πάρη;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Η τέχνη μας κρέμετ' εκεί,
γιατ' είνε του αέρος·
κάθε ωραίο και γλυκύ
των διθυράμβων μέρος,
που είνε γαλαζόλαμπον [ωσάν τον ουρανό]
και γοργοφτεροκίνητο και μαυροσκοτεινό.
θέλεις ν' ακούσης από δαύτα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ευχαριστώ, δεν θέλω· άφτα!

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Μα τον Ηρακλή, θ' ακούσης· θα σου περιγράψω τώρα
την αέρινη τη χώρα
και πουλιών αιθεροδρόμων μιαν εικόνα θα σου δώσω,
κι' όρνειων όπου το λαιμό τους έχουν τόσο κι' άλλο τόσο...

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Χωχόπ! (122) [σία κι' αράξαμε!]

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Κι' αμέσως πέρα ως πέρα
με της πνοές του αγέρα
όλον το θαλασσόδρομο θα θαλασσοπεράσω...

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (ή Ευελπίδης) _

Θαρρώ πως θα σε πιάσω
και θα στης κόψω της πνοές!

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Και πότε δρόμο παίρνοντας
στο νότο, πότε στο βόρεια το σώμα τούτο φέρνοντας,
θ' ανοίγω αυλάκι στ' ουρανού τα αιθέρια τα μάκρη
δίχως λιμάνι κι' άκρη·
Α, γέρο μου, πολύ σοφά το σκέφθηκες το πράμα!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (δέρων αυτόν) _

Καλά λοιπόν, δεν χαίρεσαι που βλέπεις τέτοιο θάμα,
να γίνης φτεροκίνητος;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Και κάνεις τέτοιο συ κακόν
[με το ραβδί] στον δάσκαλον των τραγουδιών των κυκλικών,
όπου για μένα η φυλές κάνουν καυγά τόσον καιρό;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Θέλεις να μείνης, και σε 'μας για να διδάξης το χορό των
όρνειων των πετούμενων και στο Λεωτροφίδη, (123)
για να τον μάθη απ' αυτόν κι' ο δήμος Κεκροπίδη;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Με κοροϊδεύεις, φαίνεται· μα εγώ από δω πέρα
δεν το κουνώ, και ξέρε το, αν ίσως στον αγέρα
δεν θα πετάζω μια φορά
παίρνοντας από σε φτερά.

(Αποσύρεται. — Εισέρχεται ο Συκοφάντης ρακένδυτος)

ΣΚΗΝΗ Η'.

ΧΟΡΟΣ — ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ — ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Τα πουλιά ποιά είνε τούτα τα παρδαλοφτερωμένα,
οπού χρήματα δεν έχουν στα κρυφά κομποδεμένα,
χελιδών με τα φτερά σου τα μακρὰ και παρδαλά;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Άναψα πολύ μεγάλον στο κεφάλι μου μπελά!
Να κ' αυτός που μουρμουρίζει κι' από δώθε μας προβάλλει.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Χελιδών μακροφτερούσσα, εις εσέ μιλώ και πάλι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (ή Ευελπίδης) _

Μα θαρρώ, πως μ' όλα τούτα, όπου λέει στη χελιδόνα,
κάποιον θα ζητή χιτώνα,
[με τη γδύμνια όμως πούχει] και για να ντυθή καλά,
φαίνεται πως χελιδόνια του χρειάζονται πολλά.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Ποιός αυτός που κατορθώνει
τους ανθρώπους οπού έρχοντ' εδώ πέρα να φτερώνη;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νά με· πες μας τι με θέλεις.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Θέλω φτέρωμα να βάλω·
μη ρωτάς για τίποτ' άλλο.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Και τι σκέπτεσαι να πράξης;
στην Πελλήνη (124) θα πετάξης;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Όχι· είμαι συκοφάντης και κλητήρας νησιώτης... (125)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τι ευλογημένη τέχνη!

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Κ' έχω για δουλειά εν πρώτοις
τακτικά ν' ανοίγω δίκες· νά, γι' αυτό λοιπόν φτερά
θέλω νάχω μια φορά,
να γυρνώ στην κάθε πόλι και σε δίκες να καλώ...

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ_(ή ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ)_

[Και γιατί, παρακαλώ;]

Την δουλειάν αυτή θα κάνης πειο καλά με τα φτερά;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Κ' έτσι, για να μη με βλέπουν οι λησταί καμμιά φορά,
κάθε τόπο που πηγαίνω με τους γερανούς θ' αφίνω
κ' όλο δίκες για σαβούρα μέσα μου θα καταπίνω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Όστ' αυτό το έργο κάνεις; μα για πε μου : τόσο νέος
οπού είσαι, και τους ξένους τους συκοφαντείς;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Βεβαίως·
τι φοβούμαι για να πάθω,
όταν του σκαφτιά την τέχνη δεν κατώρθωσα να μάθω;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μα υπάρχουν τόσα έργα που μπορεί κάνεις να ζη
και με τη δικαιοσύνη και με φρόνησι μαζί·
[πως κανένα δεν ευρήκες]
παρά έμαθες μονάχα να σκαρώνης όλο δίκες;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Βάλε μου φτερά στην πλάτη, και σταμάτα της πολλές
που μου δίνεις συμβουλές.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Με τα λόγια ν' αποκτήσης τα φτερά θα κατορθώσεις.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Και πως τάχα; με τα λόγια έναν άνδρα θα φτερώσης;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Με τα λόγια πειο γερά
παίρνει ο άνθρωπος φτερά.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Όλοι;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μήπως ευκαιρία
δεν σου έτυχε, ν' ακούσης τους πατέρες στα κουρεία
όπου πάνε τα παιδιά τους, λέγοντας [κάθε φορά]:
«Στο παιδί μου ο Διτρέφης (126) τόσα έδωκε φτερά
με τα λόγια, όπου τέχνη τώρ' απέκτησε μεγάλη
για την ιππασία»· κι' άλλος είπε πως του γιου του πάλι
το μυαλό πήρε φτερό,
και πετά στην τραγωδία.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Με τους λόγους [απορώ]
πως φτερά στο νου φυτρώνουν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ναι τα λόγια τον υψώνουν
και του δίνουν περηφάνεια. Νά και τώρα μια φορά
και 'ς εσένα θα προσφέρω με τα λόγια μου φτερά,
και, συμφώνως με το νόμο,
να τραβάς τον ίσιο δρόμο.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Μα δεν θέλω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Θα το κάμης.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Η γενηά μου είνε μια
πούχει τη συκοφαντία πατρική κληρονομιά,
κι' αίσχος τούτο θα της κάμη.
Βάλε μου φτερά στη ράχη γερακιού ή ανεμογάμη,
για να προσκαλώ τους ξένους, κι' όταν τους κατηγορώ,
να ξαναγυρίζω, κ' έτσι να μη χάνω τον καιρό.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τώρα σε καταλαβαίνω·
θέλεις δηλαδή πριν φθάσης να δικάζουνε τον ξένο.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Τώχεις νοιώση μια χαρά!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κι' όταν θάρχεται ο ξένος, τότε συ με τα φτερά
θα ξαναπετάς κει κάτω
να βουτάς τα χρήματά του.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Τι ωραία που τα ξέρεις!
ούτε πρέπει από τη σβούρα τίποτε να διαφέρεις.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τι σημαίν' η σβούρα πούπες νοιώθω τώρα καθαρά·
έχω τα ωραία τούτα κερκυραίικα φτερά. (127)

(Τον μαστιγώνει)

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Αχ!.. αλλοί!.. τι συφορά;.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Όχι, βρε· έχω φτερά
κι' από σήμερα θ' αρχίσης
σαν τη σβούρα να γυρίσης.

(Τον δέρει)

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Συφορά κ' αλλοίμονό μου!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δεν πετάς από δω πέρα
και να πας εκεί που ο λίβας θα σε ψήνη νύχτα μέρα;
Φύγε, κακό χρόνο νάχης! γιατί μ' όσα εδώ θα πάθης
πονηροστρεψοδικίες περισσότερες θα μάθης!

_(τον αποδιώκει διά ραβδισμών, επανερχόμενος δε αποτείνεται προς τον
παρευρισκόμενον υπηρέτην :)_

Ας τραβούμε τώρα δρόμο·
πάρ' και τα φτερά στον ώμο.

_(Ο υπηρέτης λαμβάνει τα καλάθια με τα φτερά και απέρχεται μετά του
Πεισθεταίρου).-

ΑΥΛΑΙΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΧΟΡΟΣ

Μ' όσες φορές ανοίξαμε φτερά
και επετάξαμε στην κάθε χώρα,
πολλά καινούργια είδαμε ως τώρα
ιεράματα, θαυμαστά και φοβερά.
Φυτρώνει στην Καρδιά (128) πάρα κάτω

ξετοπισμένο κάποιο δένδρο άλλο.
Κλεώνυμον το λενε τώνομά του,
κ' είν' άχρηστο, δειλό, κ' όμως μεγάλο.
Όταν η άνοιξι πως ήλθε δείχνη
συκοφαντίες πάντοτε βλαστάνει,
κι' όταν το κρύο του χειμώνα πιάνη
πετάει ασπίδες και τα φύλλα ρίχνει.
Ακόμη παρά πέρα είδα τόπους
απ' τη μεριά που το σκοτάδι βγαίνει·
από λυχνάρια είν' ερημωμένοι
κ' οι ήρωες συζούν με τους ανθρώπους·
τρώνε μαζί στο ίδιο το τραπέζι
όλες της ώρες, έξω από το βράδυ,
γιατί η νύχτα η σκοτεινή δεν παίζει,
και ήρωες δεν βρίσκεις στο σκοτάδι.
Κι' αν ίσως σε θνητόν κανένα λάχη
ο ήρωας Ορέστης (129) να τον πιάση,
θα φάη ξυλοφόρτωμα στη ράχη
και κάθε ρουχαλάκι του θα χάση.

(Εισέρχεται εν σπουδή ο Προμηθεύς, με την κεφαλήν κεκαλυμμένην και κρατών σκιάδιον)

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΧΟΡΟΣ — ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ και μετά μικρόν ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ [ή Ευελπίδης]

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ_(έμφοβος)_

Αν με ιδή ο Ζευς, θα πάθω συφορά πολύ μεγάλη.
Ο Πεισθέταιρος πού είνε;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

(εισερχόμενος μετά του Ευελπίδου)

Ω, ω! τ' είνε τούτος πάλι,
και γιατί έχει τα μούτρα έτσι δα κουκουλωμένα;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Από πίσω μου να τρέχη βλέπετε θεό κανένα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Όχι, όχι· συ ποιος είσαι;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Τι ώρα είνε; [ποιός να ξέρη;]

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τι ώρα είνε; τώρα μόλις πέρασε το μεσημέρι.

Μα ποιος είσαι συ, για πε μου.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Είνε τάχα περασμένο
δειλινό, ή και πειο βράδυ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ_(ή Ευελπίδης)_

Ω τι πράμα σιγαμένο!

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Και ο Ζευς τι κάνει τώρα; φέρνει σύγγεφα βαριά
ή μην είνε ξαστεριά;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ_(δέρων αυτόν).-

Νά λοιπόν και συ να κλάψης.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Σαν αρχίζεις τέτοιο πράμα,
ξεσκεπάζομ' εν τω άμα.

(Αποκαλύπτεται)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Φίλτατέ μου Προμηθέα!

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Σώπα, σώπα! μη φωνάζης!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τι συμβαίνει;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Τώνομά μου απ' το στόμα σου μη βγάξης
αν με ιδή ο Ζευς δω κάτω, θα με κάμης να χαθώ·
κ' όσα πράματα συμβαίνουν για να σου διηγηθώ,
παρ' ευθύς αυτό το σκιάδι κ' έλα κάμε μου τη χάρη
σκέπασε μ' ευθύς, το μάτι των θεών να μη με πάρη.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μωρέ πως αυτό το σκέφθης!

[κ' αφού είσαι Προμηθέας] σαν καλα το π ρ ο μ η θ ε ύ θ η ς! (130)

Έλα, τρύπωσ' από κάτω, η ψυχή σου να θαρρέψη.

_(Ο Προμηθεύς κρύπτεται υπό το σκιάδιον, το οποίο κρατεί ο
Πεισθέταιρος.)_

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Άκουσε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ακούω, λέγε.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Πάει, τον έχεις καταστρέψη
συ τον Δία.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Από πότε;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Απ' την ώρα που εδώ πέρα
κατοικείτε τον αγέρα·
στους θεούς δεν θυσιάζουν και η κνίσα απ' τα μεριά

των σφαχτών δεν ανεβαίνει στη δική μας τη μεριά,
κι' όπως στων Θεσμοφορίων (131) τη γιορτή, χωρίς θυσίες,
την περνάμε με νηστείες.

Και οι βάρβαροι θεοί
σκούζουν όλοι πεινασμένοι σαν να είν' Ιλλυριοί, (132)
και θα κάνουν εκστρατεία,
από πάνω από τον Δία,
τα εμπορικά [του] αν ίσως δεν ανοίξη τα κλεισμένα,
που τουλάχιστον να μπάζουν σπλάχνα μέσα τους κομμένα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μα για στάσου, από πάνω στο δικό σας το κεφάλι,
είνε κ' άλλοι θεοί πάλι
βαρβάρους;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Και μπορεί τάχα να μην είνε τέτοια είδη,
που οι πρόγονοι κει επάνω βρίσκονται του Εξηκεστίδη; (133)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Και για πες μου, πως τους λένε;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Α, ποιά είνε τώνομά τους;
Τριβαλλούς εκεί τους λένε [τους βαρβάρους αθανάτους].

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τ ρ ι β α λ λ ο ύ ς; καταλαβαίνω·
"θα σου τ ρ ί ψ ω την κασσίδα» (134) είνε από κει βγαλμένο.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ακριβώς. Ακουσε τώρα που στο λέω καθαρά:
για να συμφιλιωθήτε αν έλθουν καμμιά φορά
από του Διός το μέρος κι' απ' των Τριβαλλών επίσης,
πούν' ακόμα παρά πάνω, συ να μη τους συμφωνήσης,
αν ο Ζευς την εξουσία [που κατέχει τη μεγάλη]
στα πουλιά δεν δώση πάλι,
κι' αν δεν δώση για γυναίκα την Βασίλεια (135) 'ς εσένα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Η Βασίλεια τι' είνε;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Είνε όμορφη παρθένα
που κρατεί τ' αστροπελέκια του Διός μονάχα εκείνη,
κι' όλα τάλλα: σωφροσύνη,
καλή θέλησι, την τάξι, του ναυστάθμου τα ταμεία,
τα τριώβολα που έχει, και την κάθε κοροϊδεΐα!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βρε τι λες! και όλα τούτα τα φυλάει μόνο εκείνη;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Σου το είπα· κι' αν την πάρης, 'ς όλ' αφέντης θάχης γίνη!.

Να, γι' αυτό ήλθα δω κάτω να στους μάθω αυτούς τους τρόπους,
γιατί, βλέπεις, πάντα ήμουν ευεργέτης στους ανθρώπους ((136).

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (ή ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ) _

Βέβαια· 'ς εσέ χρωστούμε των θεών το πυρ, γι' αυτό
τρώμε τώρα και ψητό.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Τους σιχαίνομαι, το ξέρεις.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Και για τούτο μισητός
είσαι πάντοτε 'ς εκείνους.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Είμαι Τίμωνας (137) σωστός.
Πρέπει όμως να γυρίσω [δίχως τον καιρό να χάνω]·
φέρ' το σκιάδι μου, αν τύχη και με πάρη από πάνω
του Διός το μάτι έτσι, να θαρρή πως κανηφόρον
ακολούθησα καμμίαν [στης Παλλάδος την πομπή]. (138)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (προσφέρων μικρόν σκίμποδα) _

Πάρ' και το σκαμνάκι τούτο [στο κεφάλι σου να μη]
να σε ιδή και σ κ α μ ν η φ ό ρ ο ν! (139)

_(Τοποθετεί τον σκίμποδα επί της κεφαλής του Προμηθέως, ο οποίος
απέρχεται μετά του Πεισθεταίρου — και του Ευελπίδου. —)_

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΧΟΡΟΣ

Κοντά στους Ισκιοπόδαρους (140) μια λίμν' είν' απλωμένη,
που ο Σωκράτης άλουστος με της ψυχές πηγαίνει.
Επήγ' εκεί κ' ο Πείσανδρος (141) με την επιθυμία
να ιδή ψυχή καμμία,
που τη δική του ζωντανή την έχασε [σε μάχη]
[κι' όλοι τον είδαν νάχη]
ένα χαμηλοπρόβατο σφαχτό, που το θυσίασε
και έφυγε σαν Οδυσσεύς και πεια δεν επλησίασε·
και του καμηλοαίματος τη μυρουδιά ρουφώντας
από τον άδη η νυχτερίδ' ανέβη ο Χαιρεφώντας. (142)

_(Εισέρχεται ο Ποσειδών, ο Ηρακλής και ο Τριβαλλός). _

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΧΟΡΟΣ — -ΠΟΣΕΙΔΩΝ — ΗΡΑΚΛΗΣ — -ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ και μετ' ολίγον ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ και
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Της Νεφελοκοκκυγίας η ωνομασμένη πόλι,
που ερχόμαστε για πρέσβεις, νά τη! είνε τούτη όλη

όπου βλέπουμε' εδώ πέρα.

(Προς τον Τριβαλλόν, ο οποίος οσφραίνεται γύρωθεν)

Ε! τι κάνεις συ; για στάσου
από το ζερβί το μέρος κούμπωσες το φόρεμά σου;
δεξιά δεν το γυρίζεις; τ' είσαι, βρε δυστυχισμένε;
μήπως τάχα Λαισποδία (143) [στραβοπόδαρο] σε λένε;
Η δημοκρατία, κύττα! κύττα που μας καταντά!
πρέσβυ να χειροτονήσουν οι θεοί κι' αυτόν κοντά!

_(Ο Τριβαλλός, μηδέν εννοών, στρέφεται εδώ και εκεί ο Ποσειδών τον κρατεί αποτόμως). _

Μην κουνιέσαι, λέω, σκάσε! [γιατί μέσ' στον ουρανό]
βάρβαρον θεό δεν είδα από σένα πίο τρανό.
— Τι θα κάνουμ' Ηρακλή μου;

ΗΡΑΚΛΗΣ

Άκουσε το: εάν τύχη
και βρεθή μπροστά μου εκείνος που μας έφραξε με τείχη
σου το λέω : θα τον πνίξω [κ' όπως θέλουν ας τον λένε].

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Στάσου, βρε ευλογημένε!
μας εκλέξανε για πρέσβεις και μας έστειλαν εδώ
για ειρήνη.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Θα τον πνίξω δυο φορές, σαν τον ιδώ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

(εισέρχεται, προσποιούμενος ότι δεν προσέχει εις τους παρόντας και λέγει εμφιατικώς προς τον ακολουθούντα αυτόν Ευελπίδην :)

— Πάρε συ για το φαί μας τα μυρουδικά στο χέρι·
— πάρε συ τον τυροτρίφτη· άλλος το τυρί να φέρη,
κι' ας τρέξη άλλος πάλι
τη φωτιά να πάη να βάλη.

_(Οι θεοί παρατηρούν αλλήλους με έκφρασιν λαιμαργίας και πείνης). _

ΠΟΣΕΙΔΩΝ_(προχωρών και υποκλίνων)_

Τρεις θεοί εδώ μιλούμε
και τον άνδρα χαιρετούμε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

θα ξύσω τα μυρουδικά.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Τι κρέατα 'ν' αυτά;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αυτά; Πουλιά επαναστατικά
που τα καταδικάσανε τα όρνεια τα δημοτικά
γιατί επαναστατήσανε.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Γιατί με τα μυρουδικά
τα περιχίεις;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ _ (προσποιούμενος έκπληξιν) _
Ω Ηρακλή! καλώς τον! Τι συμβαίνει;

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Πρέσβεις 'ς εσένα ήλθαμεν απ' τους θεούς σταλμένοι
να παύση αυτός ο πόλεμος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

(στρέφων τα νώτα και αποτεινόμενος προς τον υπηρέτην)

Λάδι, μωρέ, δεν έχει
το λαδικό;

ΗΡΑΚΛΗΣ

Πολύ σωστά: πρέπει παχύ να τρέχη
το λίπος από τα πουλιά.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

[Ακούστε με κ' εμένα]:
κέρδος από τον πόλεμο δεν έχουμε κανένα·
μ' αν γίνετε με τους θεούς και με τον Δία φίλοι,
στους βάλτους σας πολύ νερό βροχήσιο θα σας στείλη,
και θα περνά γαλήνια η κάθε σας ημέρα·
γι' αυτό και πληρεξούσιοι εφθάσαμ' εδώ πέρα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Εμείς δεν πρωταρχίσαμε τον πόλεμο μαζί σας·
μ' αν ην' η θέλησί σας
τώρα σπονδή θα γίνη,
αν να τα πάμε θέλετε με τη δικαιοσύνη.
Νά, τούτο είν' το δίκηο μας : Ο Ζευσ πρέπει ν' αφήση
κάθε αρχή, και στα πουλιά να την ξαναγυρίση·
έτσι κ' η συμφιλίωσι θα πάη με το καλό,
και στο τραπέζι τούτο εδώ τους πρέσβεις προσκαλώ.

ΗΡΑΚΛΗΣ

[Για το τραπέζι εμίλησε:] αυτό αρκεί 'ς εμένα :
Ψηφίζω.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Τ' είπες, δύστυχε; τάχεις λοιπόν χαμένα,
κ' η λιχουδιά σε δέρνει;
ποιός γυιός απ' τον πατέρα του την εξουσία παίρνει;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τι λες! αλήθεια; κι' από που θάχετε τέτοια χάρι
σαν έχουν κάτω τα πουλιά την εξουσία πάρη;
Νά, δεν κυττάτε τώρα
όπου κρυμμένοι άνθρωποι στις γης την κάθε χώρα,
σκύφτουνε και σας κάνουνε σωστή επιορκία;

Και όμως, αν με τα πουλιά κάνετε συμμαχία,
στον Δία και στον κόρακα όρκο κανείς αν κάνη
κ' επιορκή, ο κόρακας το μάτι θα του βγάνη.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Ω, μα τον Ποσειδώνα! ναι, τα λες πολύ καλά.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Έτσι μου φαίνεται κ' εμέ.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ _ (προς τον Τριβαλλόν)_

Τι λες και συ, [κρεμανταλά];

ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ

«Ναβαισατρού» (144)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νά, βλέπετε; Κι' αυτός το παραδέχεται.

Μα τώρα, [για προσέχετε]

ν' ακούσετε κ' έν' άλλο,

που θα πιτύχετ' απο μας, καλό πολύ μεγάλο :

Αν άνθρωπο, υποσχεθή 'ς ένα θεό θυσία,

και ύστερα την αρνηθή από φιλαργυρία

και λέγοντας πως ο θεός την κάκια δεν βαστάει,

εμείς θα το πληρώνουμε αυτό που θα χρωστάη.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Και με ποιόν τρόπον; για να ιδώ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Όταν ο άνθρωπος αυτός

τα χρήματά του θα μετρά, ή και θα κάθεται γδυτός

μέσ' στο λουτρό, απάνω του θα πέφτη ένα ξεφτέρι

και δυο αρνιών αντίτιμο θ' αρπάζη να σας φέρη.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Εγώ λοιπόν απ' όλους σας ψηφίζω πρώτα-πρώτα

να ξαναπάρουν τα πουλιά την εξουσία.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Ρώτα

να ιδής τι λέει κ' ο Τριβαλλός.

ΗΡΑΚΛΗΣ _ (προς τον Τριβαλλόν)_

Τι λες εσύ; βρε βλάκα;

ξαναγκαρύζεις μια φοράν ακόμη, αι;

ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ

«Σαυνάκα

βακταρικρούσα»

ΗΡΑΚΛΗΣ _ (προς τον Ποσειδώνα)_

Δέχεται και κάτι παραπάνω.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

'Σαν είσθε σύμφωνοι εσείς, κ' εγώ το ίδιο κάνω.

ΗΡΑΚΛΗΣ _ (προς τον Πεισθέταιρον) _

Κ' εγώ μαζί σου συμφωνώ
εσύ να πάρης την αρχή από τον ουρανό.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μα το θεό, θυμήθηκα κι' αυτό: όταν στο Δία
θα παραδώσω μια φορά την Ήρα για συμβία,
[θάνε συμφωνημένα]
να δώση τη Βασίλεια την κόρη του 'ς εμένα.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ _ (ειρωνικώς) _

Χεμ! τότε η ευγένεια σου φιλιώσει δε θέλει — -

_ (Προς τους λοιπούς) _

και πάμε στη δουλίτσα μας.

_ (Στρέφεται να φύγη) _

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κ' εμένα δεν με μέλει,

_ (Προς τα παρασκήνια) _

— Μάγερα! φτιάσε πειο γλυκειά τη σάλτσα σου ακόμα.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Ευλογημένε Ποσειδών, πώχεις κ' ανθρώπου στόμα,
για μια γυναίκα σήμερα εμείς θα πολεμήσουμε;
πού πας;

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Και τι θα κάνουμε λοιπόν;

ΗΡΑΚΛΗΣ

Να συμφωνήσουμε.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Φτωχέ! σε κοροϊδεύουνε· δεν τώχεις καταλάβη;
μ' αυτά που θέλεις γίνεται στον εαυτό σου βλάβη·
γιατί, όταν πεθάνη ο Ζευς και του αρπάξουν τούτοι
το σκήπτρο, συ θάσαι φτωχός· το χρήμα και τα πλούτη
-θάναι δικά σου, μια φορά που ο Ζευς θενά πεθάνη.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αλλοίμονο και τρις αλλοί! σοφίσματα που βγάνει!

_ (Προς τον Ηρακλέα, λαμβάνων αυτόν ιδιαίτερος) _

Για έλα τώρα πειο κοντά, που έχω κάτι να σου ειπώ.

_ (Κατ' ιδίαν προς αυτόν) _

Ο θεϊός σου σε φούσκωσε ραδιουργίες, πω, πω, πω!
συ είσαι νόθο του παιδί, και λέει ρητά ο νόμος
πως ούτε 'ς ένα τόσο δα δεν θάσαι κληρονόμος. (145)

ΗΡΑΚΛΗΣ

Νόθος εγώ! τι λες;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

-Εσύ· από γυναίκα ξένη
σ' εγέννησε. Κ' η Αθηνά δεν είχε γεννημένη
από τον Δία; τίποτα για κείνη δεν θ' αφήσουνε
τα γνήσια ταδέλφια της, που θα κληρονομήσουνε.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Μα πώς; κιάν ο πατέρας μου, πεθαίνοντας, θελήση
'ς εμέ, το νόθο του το γυιό, τα χρήματα ν' αφήση;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Το εμποδίζει όμως
το πράμ' αυτό ο νόμος.
Πρώτος κ' αυτός ο Ποσειδών, που σ' ερεθίζει τώρα,
θα σου ζητή τα χρήματα από την ίδιαν ώρα,
και θα σου λήη γνήσιος πως είχε αδελφός.
Ο Σόλων 'ς ένα νόμο του το λέει κ' αυτό σαφώς :
«Ο νόθος δεν έχει καμμιά
μερίδα στην κληρονομιά
μπροστά στα γνήσια παιδιά· κ' αν γνήσιος δεν είν κανείς,
τα παίρνουνε τα χρήματα οι πειο στενοί οι συγγενείς».

ΗΡΑΚΛΗΣ

Όστ' από του πατέρα μου τα χρήματα, για μένα
δεν θ' απομείνη δηλαδή μερίδιο κανένα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ναι, μα τον Δία, τίποτε. Μα πες μου έτσι σ' άφησε
ως τώρα ο πατέρας σου; δεν σ' επολιτογράφησε;

ΗΡΑΚΛΗΣ

Ακόμα· και μου φάνηκε παράξενον ως τώρα...

_(βλέπει, αγρίως προς τον ουρανό).-

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τι χάσκεις, βλέποντας με οργή την πατρική σου χώρα;
[Άκου και τούτο ακόμα :]
να μείνης αν παραδεχθής με το δικό μας κόμμα,
εγώ σε κάνω βασιλιά,
και θα τηλώνης την κοιλιά
με των πουλιών τα γάλα.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Εγώ τα βρίσκω όλ' αυτά τα δίκη σου μεγάλα,
κι' αυτήν την κόρη που ζητείς, εγώ στην παραδίνω.

(προς τον Ποσειδώνα)

Και συ τι λες;

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Δεν δέχομαι· την ψήφο μου δεν δίνω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ε, τώρα η απόφασίς απέμεινε στον Τριβαλλό.

(Προς τον Τριβαλλόν)

Και συ, τι λες, [παρακαλώ;]

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Ω μ ό ρ φ α ι ν α - κ ο ρ ί τ σ α ι ν α - μ ε γ ά λ α - β α σ ι λ η ά -
τ ο - δ ί ν ω - σ τ ο - π ο υ λ ι ά. (146)

ΗΡΑΚΛΗΣ

Την παραδίνει λέει κ' αυτός.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Δεν είπε αυτό που λες·
αν τέτοιο πράμα ήθελε, θάκανε πηδησιές πολλές
και τσίρι-τσίρι θάλεγε σαν χελιδόνι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

[Στάσου!
στα λόγια τα δικά σου]
και τούτος είνε σύμφωνος· κ' αυτός την κόρη εκείνη
στα χελιδόνια δίνει.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Τι να σου ειπώ, που τάχετε μαζί συμφωνημένα,
κ' εγίνατ' όλοι ένα·
και τώρα αφού σύμφωνοι θελήσατε να μείνετε,
εγώ δεν λέω τίποτε.

ΗΡΑΚΛΗΣ _ (προς τον Πεισθέταιρον)_

Ότι μας είπες γίνεται.
Έλα λοιπόν, πάμε μαζί στον ουρανό τρεχάλα
την κόρη τη Βασίλεια να πάρης κι' όλα τάλλα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

_(δεικνύων τα σφαγμένα πτηνά).-

Όστε και τούτα τα πουλιά έγκαιρα τάχα σφάξη
για το τραπέζι, που απαιτεί του γάμου μου η τάξι.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Ε, τώρα σεις πηγαίνετε· εγώ θα μείνω πίσω
ετούτα εδώ τα κρέατα να κάτσω να τα ψήσω.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Να ψήσης συ τα κρέατα, κ' εμείς να πάμε μόνοι!
Πολύ μεγάλη λιχουδιά το πράμα φανερώνει.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Μα έτσι, όπως κρίνω...
τι να σου ειπώ; καλήτερα μου φαίνεται να μείνω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ας έλθη ένας κοντά μου
για να μου φέρη γρήγορα το φόρεμα του γάμου.

_(Εξέρχεται ακολουθούμενος υπό του Ευελπίδου Ποσειδώνος, Ηρακλέους και Τριβαλλού). _

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΧΟΡΟΣ

Στας Φανάς (147) κοντά, που βγαίνει της Κλεψύδρας (148) το νερό,
το γλωσσοθρεμμένο γένος βρίσκεται το πονηρό,
όπου σπέρνουν και θερίζουν και τρυγάνε με της γλώσσες
οι συκοφαντίες τόσες.

Φίλιππ' είνε και Γοργία, (149) γέννημα βαρβάρου γένους,
κ' έτσι από τους Φίλιππους τούτους τους γλωσσοθρεμμένους
εις της Αττικής τη χώρα,
[όταν κάνουνε θυσίες], κόβουνε της γλώσσες τώρα
κ' απ' τα σπλάγχνα της χωρίζουν
[που κ' εκείνα τα βρωμίζουν!]

_(Εισέρχεται ο Αγγελος Γ') _

ΣΚΗΝΗ ς'.

ΧΟΡΟΣ — ΑΓΓΕΛΟΣ Γ'

ΑΓΓΕΛΟΣ Γ'

Ω γένος απερίγραπτο και τρισμακαρισμένο,
καλότυχα πουλιά!
στα ευτυχισμένα μέρη σας τώρα τον νηοφερμένο
δεχθήτε βασιλιά.
Τέτοιος προβάλλει, που κανείς τη λάμψη του ως τώρα
δεν θάχε ιδωμένη
σε άστρο μυριοφώτιστο, στων ουρανών τη χώρα
τη χρυσοφωτισμένη.
Στο χέρι κεραυνό κρατεί, σαγίτα φτερωμένη
κ' έχει γυναίκα συντροφιά,
που η λάμψις η μακρόλαμπη του ήλιου δεν της βγαίνει
στην αμολόγητη ωμορφιά.
Άφραστες χύνοντ' ευωδιές από τα βάθη τουρανού —
ώ τι ωραίο πράμα!
κ' η αύρες παιγνιδίζουνε με της πλεξίδες του καπνού
που αφίνει το θυμίαμα.
Νά τος, που έφθασεν εδώ' ας ανοιχθή ακόμα
γι' αυτόν το καλορροϊζικο και θείο της Μούσας στόμα.

ΧΟΡΟΣ

Ανάβαινε και κάνε τόπο,
άλλαξε θέσι, άλλαξε τρόπο,
και πέτα. γύρω, πουν' ενωμένοι
ευτυχισμένος μ' ευτυχισμένη!
Ω, ω! τι νηάτα! ω, ω! τι κάλλη!

σου κάνουμ' όλοι
δόξα μεγάλη,
με τέτοιο γάμο 'ς αυτήν την πόλι!
Μεγάλη τύχη τον περιμένει
τον άνδρ' αυτόν
από τα γένη
των φτερωτών
Ψάλετε γάμου τραγούδια χίλια
στον άνδρα τούτον και στη Βασίλεια.

(Ημίχορος)

Τέτοια τραγούδια εκοίμισαν σε περασμένο χρόνο
την Ήρα την Ολύμπια μέσ' στου Διός την αγκαλιά,
θεών μεγάλου βασιληά
με τον ψηλό το θρόνο.
Υμέναιε! Υμέναιε! — Κι' ο Έρωτας παρέκει
στους δυο τους παραστέκει, (150)
ο χρυσοφτέρωτος θεός,
που των αλόγων τα λουριά τα ελαστικά τραβούσε
κ' ως μάρτυρας περνούσε.
— Υμέναιε! υμέναιε! — στους γάμους Ήρας και Διός!

_(Βρονταί και αστραπαί. Εισέρχεται ο Πεισθέταιρος περιβεβλημένος
πορφύραν- — άνωθεν του πτερώματος — οδηγών την Βασίλειαν διά της δεξιάς και
εις την αριστεράν κρατών κεραυνούς. Ακολουθεί και ο Ευελπίδης). _

ΣΚΗΝΗ Γ΄.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ - (ΒΑΣΙΛΕΙΑ) και οι ανωτέρω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Οι ύμνοι μ' ευχαρίστησαν και τα τραγούδια τα πολλά
κ' αυτά τα λόγια τα καλά.
Έλα, μιν ωδή καλή
για το βρόντημά μου πες,
που η γη το αντιλαλεί,
ψάλε και της φλογισμένες του Διός της αστραπές,
κ' ύμνους ο καθείς ας πλέκη
στο λαμπρό το αστροπελέκι.

ΧΟΡΟΣ

'Ω φως της αστραπής τρανό και χρυσωμένο!
ώ του Διός σπαθί, άφθαρτο, πυρωμένο!
ώ συ, που αντιλαλείς και μέσ' στις γης το χώμα
και φέρνεις τη βροχή, και συ βροντή ακόμα,
οπού με σένα εδώ ταράζει τούτος τώρα
της γης την κάθε χώρα.

(Προς τον Πεισθέταιρον)

Κράτησε τώρα όλα αυτά να βασιλεύης μόνος σου,

και την Βασίλεια του Διός για σύντροφο στο θρόνο σου.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τους γάμους μου γιορτάστε τώρα,
σύντροφα γένη φτεροφόρα,
στου Διός μέσα το παλάτι
κ' εκεί στου γάμου το κρεββάτι.

(Προς την Βασίλειαν)

Άπλωσ', ευτυχισμένη, με χαρά
το χέρι σου [το τρυφερό],
πιάσε με απ' τα δυο μου τα φτερά
κ' έλα να στήσουμε χορό,
κ' ελαφρά θα κατορθώνω
στα ψηλά να σε σηκώνω.

_(Η Βασίλεια τον λαμβάνει, εκ της πτέρυγος και χορεύει μετ' αυτού, ενώ ταυτοχρόνως συνοδεύουσι βρονταί και αστραπαί καθώς και τα ποικίλα άσματα των πτηνών, όπως εις το τέλος της α' πράξεως). _

ΧΟΡΟΣ

Τραλαλά! εμπρός! Παιών!
τραλαλά! τη Νίκη ψάλε!
απ' τα γένη των θεών
πειο λαμπρέ και πειο μεγάλε!

ΑΥΛΑΙΑ

Η Σειρά των Αρχαίων Ελλήνων Συγγραφέων των Εκδόσεων Φέξη, υπήρξεν ένας σταθμός στα ελληνικά χρονικά. Για πρώτη φορά προσφερόταν συστηματικά στο Ελληνικό αναγνωστικό κοινό, η αρχαία ελληνική σκέψη (ιστορία, φιλοσοφία, ποίηση, δράμα, δικανικός και πολιτικός λόγος) σε δημιουργικές μεταφορές της, από τους άριστους μεταφραστές του τόπου, στην πιά σύγχρονη μορφή που πήρε, εξελισσόμενο, το γλωσσικό της όργανο. Ο Όμηρος, οι Τραγικοί κι ο Αριστοφάνης, ο Ηρόδοτος, ο Θουκυδίδης, ο Πλάτων, ο Ξενοφών, ο Αριστοτέλης, ο Θεόκριτος, ο Θεόφραστος, ο Επίκτητος, ο Πλούταρχος, ο Λουκιανός κλπ προσφέρονται και σήμερα, στις κλασικές πια μεταφράσεις των Πολυλά, Ραγκαβή, Μωραϊτίδη, Κονδυλάκη, Ποριώτη, Γρυπάρη, Τανάγρα, Πολέμη, Καμπάνη, Καζαντζάκη Βάρναλη, Αυγέρη, Βουτιεριδή, Ζερβού, Φιλαδελφέως, Τσοκόπουλου, Σιγούρου, Κ. Χρηστομάνου κλπ. σε μια σύγχρονη σειρά εκδόσεων βιβλίου τσέπης, πράγμα που επίσης γίνεται για πρώτη φορά, συστηματικά, στην Ελλάδα.

Η κωμωδία αυτή αποτελεί σάτιρα της πολιτικής και κοινωνικής διαφθοράς και σκώμμα εναντίον των θεωριών για καινούργια πολιτεύματα. Ο μύθος πλέκεται γύρω από δύο αθηναίους πολίτες που πάνε στα πουλιά για να ιδρύσουν εκεί μια νέα πολιτεία.

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΑΝΑΤΥΠΩΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

ΑΘΗΝΑΙ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 36
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΤΣΙΜΙΣΚΗ 61

- 1) Ο Εξηκεστίδης ήτο ξένος και είχε πολύ ταξιδεύσει, αναφέρεται δε παρ' άλλους και ως κιθαρωδός και πυθιονίκης.
- 2) «Ο πινακοπόλης Φιλοκράτης» : αντί του «Ορνεοπόλης», διότι τα πτηνά επώλουν επί πινακίων.
- 3) Ο Τηρέυς, υιός του Άρεως και της νύμφης Βυστωνίδος, βασιλεύς της Θράκης, ήλθεν εις βοήθειαν του βασιλέως της Αττικής Πανδίωνος, πολεμούντος κατά του Λαβδάκου. Νυμφευθείς εν Αθήναις την Πρόκνην, θυγατέρα του Πανδίωνος, εγέννησεν εξ αυτής τον Ίτυν. Μετά τινα όμως χρόνον, αγαπήσας την αδελφήν της συζύγου του Φιλομήλαν, ητίμασεν αυτήν, αποκόψασα κατόπιν την γλώσσαν της διά να μη προδώση το έγκλημά του. Εκείνη όμως κατορθώσασα ν'ανακοινώση τούτο εις την αδελφήν της, διά κοινής συμφωνίας έσφαξαν τον Ίτυν προς εκδίκησιν και τον παρέδωκαν εις τον Τηρέα ως φαγητόν. Δια τα εγκλήματα ταύτα ετιμωρήθησαν αι μεν γυναίκες μεταμορφωθείσαι εις Αηδόνα και Χελιδόνα, ο δε Τηρέυς εις Έποπα (Τσαλαπετεινόν) καταδιώκοντα αυτάς. Τον Έποπα τούτον (Τηρέα) έρχονται αναζητούντες οι ανωτέρω δύο Αθηναίοι.
- 4) Θαρρελλίδης : Αθηναίος διακωμωδούμενος ως μικρόσωμος.
- 5) Εννοεί τον Ακέστορα, τραγικόν ποιητήν, όστις εκαλείτο και Σάκκας, ως ξένος· οι Σάκκαι ήσαν έθνος της Θράκης, ή κατ' άλλους νομαδικάι φυλαί, διαιτώμεναι μεταξύ των ορέων Ιμάου και Παροπαμίσου εν Ασία.
- 6) Τα αναγκαιούντα διά την θυσίαν επί τη ιδρύσει νέας πόλεως.
- 7) Αναφέρει την Λιβύαν, ή ως βρίθουσαν ορνέων, ή διότι οι Λίβυες εθεωρούντο βάρβαροι και δειλοί· η δευτέρα υπόθεσις είνε και η ορθότερα, δικαιολογουμένη και υπό της πλαστής λέξεως «Υποδεδιώς» (φοβιτσάρης).
- 8) Εικάζεται ότι διά της λέξεως «φασιανικός» υπονοεί τους συκοφάντας.
- 9) Ενταύθα ο Αρ. παίζει με την λέξιν τ ρ ο χ ί λ ο ς, την οποίαν λαμβάνει εκ της αφηγήσεως του πτηνού, τ ρ έ χ ο ν τ ο ς διά την υπηρεσίαν του αυθέντου του, ήτοι: «ΤΡ. τρέχω.... τρέχω.... ΕΥΕΛ. Τ ρ ο χ ί λ ο ς, όνις ουτοσί".
- 10) Εννοεί τον «Τηρέα» τραγωδίαν του Σοφοκλέους, εις την οποίαν ο ποιητής επαρουσίασεν αυτόν και την Πρόκνην ως απωρνηθωμένους.
- 11) Οι ηλιασταί ήσαν δικασταί του μεγάλου εν Αθήναις δικαστηρίου της Ηλιαίας, το ποίον έλαβε το όνομα τούτο, διότι οι δικασταί συνεδρίαζον υπό τον Ήλιον.
- 12) Κραναός : αρχαίος βασιλεύς των Αθηνών, εξ ου και το παλαιόν όνομα της πόλεως.
- 13) Ο Σκελλίας είχεν υιόν καλούμενον Αριστοκράτην, ο δε Ευελπίδης παίζει με την λέξιν ενταύθα, προς μεγαλειτέραν έμφασιν του κατά των αριστοκρατών μίσους του.
- 14) Πεποιημένη λέξις, σατυρίζουσα τους καλλωπιστάς
- 15) Εννοεί την Ευδαίμονα Αραβίαν.
- 16) Ναυς, μεταφέρουσα τους προσαγομένους εις δίκην. Κατά την εποχήν

εκείνην η Σαλαμινία είχε αποσταλή εις Σικελίαν διά να επαναφέρει τον Αλκιβιάδην, κατηγορούμενον επί ιεροσυλία. Η ναυς αύτη ήτο προωρισμένη γενικώς διά την υπηρεσίαν της Δημοκρατίας, ενώ η Πάραλος διετίθετο κυρίως διά τας θρησκευτικάς ανάγκας.

17) Πόλις της Πελοποννήσου πλησίον της Τριφυλίας· λέγεται, δε ότι ονομάσθη ούτως, ως ορεινή και καλυπτομένη από πέτρας ποικιλοχρώμους και διαλεύκους, διδούσας εις αυτήν την όψιν λεπριώντος σώματος. Το κυρίως όνομα της πόλεως είχε το Λέπρε(ι)ον ουδέτερον και ουχί αρσενικόν.

18) Τραγικός ποιητής λεπρός.

19) Παίζει με την λέξιν· ο Ποούντιος ήτο Αθηναίος σκηνηρός, μονόφθαλμος και συκοφάντης, ως εξ ανάγκης επεξηγείται και εν τω κειμένω μου διά προσθέτων στίχων, προς ευκολωτέραν κατανόησιν του λογοπαιγνίου κατά την από σκηνης διδασκαλίαν του έργου.

20) Υπονοεί την κυκλοφορίαν των εκ Χίου κιβδήλων νομισμάτων, την διαφθοράν των ηθών και τας ψευδείς κατηγορίας των συκοφαντών.

21) Κίναιδος δειλός, γαστρίμαργος και πονηρός.

22) Σατυρίζει την τάσιν των Αθηναίων προς τον αποικισμόν.

23) Εννοεί τον λιμόν των Μηλισίων κατά την εποχήν του Πελοποννησιακού πολέμου, πολιορκηθέντων υπό του Αθηναίου Νικίου.

24) Αποτείνεται προς την Αηδόνα (Πρόκνην) συμφώνως με την προηγουμένην μου [υποσημείωσιν αρ. 10]

25) Οι Μήδοι εταξίδευον επί καμηλών.

26) Ο Φιλοκλής ήτο τραγικός ποιητής, γράψας και αυτός τραγωδίαν «Τηρέα» προ του Σοφοκλέους· τούτο εννοεί λέγων, ότι και ο έτερος Έποψ είχε πατέρα τον Φιλοκλή

27) Εις την οικογένειαν ταύτην τα ονόματα Καλλίας και Ιππόνικος ενηλλάσσοντο από πατέρων εις τέκνα· ο Καλλίας ήτο ο λεγόμενος δαδούχος, άσωτος και σπάταλος της πατρικής περιουσίας, μητρυίος του Περικλέους και πατήρ της Ιππαρέτης, συζύγου του Αλκιβιάδου.

28) «Κατωφαγός» πεποιημένη λέξις εκ του καταφαγός, κατάτρωγαν τα πάντα, την οποίαν απέδωκα διά της συγχρόνου φαταούλας.

29) Πολυφάγος, και ρίψασπις κωμωδούμενος εις τας Νεφέλας (στ. 353) και εις την Ειρήνην (στ. 1254) ως και κατωτέρω.

30) Οι Κάρες κατόκουν επί λόφων, πρώτοι δε έκαμον χρήσιν λοφίων, εξ ων και «λόφοι καρικοί».

31) Αθηναίος κουρεύς, αναφερόμενος και υπό του Πλάτωνος εν Σοφισταίς: «το Σποργίλου κουρείον, έχθιστον τέγος».

32) Στρατηγός ως ανωτέρω, περίφημος καταστάς διά τας μηχανάς τας οποίας μετεχειρίσθη διά να εκπολιορκήση την Μήλον.

33) Η Πρόκνη ήτο θυγάτηρ Αθηναίου βασιλέως, ως είπον εν [υποσημείωση 3.]

34) Ενταύθα παίζει με την λέξιν «Ορνεαί», όπως θα έλεγέ τις «αποθανείν εν Πλαταιαίς» τούτο δε εμφανίζεται και εκ της αστείας βεβαιώσεως, ότι θα εθάπτοντο και δημοσία δαπάνη ως ήρωες εις το Κεραμεικόν, ένθα οι Αθηναίοι κατά την μαρτυρίαν των Μενεκλέους και Καλλικράτους, έθαπτον τους πίπτοντας εις τας μάχας, σημειούντες επί κίονος την μάχην και την εποχήν του θανάτου. Άλλως, Ορνεαί ήσαν και πόλεις της Αργολίδος, αναφερόμεναι, παρ' Ομήρω, ένθα εγένετο και μάχη μεταξύ Λακεδαιμονίων και Κορινθέων.

35) Οι διάφοροι παλιοί σχολιαστές εις το χωρίον τούτο αποδίδουσι διαφόρους σημασίας· η πλειότερον όμως προσεγγίζουσα προς την έννοιαν του κειμένου είναι ότι ο Αρ. υπαινίσσεται μαχαιοποιόν τίνα εν Αθήναις. Παναίτιον καλούμενον, ο οποίος, βραχύσωμος ων ευρίσκετο εις διαρκή διάστασιν με την γυναίκα του υψηλόσωμον ούσαν· είχαν δε συνθηκολογήση ενώπιον φίλων να μη κακοποιή αυτόν κατά τινά ώραν της συζυγικής συναντήσεώς των. Εν τούτοις ο παραλληλισμός ενταύθα είνε ανάστροφος, καθόσον τα πτηνά, ως μικροσωμότερα των ανθρώπων, παραλληλίζονται μάλλον προς τον νανοφνή μαχαιοποιόν παρά προς τους δύο Αθηναίους. Πιθανόν ο ποιητής να παίξη διά της αναστροφής.

36) Αισώπειος μύθος μη σωζόμενος· αναφέρεται εις τας παροιμίας του Αποστολίου. (Ραγκαβής).

37) Κεφαλαί, δήμος της Αττικής (Ακαμαντίδος φυλής). Ενταύθα είνε λογοπαίγνιον.

38) Εννοεί ότι ο δρυοκολάπτης αρέσκεται, να σκάπητη την δρυν, ιερόν δένδρον του Διός.

39) Ο πετεινός εκαλείτο και «Περσική όρνις» αλλαχού δε και Μήδος. [Λίγο πριν την υποσημείωση 25]. Μεγάβυζος ήτο σατράπης των Περσών περίφημος διά την κατάκτησιν της αιγυπτίας Μέμφιδος.

40) Το έριον της Φρυγίας Αγκύρας και Λαοδικείας εθεωρείτο εκλεκτότερον όλων των άλλων.

41) Την δεκάτην ημέραν από της γεννήσεως παιδιού οι γονείς παρέθετον γεύμα εις φίλους και συγγενείς και έθετον το όνομα.

42) Αλιμούς: χωρίον της Αττικής πέραν του Φαλήρου Λεοντίδος φυλής

43) Ικτίνος: η εμφάνισις του Ικτινού εχαιρετίζετο διά γονυκλίσεων ευχαριστίας, ως προσημαίνουσα το έαρ. Ενταύθα ο Αρ. παίζει παραβάλλων τον νυκτοκλέπτην με το αρπακτικόν όρνεον.

44) Τους οβολούς οι πτωχοί, ελλείψει θυλακίων, εκράτουν μεταξύ των οδόντων, ότε μετέβαιναν εις την αγοράν δι' οψώνιον.

45) «Κόκκυ, ψωλοί πεδίονδε» : όπως και εν τω κειμένω παρεισήγαγον την σχετικήν εξήγησιν, η παροιμία προήλθεν εκ του ότι οι θερισταί, διά τον καύσωνα του θέρους, εξήρχοντο γυμνοί εις τους αγρούς προς θερισμόν.

46) Στρατηγός Αθηναίος, κλέπτης, πανούργος και δωροδόκος.

47) Εννοεί το σκήπτρον· λέγει δε κεφαλήν, διότι τα αφιερωμένα εις έκαστον θεόν όρνεα ετίθεντο επί της κεφαλής αυτών.

- 48) Ετίθετο εις τας χείρας του Απόλλωνος ο ιέραξ ως μαντικόν όρνεον.
- 49) Μάντις, εις ον αποδίδεται και η αποικία των Αθηναίων εις Σύβαρην της Ιταλίας.
- 50) Μυθολογικά πτηνά, λαβόντα μέρος εις την γιγαντομαχίαν κατά των θεών
- 51) Αλόπη, ήτο θυγάτηρ του Κερκύονος· Σεμέλη, η μήτηρ του Βάκχου, Αλκμήνη δε σύζυγος του Αμφιτρύωνος και μήτηρ του Ηρακλέους.
- 52) Κάθε πτηνόν υδροχαρές.
- 53) Δια την αδηφαγίαν του πτηνού.
- 54) Ούτω μετέφρασα το «ορχίλος όρνις», πλαστήν και ταύτην λέξιν, προς χαρακτηρισμόν της ασελγείας του Διός.
- 55) «Σέρφον ενόρχην»: σέρφος κατ' άλλους σπέρμα, κατ' άλλους δε ζών μικρόν, όπερ και το ορθότερον.
- 56) Υπαινιγμός διά την κατάπτωσιν του θρησκευτικού φρονήματος, αποδών αυτήν και εις το γήρας των θεών.
- 57) «Κριώθεν»: γράφεται, και Θρήθεν, από τον δήμον της Οινηίδος φυλής. Κριώθεν δε της φυλής Αντιοχίδος.
- 58) Σ. Μ. Εις το σημείον τούτο πρέπει να θεωρηθή λίγον το Β' μέρος, προκειμένου περί παραστάσεως. Εν τούτοις ωραιότερα και αρχαιοπρεπεστέρα θα ήτο η παράστασις, εάν δεν κατέπιπτεν η αυλαία, αντί δε του διαλείμματος εξετελούντο τα χορικά και αι παραβάσεις υπό τον ήχον του αυλού.
- 59) Πρόδικος, σοφιστής Κοίος την καταγωγήν γράψας περί φύσεως και αρχής των πραγμάτων.
- 60) Νυκτοκλέπτης πολλαχού αναφερόμενος.
- 61) Η Ρέα, σύζυγος του Κρόνου και μήτηρ των θεών θεότης ορεινή.
- 62) Φρύνιχος ο Πολυφράδμονος ήτο τραγικός ποιητής, θαυμαστός διά την αρμονίαν των στίχων του. Υπήρξαν τέσσαρες φέροντες το όνομα τούτο: εις υποκριτής, εις κωμικός, εις στρατηγός, περί του οποίου ο Αρ. ομιλεί εν Βάτραχιοις και ο ανωτέρω.
- 63) «Πλήκτρον» : τούτο ήτο έμβολον χαλκού εφαρμοζόμενον εις το ράμφος των αλεκτρονών κατά τας αλεκτρονομαχίας.
- 64) Ο Σπίθαρος εκωμωδείτο ως βάρβαρος και Φρυξ, χαβάς και ο Φιλήμων, ο δε Εξηκεστιδής ως Καρ, ως και αλλαχού [γραμμή έργου με υποσημείωση 1].
- 65) Λογοπαίγνιον : Εις τον στίχον του κειμένου «φυσάτω π ά π π ο υ ς παρ' ημίν, και φανούνηται φράτορες» ο Αριστοφάνης παίζει με την λέξιν «πάππος», η οποία, κατά τον Ευφρόνιον, είνε πτηνού όνομα, γνωστού τότε, το οποίον μετέφερον εις την ανωτέρω σημασίαν. Η «φρατορία» ήτο τρίτη κατηγορία της φυλής.
- 66) Αγνωστος κατά τον αρχαίον Σχολιαστήν· κατ' άλλους εις των Ερμικοπιδών ή υιός τοιούτου, όπερ και πιθανώτερον.

- 67) Ποταμός της Θράκης, πηγάζων εκ της Ροδόπης.
- 68) Πολεμιστής και λόγιος «κατασημονών των στρωμάτων, διό και χεσάς ελέγετο (ο Σχολιαστής).
- 69) Ούτος κατά τον Σχολιαστήν έπλεκε κατ'αρχάς περικαλύμματα φιαλών από βέργας, κατόπιν δε υψώθη εις αξιώματα· κατά τον πολυμαθέστατον Α. Ρ. Ραγκαβήν είνε ο αυτός Αθηναίος στρατηγός, όστις κατά το ίδιον έτος - της παραστάσεως των «Ορνίθων» εκυρίευσε την Μυκαλησσόν της Ευβοίας, ένθα και ετραυματίσθη (Θουκυδ. Α, 23: Γ, 75. Ζ, 29. Η, 64), υπήρχε δε και ανδριάς αυτού επί της Ακροπόλεως (Παυσανίας Α, 23).
- 70) Ο Αισχύλος εις την τραγωδίαν του οι «Μιρμιδώνες» αναφέρει συμβολικωτάτην τινά παροιμίαν της Λιβύας : ότι αετός ποτε επληγώθη από βέλος κατεσκευασμένον από τα ίδια πτερά του :
- «... πληγέντ' ατράκτω τοξικώ τον αετόν,
ειπείν ιδόντα μηχανήν πτερώματος :
τάδ' ουχ υπ' άλλων, αλλά τοις αυτών πτεροίς
αλισκόμεθα».
- 71) Όνομα πλαστόν από τας ν ε φ έ λ α ς και τον κ ό κ κ υ γ α.
- 72) Θεαγένης και Αισχίνης ήσαν δύο καυχηματίαι προσποιούμενοι τους πλουσίους· διά τούτο ο πρώτος επωνομάζετο και Κ α τ ι ν ό ς.
- 73) Εν Αθήναις κατ' έτος αι παρθένοι ύφαινον πέπλον διά την πολιούχον Αθηνάν.
- 74) Κωμωδείται πολλαχού παρ' Αρ. ως γυναικώδης και αισχρός.
- 75) Κατά παρωδίαν του π ε λ α σ γ ι κ ό ς, όπως εκαλείτο το βόρειον τείχος της Ακροπόλεως, Κατά τον Δούκαν, π ε λ α γ ι κ ώ ν, εκ του πελάγους.
- 76) Η Άρτεμις εκαλείτο και Κολαινίς ή από Κολαινίου τινός ιερέως, ιδρύσαντος ιερόν της Κολαινίδος Αρτέμιδος, ή από πτηνού τίνος, φέροντος το όνομα κόλαινον.
- 77) Κωμωδούμενος ως ασελγής και κίναιδος, διά τας ασελγείας του πτηνού σπουργίτου.
- 78) Κατά τας θυσίας οι Αθηναίοι ήρχοντο υπέρ εαυτών και των Χίων, οι οποίοι ήσαν πιστοί σύμμαχοί των.
- 79) Εις τους δούλους απηγορεύετο να διατηρούν κόμην.
- 80) Ενταύθα ο Αριστοφάνης παρωδεί τον προς τον Ιέρωνα ύμνον του Πινδάρου, την φιλοκέρδειαν του ποιητού και την ασχολίαν του προς εξύμνησιν των νικητών των αγώνων, ανθρώπων και ίππων.
- 81) Εκ της σωζομένης πινδαρείου στροφής: «Νομάδος σοι γαρ ει Σκύθας πλάτα Στράτων, ος αμαξοφόρητον οίκον ου πέπαται».
- 82) Παρά τοις Σκύθαις εθεωρείτο άδοξος ο μη έχων ή μη κατέχων μεταφορικόν αμάξιον.
- 83) Παλαιότερος ιερεύς, θαυματοποιός, και γράψας χρησμούς.

- 84) Ελέγετο επί πλουσίων πόλεων.
- 85) Η γη.
- 86) Μέτων, περίφημος αστρονόμος και γεωμέτρης.
- 87) Εις τας Αθήνας υπήρχον οι λεγόμενοι Πρόξενοι, επιτετραμμένοι την φιλοξενίαν των ξένων.
- 88) Βασιλεύς της Νίνου, περίφημος διά την τρυφηλότητά του.
- 89) «Επίσκοποι», εκαλούντο οι αποστελλόμενοι ως επιτηρηταί εις τας αποικίας.
- 90) Σατράπης των Περσών, επιδιώκων σχέσεις μετά των δημοσίων αρχόντων διά πλουσίων δωροδοκιών.
- 91) Ολόφυξος, πόλις υπό τον Άθω, εις την οποίαν έστελλον οι Αθηναίοι ψηφίσματα.
- 92) «Οτοτύξιοι» λέξις πεποιημένη εκ του σχετλιαστικού οτοτοί! την οποίαν απέδωκα διά της ανωτέρω λέξεως.
- 93) Μιλήσιος φιλόσοφος άθεος καταδικασθείς εις θάνατον.
- 94) Ίδε [υποσημείωσιν 2]
- 95) Αλέξανδρον εννοεί ίσως τον Πάριν και τα δώρα, άτινα έλαβε παρά της Αφροδίτης.
- 96) Εννοεί τα αργυρά νομίσματα τα φέροντα την γλαύκα.
- 97) Παίζει με τας λέξεις αετός και αέτωμα των ναών.
- 98) Κατά την παράστασιν δύναται να παρευρίσκειται και ο Ευελπίδης εις την σκηνήν, χάριν της ποικιλίας του διαλόγου, εις τον οποίον να λαμβάνη και μέρος, υποκαθιστών τον Πεισθέταιρον εις όσα μέρη σημειούται εν παρενθέσει το όνομά του.
- 99) Οι ανωτέρω ήσαν κομπασταί, μηδέν έχοντες των αποδιδομένων εις εαυτούς· και τούτο διά ν' αποδείξη το ανυπόστατον του τείχους.
- 100) Οι Αιγύπτιοι εκωμωδούντο ως αχθοφόροι.
- 101) Παρά τοις αρχαίοις οι φρουροί εκωδωνοφόρουν επί των τειχών.
- 102) Καλεί αυτήν «πλοίον» διότι ως εκ του αέρος κολπύται το φόρεμα της «περικεφαλαίαν» ή «πέτασον», διότι φέρει επί της κεφαλής κάλυμμα πτερωτόν ως ο Ερμής.
- 103) Περί των δύο τούτων πλοίων εσημείωσα [στην υποσημείωση 16]
- 104) «Τρίαρχος» κατά παρωδίαν του «Τριήραρχος».
- 105) Εις σημείον διαβάσεως, καθόσον οι Πελεκάνοι εφρούρουν τα τείχη.
- 106) «Λικυμνίαις βολαίς»: περί τούτου υπάρχουν δισταγμοί παρά τοις σχολιασταίς· άλλοι λέγουν ότι Λικύμνιός τις είχε κεραυνωθή, άλλοι ότι ήτο εμπρηστής, ο δε Απολλώνιος εις τα επιγεγραμμένα λέγει ότι υπαινίσσεται ο Αρ. ομώνυμον δράμα του Ευριπίδου, εν τω οποίω εισήχθη τις κεραυνοβοληθείς.

- 107) Φράσις ληφθείσα εκ της Νιόβης του Αισχύλου.
- 108) Ιδέ [υποσημείωση 50]
- 109) Σατυρίζει τον Σωκράτην ως ρυπαρόν και πένητα.
- 110) Όνομα κύριον οينوπόλου γνωστού και χολού, εξ ου και η παροιμία «Πέρδικος σκέλος».
- 111) Περί τούτου ιδέ [υποσημείωση 19] Ενταύθα ως άρπαξ και αναιδής.
- 112) Ο Μένιππος εκαλείτο και χελιδών, καθό ιπποτρόφος.
- 113) Αισχρός τις, έχων προεξέχουσιν την κορυφήν της κεφαλής, σατυριζόμενος και εν Θεσμοφοριάζουσιν (στ. 168).
- 114) Πανούργος και φθονερός.
- 115) Η διότι ήτο Αιγύπτιος ούτος, ή διότι είχε μακράς τας κνήμας ως η Αιγυπτία ίβις.
- 116) Μελαγχροινός και ωχρός.
- 117) Ως φλύαρος.
- 118) Κυβιστής και ορτυγοκόπος (άεργος κόπτων κεφαλάς ορτυκιών εις την αγοράν χάριν διασκεδάσεως), ή διότι η κεφαλή του ήτο μαδημένη, ως η του πολεμιστού όρτυγος κατόπιν μάχης.
- 119) «Εοικεν ου ψευδαγγελής είν' άγγελος».
- 120) Έδερν και εκακοποίουν τους πατέρας των, διά να λαμβάνουν τα χρήματά των και να τα σπαταλούν.
- 121) Ποιητής και διθυραμβοποιός, περί ου ο Αρ. και πολλαχού κάμνει λόγον· ενταύθα παρουσιάζεται και ως χωλός.
- 122) «Ωόπ»: κέλευσμα ναυτικόν, διδόμενον εις τους κωπηλάτας διά να παύσουν την κωπηλασίαν.
- 123) Ήτο και ούτος πολύ λεπτός το σώμα και λιπόσαρκος, ως ο Κινησίας· κατ' άλλους και ανόητος διθυραμβοποιός, διδάσκων εις την Κεκροπίαν φυλήν.
- 124) Υπαινίσσεται την γυμνότητα του Συκοφάντου, διότι εις την Πελλήνην της Αχαΐας, κατά τους αγώνας των Ηραίων ή των Ερμαίων ετίθετο ως έπαθλον γλαΐνα.
- 125) «Νησιωτικός» ως συκοφαντών τους κατοικούντας εις τας νήσους και εγκαλών εις δίκας.
- 126) Πλούσιος και ιπποτρόφος. Περί αυτού ιδε και [υποσημείωση 69]
- 127) Εννοεί ράβδον ή μάστιγα μεταξύ των οποίων εφημίζοντο αι Κερκυραϊκαί ως στερεώτεροι.
- 128) Σατυρίζει τον Κλεώνυμον ως ξένον συκοφάντην και ρίψασπιν (ιδε και [υποσημείωση 29]). Η Καρδία ήτο πόλις Θρακική, και ο πολίτης Καρδιανός.
- 129) Νυκτοκλέπτης, πολλαχού αναφερόμενος.
- 130) Λογοπαίγιον: «Εν γ' επενόησας αυτό και προμηθικώς».

131) Η εορτή των Θεσμοφορίων ήτο πενήτημος, διεξήγετο δε εν νηστεία την γ' ημέραν.

132) Τοποθετεί ο Αρ. άνωθεν των θεών βαρβάρους και απολιτίστους θεούς, τους Τριβαλλούς, διά το αστείον και προς συμβολισμόν ίσως της παλαιάς βαρβάρου καταστάσεως του ανθρωπίνου γένους. Οι Τριβαλλοί ήτο βάρβαρος φυλή κατοικούσα εις την Μοισίαν, περί ών ευρίσκει τις πλειότερα και εν τη Ποικίλη Ιστορία του Αιλιανού.

133) Διαβάλλεται πολλαχού ως ξένος και βάρβαρος· ίδε και [υποσημείωση 1].

134) «Εντεύθεν άρα τουπιτριβείης εγένετο»: επροτίμησα την αντίστοιχον σύγχρονον φράσιν «τρίβω την κασσίδα», την οποίαν μετεχειρίσθη και ο Ραγκαβής εν τη μεταφράσει του των «Ορνίθων» τόμ. Ε' Απάντων, σελ 346 στ. 1502).

135) «Η Βασίλεια»: πεποιημένον όνομα, διά του οποίου ενσωματούνται όλα τα αγαθά και η ισχύς του Διός εις γυναίκα.

136) Ως γνωστόν, ο Προμηθεύς έκλεψε το πυρ(την σοφίαν) του Διός και το εδώρησεν εις τους ανθρώπους, διό και ετιμωρήθη προσδεθείς επί του Καυκάσου κλπ.

137) Τίμων ο Μισάνθρωπος, περί ου και πολλαχού αναφέρει ο Αρ. (ίδε και μετάφρασίν μου Λυσιστράτης και Βατράχων).

138) Αι κανηφόροι εις την εορτήν των Παναθηναίων εσκιάζοντο άνωθεν από σκιάδια, τα οποία εκράτουν δούλαι.

139) «Και τον δίφρον γε διφροφόρει τονδί λαβών».

140) Σκιάποδες: γένος μυθολογούμενον ως ζων παρά τον Ατλαντικόν Ωκεανόν προς την διακεκαυμένην ζώνην· κατά Πλίνιον, Στράβωνα και Κτησίαν εβάδιζον τετραποδητί, είχαν δε τους πόδας τόσον πλατείς, ώστε τον ένα τούτων μετεχειρίζοντο και ως σκιάδιον· διά τούτων σατυρίζει τους φιλοσόφους ως ανύχους και «επί σκιάς βαδίζοντας» (Σχολιαστής).

141) Δειλός και καταχραστής, περί ου και εν Λυσιστράτη (στ. 490).

142) Περί τούτου και ανωτέρω [υποσημείωση 116]

143) Στρατηγός κατά Θουκυδίδη [Η'. 86] είχε στρεβλόν τον πόδα και έκρυπτεν αυτόν διά της χλαμύδος του έως κάτω.

144) Μετεχειρίσθην τας αυτάς πεποιημένας φράσεις του κειμένου.

145) Κατά τον νόμον εθεωρείτο εν Αθήναις ως νόθον το εκ γυναικός μη Αθηναίας τέκνον και απεστερείτο της πατρικής κληρονομίας, επροτιμάτο δε τούτου η κόρη εις την κληρονομίαν, και ότε ακόμη δεν υπήρχον γνήσια άρρενα.

146) Απόδοσις της παρεφθαρμένης φράσεως: «Καλάνι» (καλήν) κόραιναν κόρην) και μέγαν βασίλιναν (βασιλέως) όρνιτο (όρνισι) παραδίδωμι».

147) Φαναί: κυρίως ακρωτήριον της Χίου· ενταύθα είνε πεποιημένη λέξις εκ του φαίνειν, σημαίνοντος εγκαλείν.

148) Κλεψύδρα, κρήνη εν τη Ακροπόλει, ην και πολλαχού αναφέρει.

149) Φίλιππος συκοφάντης και αλλαχού αναφερόμενος. Γοργίας ο Λεοντίνος, ο περίφημος σοφιστής, αντίπαλος του Σωκράτους περί του οποίου ασχολείται και ο Πλάτων εν τω Γοργία.

150) Ο Έρωσ παρίστατο ως παράνυμφος εις τους γάμους του Διός και Ήρας και εκράτει τας ηνίας του άρματος· διότι επί οχήματος έφερον τας νύμφας εις τον οίκον του γαμβρού, συμπαραισταμένου και του παρανύμφου όστις εκαλείτο «πάροχος» εκ του παροχούμαι.

End of the Project Gutenberg EBook of The Birds, by Aristophanes

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK THE BIRDS ***

***** This file should be named 27315-h.htm or 27315-h.zip *****
This and all associated files of various formats will be found in:
<http://www.gutenberg.org/2/7/3/1/27315/>

Produced by Sophia Canoni. Book provided by Iason Konstantinides

Updated editions will replace the previous one--the old editions will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away--you may do practically ANYTHING with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

*** START: FULL LICENSE ***

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License (available with this file or online at <http://gutenberg.org/license>).

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the

Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a

defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS' WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at <http://www.pgla.org>.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is posted at <http://pglaf.org/fundraising>. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pglaf.org. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at <http://pglaf.org>

For additional contact information:

Dr. Gregory B. Newby
Chief Executive and Director
gbnewby@pglaf.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit <http://pglaf.org>

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: <http://pglaf.org/donate>

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic

works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

<http://www.gutenberg.org>

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.